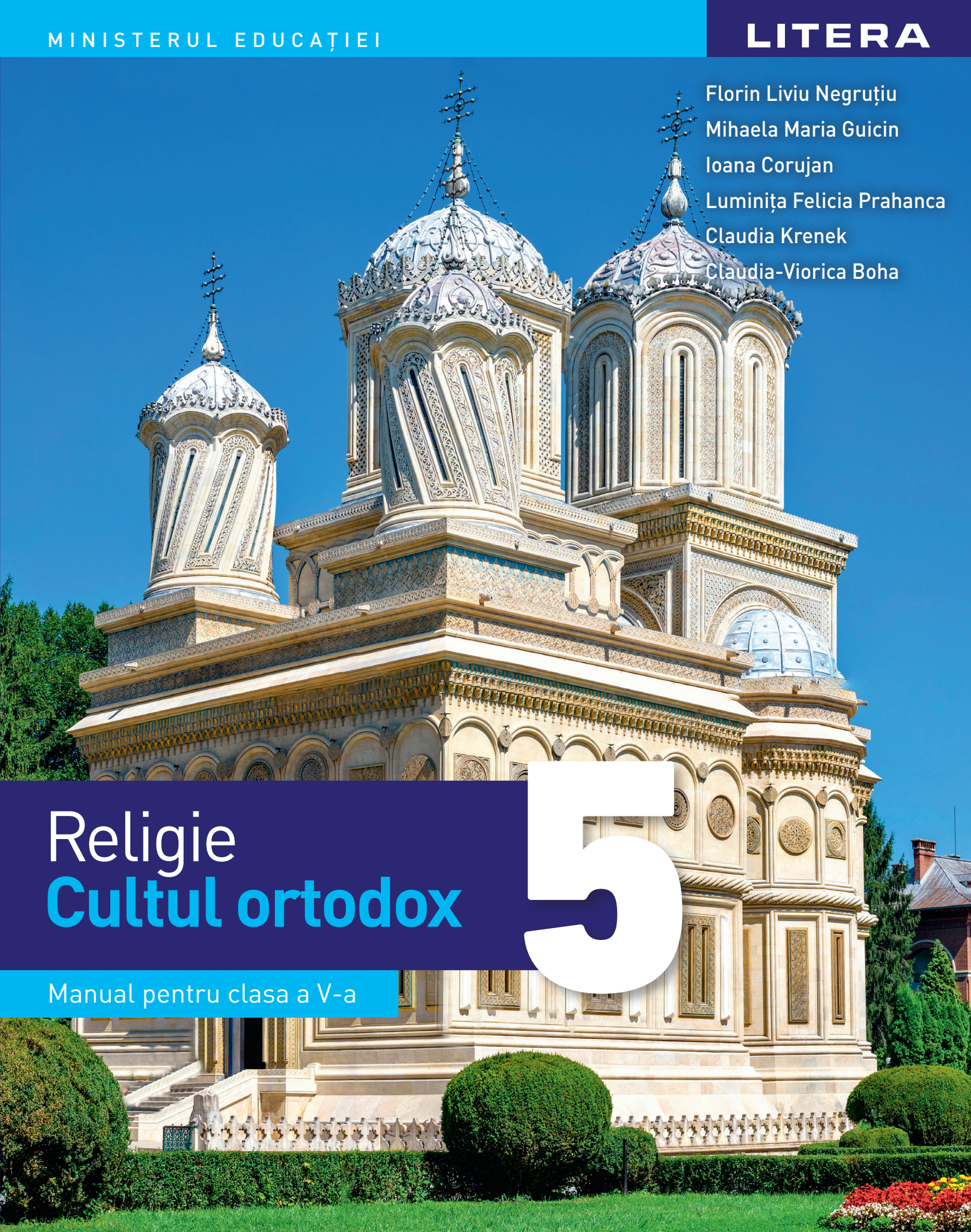

Florin Liviu Negruțiu
Mihaela Maria Guicin
Ioana Corujan
Lumița Felicia Prahanca
Claudia Krenek
Claudia-Viorica Boha

Religie Cultul ortodox

Manual pentru clasa a V-a

5

Acest manual școlar este proprietatea Ministerului Educației.
Acest proiect de manual școlar este realizat în conformitate cu Programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 3393/28.02.2017.

116.111 – numărul de telefon de asistență pentru copii

Florin Liviu Negruțiu

Mihaela Maria Guicin

Ioana Corujan

Luminița Felicia Prahanca

Claudia Krenek

Claudia-Viorica Boha

Religie

Cultul ortodox

5

Manual pentru clasa a V-a

Manualul școlar a fost aprobat de Ministerul Educației prin ordinul de ministru nr. 4065/16.06.2022.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2022–2023.

Inspectoratul școlar .....

Școala/Colegiul/Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*	
				la primire	la predare
1					
2					
3					
4					

* Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Manualul a primit avizul Patriarhiei Române prin adresa nr. 2.414/08.03.2022.

Religie. Cultul ortodox. Manual pentru clasa a V-a

Florin Liviu Negruțiu, Mihaela Maria Guicin, Ioana Corujan, Luminița Felicia Prahanca, Claudia Krenek, Claudia-Viorica Boha

Referenți științifici: Preot conf. univ. dr. Viorel Cristian Popa, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Episcop Dr. Vasile Coman”,
Universitatea din Oradea
Prof. Rau Valer Rus, Liceul Ortodox „Episcop Roman Ciorogariu” Oradea, director și metodist ISJ Bihor

Copyright © 2022 Grup Media Litera
Toate drepturile rezervate

Editura Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Mihaela Spurcaci
Corector: Carmen Bitlan
Credite foto: Shutterstock, Editura Basilica
Copertă: Vlad Panfilov
Tehnoredactare și prepress: Dorel Melinte

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Religie – Cultul ortodox : manual pentru clasa a V-a /
Florin Liviu Negruțiu, Mihaela Maria Guicin, Ioana Corujan, ... –
București: Litera, 2022
ISBN 978-606-33-9058-6

I. Negruțiu, Florin Liviu
II. Guicin, Mihaela Maria
III. Corujan, Ioana

Cuprins

Înainte de a porni la drum, amintește-ți! 8

UNITATEA 1

Dumnezeu Se face cunoscut omului..... 11

Crearea lumii 12

Prima familie: Adam și Eva 16

Prietenia lui Dumnezeu cu Noe și cu Avraam 20

Iosif și frații săi – model de iertare 24

Moise, omul care a vorbit cu Dumnezeu 28

De la regele David la Împăratul Hristos 32

Proiect educativ..... 36

Recapitulare 37

Evaluare..... 40

UNITATEA 2

Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului..... 41

Decalogul: importanța lui în viața omului 42

Răspunsul omului la chemarea lui Dumnezeu 46

Mărturisirea credinței în Vechiul Testament 50

Calitățile omului și slujirea lui Dumnezeu 54

Proiect educativ..... 58

Recapitulare 59

Evaluare..... 62

UNITATEA 3

Viața creștinului împreună cu semenii..... 63

Respectul în lumina credinței 64

Slujirea propriului popor 68

Ajutorul oferit semenilor 72

Dialogul despre credința în Dumnezeu 76

Proiect educativ 80

Recapitulare 81

Evaluare..... 82

UNITATEA 4

Viața comunității și sărbătorile creștine..... 83

Sărbătoarea – timp sfințitor și de bucurie 84

Relația dintre sărbătorile religioase și alte sărbători..... 88

Proiect educativ..... 92

Recapitulare 93

Evaluare..... 94

Recapitulare finală 95

Evaluare finală..... 96

Ghid de utilizare a manualului

Manualul de Religie cuprinde varianta tipărită și varianta digitală.

Varianta tipărită

Pagina de prezentare a unității de învățare

Unitatea 1
DUMNEZEU
SE FACE CUNOSCUT OMULUI

Viața este darul lui Dumnezeu pentru noi. Mulți în care o trăim este darul pe care noi îl facem lui Dumnezeu. (Michelangelo Buonarroti)

1. Crearea lumii
2. Prima familie: Adam și Eva
3. Prietenia lui Dumnezeu cu Noe și cu Avraam
4. Iosif și frații săi – model de iertare
5. Moise, omul care a vorbit cu Dumnezeu
6. De la regele David la Împăratul Hristos

• Proiect educativ
• Recapitulare
• Evaluare

Titlul unității

Imagini reprezentative

Titlurile lecțiilor

Pagini de lecție și aplicații

Titlul lecției

UNITATEA 1

2. PRIMA FAMILIE: ADAM ȘI EVA

Si a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său... a făcut bărbat și femeie. (Facerea 1, 27)

Explorăm textul!

Completaza rebusul și vei descoperi pe verticală (A-B) Cine este Salvatorul omului de Dumnezeu prinilor oameni.

- Prima comunitate umană
- Cel făcut din pământ
- Mama și tata
- Semneficarea numelui EVA
- „Creeștii, să înmulțiți, umpleți pământul și-l suporțiți...” (Facerea 1, 28)
- Eden
- Posibilitatea de a alege
- Frații cea mai dragă lui Dumnezeu
- Sentimentul cel mai de part

Reține!

- Omul a fost creat cu trup și suflet, pentru-o lucrare specială a lui Dumnezeu.
- Prima familie menționată în Sfânta Scriptură este formată din Adam și Eva.
- Ei erau dator de a continua viața prin urmași, de a fi stăpâni responsabili față de întreaga creație.
- Deși au greșit față de Creator prin neascultare, au primit îngăduința trimiterii unui Mântuitor.

Rubrică Explorează textul

Textul lecției

Rubrică Dicționar

Rubrică Reține!

Rubrică Comori de înțelepciune

Rubrică Aprofundează

Rubrică Exersează

Rubrică Cuvinte pentru suflet

Rubrică Mărgăritare din Sfânta Scriptură

UNITATEA 1

Comori de înțelepciune

• Cu înțelegere cu tu faci, obținându-ți pești de frate.

• Cereștii recunoscuți este pe jumătate iertată.

Aprofundează!

- Iosif a fost vândut de frații săi, pe 20 de arginți, dar i-a iertat. Iisus Hristos a fost vândut de tate, pe 30 de arginți. Răstignește pe cruce, i-a iertat pe toți, inclusiv pe cei care l-au batjocorit.
- Teotonal dat familiei lui Iosif a născut Coșon. El se afla în Delta Nilului și era sponsoare de Curtea regală.
- Faraon l-a numit pe Iosif *Izfaat Potohor*, ceea ce înseamnă descoperitor de taine.
- Ziua Mondială a Iertării este serbată în data de 7 iulie.

Comenză!

Realizează corecția termenilor din cele două colone, după modelul 1-a

1. Iacob	a) conducător al Egiptului
2. Iosif	b) nepotul a învâdat
3. Frații lui Iosif	c) model de iertare
4. Canaan	d) tate lui Iosif
5. Faraon	e) tatăl celor 12 semeni
6. Adam	

2. Trasează în cele două enunțurile adăugate:

- Iosif a avut șapte frați.
- Iosif a primit de la Dumnezeu darul vindicării bobnarilor.
- Frații lui Iosif și-au vândut pe Iosif, deoarece erau învidioși.
- Când i-au învâdat în Egipt, frații lui Iosif au recunoscut pe Iosif.
- Iosif și-a iertat frații și i-a adus în Egipt.
- Deși călătorii vinșilor și avea fiecare ogoșon.
- Frații lui Iosif au ajuns în Egipt, pentru că aușteră de frumusețea acestor țări.
- Încov egiptenii în Egipt înaintea filor săi.

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Apoi Iosif a zis către frații săi: „Apropiați-vă de mine!” și i-a sărutat. Iar el zice: „Eu sunt Iosif, fostele voastră, pe care ați vândut în Egipt. Acum însă să nu vă înfrimți, nici să vă părți rău cu mi-a vândut aici, că Dumnezeu m-a trimis înaintea voastră pentru pălănișarea voștri isouare.” (Facerea 45, 4-5)

Aplicații

- Joc didactic.** Coordonați de profesorul de Religie, realizați un joc de rol redând scena în care Iosif și frații săi. La joc vor participa toți elevii clasei. Distribuți rolurile prin tragere la sorț (Iosif, cei 12 frați, persoane de la curte, Faraon, spectatori). Organizați ședință în așa fel încât să se districă mai feli scena biblică.
- Interviu pe grup.** Căsa este împărțită în trei grupe. Organizați Jocul fantezie (vezi Pollyanna, de E.H. Porter), prin care jucătorii sunt invitați să găsească bucurie în lucrurile sau întâmplările mai puțin ferice. Pollyanna avea obicei de a se bucura de orice situație din viața ei, aparent neplăcută.
- Alți discutați 5 minute, ca să notezi 3 idei despre felul în care ai ajuta lumea dacă ai fi:
  - președintele unei asociații ecologice;
  - antantament;
  - președintele țării;
  - primar;
  - președintele unei organizații de protecție a drepturilor copilului.

Colțul de lectură

Rugăciune pentru frați și surori

Doamne, Te mă rog, ține pe frații mei (sotiale mele) și surorile mele (sora mea), dincolo de lor cămbăre, viață lungă și dăru! Tu ești cel care, ca să umbre în căile Tale și să faci cele ce sunt după voia Ta cea slăntă.

Dă-mi, Doamne, de acum până la capătul vieții, să ne iubim și să ne creștem unul pe altul; căci ce este mai bun și mai frumos decât a vieții frați împreună! Așa, Doamne, accuță rugăciunea noastră și milostiv fi noind, că Iosif și alții de oamenii ești și Te măime îndăgă: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și purtare și în veșii vecilor. Amin!

- Citiți zilnic această rugăciune!

Învăț și dau mai departe!

- Iosif a fost binecuvântat pentru nașmul său.
- Cum poți fi la viața ta, o binecuvântare pentru propria familie? Dar pentru păpou tău?

Iosif recunoscut de frații săi, pictură de Léon Charles Thavenin

Rubrică File de portofoliu

Rubrică Aplica

Rubrică Colțul de lectură

Rubrică Învăț și dau mai departe

Pagini de recapitare și evaluare

Pagină de recapitare

UNITATEA 1

Si a privit Dumnezeu toate câte a făcut și iată erau bune foarte. (Facerea 1,31)

RECAPITULARE

Si a creat lumii!

- Creația lumii**
  - Dumnezeu este Izvorul existenței și Părintele omenirii.
  - Lumea născută a fost creată înaintea lumii văzute.
  - Lumea văzută a fost creată în șase zile, după voia și planul lui Dumnezeu.
  - Creația lui Dumnezeu este frumoasă, diversă și complexă.
- Prima familie: Adam și Eva**
  - Omul a fost creat cu trup și suflet, printre o lucrare specială a lui Dumnezeu.
  - Prima familie menționată în Sfânta Scriptură este formată din Adam și Eva.
  - Ei aveau datoria de a conținea viața prin urmași, de a fi răspunzători față de întreaga creație.
  - Deși au greșit față de Creator prin necușurare, au primit făgăduința trimiterii unui Mântuitor.
- Pristenia lui Dumnezeu cu Noe și Avraam**
  - Noe și Avraam au dovedit întotdeauna credință în Adevărul lui Dumnezeu.
  - Dumnezeu i-a răsplătit prin permanența purtării de grijă și încheierea unei legământului cu fiecare dintre ei.
  - Noe și Avraam au fost primii Patriarhi biblici, oameni aleși prin care Dumnezeu și-a descoperit voia Sa.
  - Din neamul lui Avraam s-a născut Mântuitorul nostru Iisus Hristos.
- Ioșiif și frații săi - model de iertare**
  - Ioșiif a fost un ales al lui Dumnezeu.
  - Ca să-l încercăm, i-a agătat să salveze Egiptul de foamete.
  - Neamul lui Ioșiif s-a stabilit în Egipt.
  - Din taci au luat naștere cele douăzeci și șase seminții ale evreilor.
- Moise, omul care a vorbit cu Dumnezeu**
  - Dumnezeu i-a arătat lui Moise sub forma unui rug aprins și i-a descoperit că el a fost ales să elibereze poporul evreu din robia egipteană.
  - În condus pe evrei spre Canaan, după ieșirea din Egipt.
  - Dumnezeu, în chip minunat, a purtat de grijă poporului ales pe toată durata călătoriei.
  - Moise a primit de la Dumnezeu cele zece porunci, pe Muntele Sinai.
- De la regele David la Împăratul Hristos**
  - După stabilirea în Canaan, evreii au fost conduși de judecători și apoi de regi.
  - Primul rege a fost Saul, urmat de David și Solomon.
  - David a fost strămoșul Împăratului Hristos, despre a Căruia venire menționează în Psalmi.
  - Prin porocii lui Dumnezeu a trimis-o omenii voia Sa.

37

Exerciții și aplicații

Pagină de evaluare

UNITATEA 1

EVALUARE

Rezolvă testul de evaluare și acordă-ți punctajul corespunzător. Schimbă testul cu colegul de bancă pentru a vă evalua reciproc!

- Transcrie în caiet, apoi completează spațiile libere, alegând cuvintele potrivite din paranteză.**
 Părintele omenii și Izvorul existenței este ..... El a creat lumea văzută în ..... zile. Îngeri sunt ființe ..... Omul este alcătuit din ..... și .....
 (spine, suflet, Dumnezeu, trup, spiritual) (3 răspunsuri x 0,3 puncte = 1,50 puncte)
- Asociază numele persoanelor din paranteză cu evenimentele din viața lor.**
  - a) A sculțat pe Dumnezeu și, astfel, și-a salvat familia deopot.
  - b) Pentru credință lui Dumnezeu și a promis că va fi tată a mai multor popoare.
  - c) I-a iertat pe frații care i-au vândut.
  - d) A fost rege și a scris Psalmi.
  - f) A făcut multe profeții privind venirea Mântuitorului.
 (Avraam, David, Noe, Isaac, Moise, Ioșiif) (6 asocieri x 0,25 puncte = 1,50 puncte)
- Alcătuiește un text de maximum 8 rânduri în care să folosești următoarele cuvinte:**
 pretenție, arțare, precum, mișcare, promisiune
 Ordinea introducerii cuvintelor în text este alegera ta! (6 cuvinte x 0,5 puncte = 3,00 puncte pentru originalitatea textului)
- Formulează răspunsuri scurte la întrebările de mai jos:**
  - a) Cui i-a făcut Dumnezeu prima promisiune referitoare la venirea Mântuitorului?
  - b) Ce legământ a făcut Dumnezeu cu Noe?
  - c) Cine i s-a arătat lui Avraam, la Stejarul Mamrei?
  - d) Cum și-a spărat Ioșiif familia?
  - e) Cui i-a dat Dumnezeu lui Moise pe Muntele Sinai?
  - f) Ce daruri au primit profeții de la Dumnezeu pentru a-și putea îndeplini misiunea?
 (6 răspunsuri x 0,5 puncte = 3 puncte)

Notă:

- Se acordă 1 punct din oficiu.
- Țimp de lucru - 50 de minute.

După parcurgerea fișei unității din manual, apreciază activitatea ta, completând pe cardul F de observare a comportamentului, după modelul de mai jos.

Comportamentul	Niciodată	Uneori	Desori	Întotdeauna
Am dovedit interes pentru învățare.				
Am respectat cerințele profesorului.				
Am finalizat activitățile.				
Am avut gândeți atunci când am zăcut noaptea.				
Când am greșit, am vrut să știu cum mă pot corecta.				
Mă am exprimat opinia.				
Am lucrat individual.				
Am cooperat cu ceilalți în cadrul activităților.				

40

Exerciții și aplicații

Pagină de proiect educativ

UNITATEA 1

PROIECT EDUCATIV

Să păstrăm o lume frumoasă!

Durata proiectului - 6 luni

1. De ce este necesar proiectul? (Scop)
 Păstrarea armoniei din lumea creată de Dumnezeu, prin activități de ecologizare, cultivarea atitudinii pozitive față de mediu.

2. Ce ne propunem? (Obiective)

- Profesina naturii și a mediului inconjurător.
- Tranziția îndemnată de a avea grijă de ceea ce a creat Dumnezeu pentru noi.
- Organizarea unor activități de ecologizare.

3. Cine va lua parte la proiect? (Participanți)
 Elevii din clasele gimnaziale, profesori, părinți, membri ai comunității locale (preot, reprezentanți și autorități locale, neguvernamentale, sponsori etc.).

4. Cum am putea realiza proiectul? (Activități)
 Exemple:

- a) stabilirea echipei de proiect, a responsabililor fiecărui membru și a calendarului activităților;
- b) identificarea zonelor afectate din împrejurimi, care necesită ecologizare;
- c) igienizarea unor spații verzi din localitate;
- d) ecologizarea unor spații de joacă din perimetrul școlii;
- e) plantarea de flori și plante în curtea/gărdina școlii;
- f) confecționarea de obiecte, costume, mășcote din materiale reciclabile;
- g) realizarea unor concursuri pe teme ecologice.

5. Ce vom face concret? (Responsabilități)

- Stabilirea sarcinilor de lucru pentru fiecare membru al echipei din proiect.
- Monitorizarea activității acestora de către coordonatorul proiectului.

6. De ce avem nevoie? (Resurse materiale)
 Stabilirea și procurarea materialelor necesare pentru buna desfășurare a activităților propuse.
 Exemple: costume/băie, materiale reciclabile, materiale necesare pentru ecologizare, aparat foto, laptop, videoproiector etc.

7. Cui ne adresăm? (Beneficiari direcți și indirecti)
 Grupul țintă este format din beneficiari direcți (elevii și beneficiarii indirecti (părinți, profesori de religie, biologii, geografii, muzici, arte plastice, reprezentanți ai unor instituții guvernamentale și neguvernamentale).

8. Cum ne dăm seama dacă am realizat ce ne-am propus? (Evaluare)
 Verificarea gradului de îndeplinire a obiectivelor propuse.
 După încheierea proiectului, analiză dacă rezultatele obținute corespund cu ceea ce s-a văș propus.

9. Ce exemple de bune practici transmitem altora? (Diseminare)

- Realizarea unui portofoliu, care să cuprindă fotografiile și alte documente legate de desfășurarea proiectului.
- Organizarea unei expoziții tematice.
- Mediatizarea proiectului și a rezultatelor acestuia (revista și site-ul școlii, mass-media locală, informații transmise instituțiilor implicate).

36

Exerciții și aplicații

Varianta digitală

AMII static

AMII animat

AMII interactiv

Varianta digitală cuprinde integral conținutul manualului în variantă tipărită, având în plus exerciții interactive, jocuri educaționale, animații, filme și simulări.

Toate acestea au obiectivul de a aduce un plus de valoare cognitivă.

Paginile din manual pot fi vizionate pe desktop, laptop, tabletă, telefon, oferind o experiență excelentă de navigare, făcând posibile parcurgerea manualului și stăruirea la activitatea de învățare precedentă.

Instrucțiuni de utilizare a manualului digital

Butonul AJUTOR

deschide ghidul de utilizare a manualului digital.

Butonul CUPRINS

deschide cuprinsul manualului digital și permite deschiderea de Unități/Lecții.

Butoanele de navigare

permit parcurgerea manualului și deschiderea unei anumite pagini.

Activități de tip static – deschide activități de tip static, care se derulează cu ajutorul butoanelor de navigare.

Activități de tip animat – indică elemente care se găsesc în partea de jos a paginii. Pentru vizionare, se activează butonul Redă (▶).

Activități de tip interactiv – indică elemente situate în partea de jos a paginii, de tipul: *Asociază, Bifează, Scrie de la tastatură, Selectează*. Butoanele de validare sunt: *Resetează* (care aduce exercițiul la starea lui inițială) și *Verifică* (prin care se verifică rezolvarea). Utilizatorul are la dispoziție trei încercări de a răspunde corect, după care răspunsul corect este afișat automat.

Manualul de Religie – Cultul ortodox pentru clasa a V-a este conceput conform programei școlare în vigoare și principiilor didactice și catehetice; respectă particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor. Este structurat în patru unități tematice și prezintă conținuturi integrate, care evidențiază caracterul practic-aplicativ al cunoștințelor transmise și urmărește atingerea competențelor specifice disciplinei Religie. Conținuturile sunt prezentate atractiv și valorifică experiențe de viață și trăirile personale ale elevilor. Învățarea prin descoperire, jocurile didactice, utilizarea frecventă a metodelor și a tehnicilor moderne, activ-participative, exercițiile interactive, grafica utilizată vor contribui la sporirea atractivității și la dinamizarea orelor de religie. Evaluările propuse stabilesc punctaje și bareme de corectare flexibile, lăsând la latitudinea fiecărui profesor modalitatea de abordare. Prin numeroasele elemente inovative prezentate, avem convingerea că acest manual răspunde nevoilor elevilor și profesorilor, aducând un plus de valoare la formarea religioasă și morală și conturarea profilului absolventului de învățământ gimnazial.

Competențe generale și specifice, conform programei școlare pentru disciplina Religie, clasa a V-a, aprobată prin OMEN nr. 3393/28.02.2017

1. Utilizarea conceptelor specifice religiei proprii, în conexiune cu diferite manifestări ale credinței.

- 1.1. Explicarea rolului personalităților din Vechiul Testament în devenirea umanității/istoria mântuirii.
- 1.2. Descrierea unor aspecte caracteristice religiei proprii, utilizând concepte specifice.
- 1.3. Identificarea mesajului moral-religios din texte sau suporturi expresive date (biblice, religioase, literare, plastice, istorice).

2. Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase.

- 2.1. Exprimarea unor aprecieri personale privind semnificația morală a comportamentului persoanelor din textele studiate.
- 2.2. Selectarea unor reguli de comportament moral-religios din diferite contexte de viață, din perspectiva unor criterii date.

3. Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității și diversității religioase.

- 3.1. Evidențierea unor elemente definitorii ale propriei identități religioase.
- 3.2. Identificarea unor responsabilități față de sine și față de comunitate, după repere date, prin raportare la valorile moral-religioase.
- 3.3. Prezentarea modalităților de celebrare a diferitelor sărbători și tradiții religioase, în viața personală și în comunitățile de apartenență.

Dragul meu elev,

Întri într-o altă etapă a vieții tale de școlar, este un nou început. Aștept să ne reîntâlnim, să ne cunoaștem, să zâmbim și să comunicăm direct. Vei pătrunde într-o lume în care vei descoperi felul în care Dumnezeu Se face cunoscut prin: creația lumii și a omului, iubirea Lui față de oameni, prima familie, promisiunea venirii unui Mântuitor. Vei face cunoștință cu prietenii lui Dumnezeu, vei călători alături de poporul ales din Canaan până în Egipt și vei înțelege cum puterea divină i-a călăuzit spre libertate. Vei afla că omul răspunde iubirii Părintelui ceresc atunci când respectă poruncile Sale, ascultă chemarea Lui, mărturisește credința și își folosește calitățile în slujirea lui Dumnezeu și a semenilor.

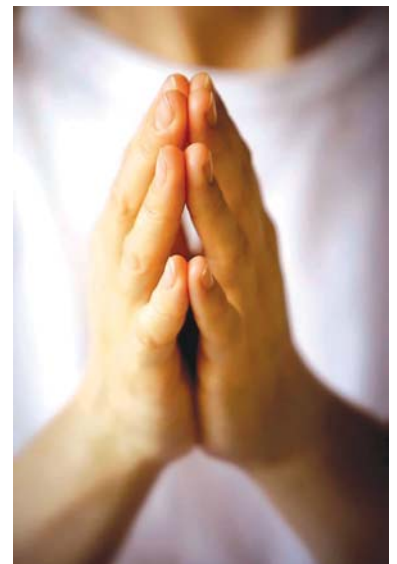
La ora de Religie, vei înțelege importanța respectului în lumina credinței, foloasele curajului în slujirea propriului popor, bucuria resimțită când oferi ajutor semenilor tăi și le vorbești despre credința în Dumnezeu. Te vei descoperi pe tine însuși într-o lumină poate necunoscută, în relație cu ceilalți membri ai comunității.

Nu uita că ești român și că ești binecuvântat cu o salbă de sărbători prin care aduci laudă lui Dumnezeu, Maicii Domnului și sfinților. Ai datoria de a păstra și de a transmite peste generații minunatele tradiții din preajma sărbătorilor creștine ale poporului nostru.

Și tu poți fi asemeni unui apostol care vorbește și altora despre frumusețea învățăturilor sfinte, astfel încât Dumnezeu să te recunoască drept unul dintre prietenii Săi.

*Doamne,
Dăruiește bună sporire minții mele.
Luminează-mă cu lumina cunoștințelor.
Întărește-mi memoria.
Dă-mi priceperea cuvenită.
Și pune în gura mea cuvânt de răspuns bun.
Amin.*

Dumnezeu să ne binecuvinteze și să ne ocrotească!

ÎNAINTE DE A PORNI LA DRUM, AMINTEȘTE-ȚI!

Cu Dumnezeu pe calea vieții

- ❖ Lumea a fost creată de Dumnezeu din iubire, pentru noi, oamenii. Este casa noastră, pe care avem datoria să o păstrăm și să o îngrijim.
- ❖ Dumnezeu ne ajută să alegem calea cea dreaptă în viață, fără a ne îngrădi libertatea.
- ❖ Sfânta Scriptură sau Biblia este cartea cea mai importantă a creștinilor. În ea este cuprinsă învățătura lui Dumnezeu, transmisă tuturor, de către Biserică.
- ❖ Pe parcursul vieții, avem nevoie de îndrumare. Primim ajutor de la Domnul nostru Iisus Hristos, de la sfinți, de la părinți, de la nași, de la preotul duhovnic, de la profesori sau de la prieteni.
- ❖ În situații dificile, Dumnezeu ne este alături și răspunde la rugăciunile rostite cu credință.

Sfințenia, cale spre Dumnezeu

- ❖ Tuturor oamenilor le este deschisă calea spre Dumnezeu. La El se ajunge făcând întotdeauna binele.
- ❖ Apostolii au fost mereu alături de Domnul nostru Iisus Hristos. Ei ne-au făcut cunoscute învățăturile și minunile săvârșite de Acesta.
- ❖ Sfinții sunt prietenii lui Dumnezeu, dar și ai oamenilor. De la ei primim ajutor și ocrotire. Pentru credința de care au dat dovadă, sunt adevărate exemple de urmat.
- ❖ Sfântul Apostol Andrei a poposit pe meleagurile țării noastre, aducând aici credința creștină. Este numit Ocrotitorul României. Alături de el, în calendarul creștin-ortodox sunt trecute numele multor sfinți români.

Iubirea creștină, sprijin pentru conviețuirea cu ceilalți

- ❖ Porunca iubirii ne-a fost transmisă de Domnul Iisus Hristos. Ne manifestăm dragostea față de El, iubindu-i pe semenii noștri.
- ❖ Armonia și buna înțelegere între oameni sunt îndemnuri primite de la Dumnezeu.
- ❖ O familie este fericită atunci când trăiește respectând învățăturile sfinte.
- ❖ Prietenia adevărată este o formă de iubire creștină, care ne apropie de Dumnezeu.
- ❖ Urmând exemplul Sfinților Apostoli, putem deveni, la rândul nostru, modele pentru ceilalți.

Nașterea Domnului, vestire și împlinire

- ❖ Profeții, oameni luminați de Dumnezeu, au pregătit omenirea pentru primirea Fiului Său. Profețiile despre Nașterea Lui sunt cuprinse în Vechiul Testament.
- ❖ La ieslea din Betleem, locul Nașterii Sale, au venit să se închine și să-l aducă daruri trei Magi de la Răsărit.
- ❖ Când s-au împlinit 40 de zile de la naștere, Pruncul Iisus a fost adus la Templul din Ierusalim. L-a întâmpinat Dreptul Simeon, care aștepta venirea Mântuitorului în lume.

De la Florii la Înviere

- ❖ La Florii sărbătorim Intrarea Domnului în Ierusalim, urmată de evenimentele importante din Săptămâna Patimilor. Aceasta se încheie, triumfător, cu cea mai mare sărbătoare creștină, Învierea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

1. Amintește-ți momentul absolvirii clasei a IV-a!

Scrive un mesaj de mulțumire către domnul învățător/doamna învățătoare, pentru îndrumarea pe care ți-a oferit-o în clasele primare.

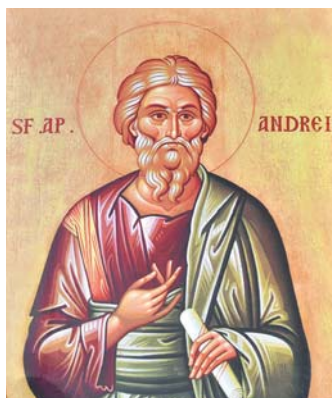
2. Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos spre învățatură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înțelepciunea cea întru dreptate.

(II Timotei 3, 16)

- Precizează care sunt cele două părți ale Sfintei Scripturi.
- Arată importanța Sfintei Scripturi în viața creștinului.
- Specifică rolul Bisericii, în îndrumarea creștinului, pentru cunoașterea lui Dumnezeu.

3. Prezintă, la alegere, viața și activitatea unuia dintre sfinții care apar în icoanele de mai jos:

Sfântul Apostol Andrei

Sfânta Muceniță Filoftea

Sfântul Voievod Ștefan cel Mare

4. Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să-l pună pentru prietenii săi.

(Ioan 15, 13)

Pornind de la acest text, rezolvă următoarele cerințe:

- Prezintă cinci reguli ale prieteniei.
- Precizează rolul pe care îl au în viața ta: sfinții, părinții, profesorii, părintele duhovnic, nașii de botez.

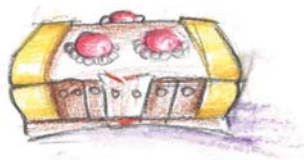
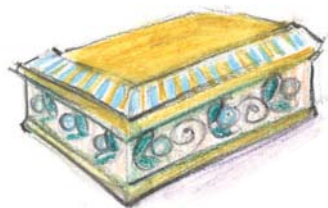
5. Citește textele de mai jos și descoperă prorocul care vorbește despre următoarele evenimente din viața Mântuitorului:

- [...] Iată, Fecioara va lua în pânțe și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel.

(I..... 7, 14)

Icoană „Buna Vestire”

- Și tu, Betleeme Efrata, deși ești mic între miile lui Iuda, din tine va ieși Stăpânitor peste Israel. [...]

(M..... 5, 1)

- Bucură-te foarte, fiica Sionului, veselește-te, fiica Ierusalimului, căci iată, Împăratul tău vine la tine drept și biruitor. [...]

(Z..... 9, 9)

6. Magii au adus daruri Pruncului Iisus: aur, smirnă și tămâie.

- Ce daruri ai aduce tu, dacă ai fi anunțat că poți merge să l te închini, alături de magii?

Icoană „Închinarea magilor”

7. Închinămu-ne Pătimirilor Tale, Hristoase. Arată-ne nouă și slăvită Învierea Ta.

(Denia celor 12 Evanghelii)

- Scrie în caiet denumirile icoanelor de mai jos, în ordinea desfășurării evenimentelor din Săptămâna Patimilor.

Intrarea în Ierusalim

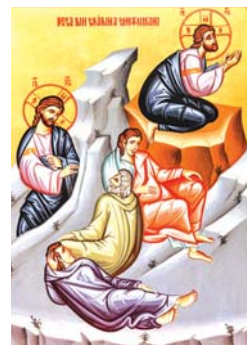
Cina cea de Taină

Răstignirea Domnului

Învierea Domnului

Rugăciunea din Grădina Ghetsimani

Trădarea lui Iuda

Unitatea 1

DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUȚ OMULUI

*Viața este darul lui Dumnezeu pentru noi.
Modul în care o trăim este darul pe care noi
îl facem lui Dumnezeu. (Michelangelo Buonarroti)*

Icoană „Zilele creației”

1. Crearea lumii
  2. Prima familie: Adam și Eva
  3. Prietenia lui Dumnezeu cu Noe și cu Avraam
  4. Iosif și frații săi – model de iertare
  5. Moise, omul care a vorbit cu Dumnezeu
  6. De la regele David la Împăratul Hristos
- Proiect educativ
  - Recapitulare
  - Evaluare

Cerurile spun slava lui
Dumnezeu și facerea
mâinilor Lui
o vestește tăria.
(Psalmul 18, 1)

Lumea văzută

Dicționar

- **înger** – sol, crainic, vestitor, trimis, mesager;
- **luminător** – soare, lună, stele;
- **desăvârșire** – perfecționare, împlinire;
- **material** – fizic, trupesc;
- **spiritual** – sufletesc, duhovnicesc.

1. CREAREA LUMII

Icoană „Facerea Lumii”

Privește înaltul cerului, admiră strălucirea stelelor, gândește-te la mulțimea vietăților pământului! Minunează-te de măreția munților, de albastrul de cleștar al apelor! Fii atent la detaliile unei frunze sau ale unei flori, ascultă ciripitul păsărelelor! Nimic din toate acestea nu a apărut la întâmplare, ci **prin voința și puterea cuvântului lui Dumnezeu: Să fie...!** El este **Izvorul existenței**.

La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul. (Facerea 1, 1)
Așa începe Sfânta Scriptură.

Cuvântul **cerul** se referă la lumea îngerilor, **lumea nevăzută**. Îngerii sunt mesagerii lui Dumnezeu pentru noi, oamenii, și vestesc voia Sa. Ei sunt ființe spirituale, nemuritoare. Numărul îngerilor nu este precizat. În Sfânta Scriptură sunt numiți oștirea lui Dumnezeu, zeci de mii, mii de mii.

Cuvântul **pământul** reprezintă tot ceea ce ne înconjoară, adică **lumea văzută**. Aceasta a fost creată **în șase zile, după un plan perfect, dinainte stabilit**.

În **ziua întâi**, Dumnezeu a creat **lumina**, despărțind-o de întuneric.

În **ziua a doua** a creat **tăria, bolta cerească**.

În **ziua a treia** a adunat apele și s-a arătat **uscatul**, care a început să rodească verdeață.

În **ziua a patra** a creat luminătorii cerului: **soarele, luna și stelele**.

În **ziua a cincea**, Dumnezeu a creat **viețuitoarele** din apă și din aer.

În **ziua a șasea** a creat **animalele** care trăiesc pe pământ.

Printr-o lucrare specială, l-a creat pe om, ființa cea mai dragă Lui, coroana creației Sale. Iată de ce putem spune că Dumnezeu este Părintele omenirii. Prin trup, omul aparține lumii materiale, iar prin suflet, lumii spirituale. Poartă în sine **chipul lui Dumnezeu**: este o ființă care gândește, are sentimente și voință. Înzestrat cu aceste daruri, **omul este chemat să ajungă la asemănarea cu Creatorul.** Prin efort personal și ajutorat de Acesta, omul poate să atingă desăvârșirea.

În **ziua a șaptea, Dumnezeu S-a odihnit.** Aceasta este ziua Domnului, duminica, în care se cuvine să ne îngrijim mai ales de suflet. Dumnezeu Însuși S-a bucurat de ceea ce a creat și a socotit că toate sunt *bune foarte*. **El poartă de grijă, în continuare, creației Sale.** Toate au fost făcute din iubire și bunătate pentru noi, oamenii.

Să respectăm și să protejăm moștenirea primită în dar de la Dumnezeu!

Explorează textul!

1. Completează enunțurile cu informații din text:

Dumnezeu a creat tot ceea ce există din **iubire** și ....., pentru noi. .... se deschide cu următoarele cuvinte:

„La început a făcut Dumnezeu ..... și pământul.” (Facerea 1, 1)

Cuvântul „cerul” se referă la lumea ....., numită și „lumea nevăzută”, iar „pământul”, tot ceea ce ne înconjoară, ...

Îngerii sunt ..... lui Dumnezeu pentru noi, oamenii, și vestesc voia Sa.

Lumea văzută a fost creată în ..... zile. Omul este ..... creației. Poartă în sine ..... lui Dumnezeu și este chemat să ajungă la asemănarea cu Acesta.

2. Citește enunțurile de mai jos și alege afirmația corectă:

- Dumnezeu este Părintele omenirii.
- Dumnezeu a creat omul la sfârșitul zilei a patra.
- Îngerii au fost creați înaintea lumii văzute.

Retine!

- Dumnezeu este Izvorul existenței și Părintele omenirii.
- Lumea nevăzută a fost creată înaintea lumii văzute.
- Lumea văzută a fost creată în șase zile, după voia și planul lui Dumnezeu.
- Prin trup, omul aparține lumii materiale, iar prin suflet, lumii spirituale.
- Creația lui Dumnezeu este frumoasă, diversă și complexă.
- Este important ca omul să trăiască în armonie cu lumea înconjurătoare.

Crearea lumii – ziua întâi

Crearea lumii – ziua a doua

Crearea lumii – ziua a treia

Crearea lumii – ziua a patra

Comori de înțelepciune

- Voința inimii dă aripi picioarelor.
- Și răul, câteodată, prinde bine la ceva.
- Sfârșitul laudă începutul.

Crearea lumii – ziua a cincea

Crearea lumii – ziua a șasea

Cuvinte pentru suflet

Unicul adevăr este iubirea. Iubirea este aceea care dă viață și căldură, care inspiră și călăuzește. Iubirea este sigiliul pus creației, semnătura Creatorului. Iubirea explică lucrul mâinilor Sale.

(Părintele Theoklitos)

Aprofundează!

- Prin cuvintele „Să facem pe om după chipul și asemănarea Noastră” (Facerea 1, 26) și „... nu e bine să fie omul singur, să-i facem ajutor potrivit pentru el.” (Facerea 2, 18), cunoaștem implicarea Sfintei Treimi, adică a Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh, în crearea lumii.
- Creștinii primesc un înger păzitor la botez.
- În cadrul slujbelor religioase există cereri speciale pentru natură. Creștinii se roagă pentru îmbelșugarea roadelor pământului, pentru ocrotirea împotriva calamităților naturale etc.

Exersează!

1. Stabilește corespondența între cele două coloane. Transcrie în caiet rezolvarea corectă, după modelul: **1-e**

1. Ziua întâi	a) a despărțit apele de uscat
2. Ziua a doua	b) animalele care trăiesc pe uscat și omul
3. Ziua a treia	c) luminătorii cerului
4. Ziua a patra	d) tăria (bolta cerească)
5. Ziua a cincea	e) lumina
6. Ziua a șasea	f) animalele care trăiesc în apă și în aer
7. Ziua a șaptea	
2. Desenează în caiet câte un simbol reprezentativ pentru fiecare zi a creației lui Dumnezeu.
3. Alege varianta corectă de răspuns:
  - Prin cuvântul *cerul* înțelegem:

a) bolta cerească;	b) lumea îngerilor;	c) norii.
--------------------	---------------------	-----------
  - Dumnezeu i-a dăruit omului:

a) trup;	b) trup și suflet;	c) suflet.
----------	--------------------	------------
  - Dumnezeu a zis *Să fie lumină!* în ziua:

a) întâi;	b) a patra;	c) a șaptea.
-----------	-------------	--------------

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Dintru început Tu, Doamne, pământul L-ai întemeiat și lucrul mâinilor Tale sunt cerurile. Acelea vor pieri, iar Tu vei rămâne și toți ca o haină se vor învechi și ca un veșmânt îi vei schimba și se vor schimba. Dar Tu același ești și anii Tăi nu se vor împușina.

(Psalmul 101, 26-28)

Aplică!

- Joc didactic.** Urmărește videoclipul cântării creștine *Cântă câmpul!* (<https://www.youtube.com/watch?v=JbC9JfPPEzw>)
Inspiră-te din versurile și imaginile acestuia. Realizează un desen în care să surprinzi cât mai multe elemente ale creației lui Dumnezeu. Ai la dispoziție 10 minute. Împreună cu colegii, votați desenul cel mai reușit.
- Activitate pe grupe.** Clasa se va împărți în echipe. Cunoscând pericolul la care este expus astăzi mediul înconjurător și modul în care noi trebuie să-l protejăm, realizați un afiș prin care să prezentați acțiunea de ecologizare organizată de clasa voastră în curtea școlii sau în spațiul verde al acesteia.

Colțul de lectură

Patriei mele

de Andrei Bârseanu

Frumos te-a mai împodobit
Părintele ceresc,
O, patrie, pământ iubit,
Scump leagăn părintesc!

Mănoase câmpuri, mândre văi
În sânu-ți a întins,
C-un brâu de munți stâncoși,
Măreț mi te-a încins!

În miezul tău de preț nespus,
Ascuns-a mii comori.
Cu codrii munții ți-a-mbrăcat
Și-a tale văi cu flori.

Și râuri limpezi, viu cristal,
Din sânu-ți a pornit,
Și-ntr-ale lumii patru părți,
Ca dar le-a împărțit.

Să fii în lume, a voit,
Un cuib de fericiri,
Dovadă vie pe pământ
De-a Lui cerești iubiri!

- Caută pe internet imagini și informații despre locuri deosebit de frumoase din România, care consideri că pot fi numite „colț de rai” sau „raiul pe pământ”.

Învăț și dau mai departe!

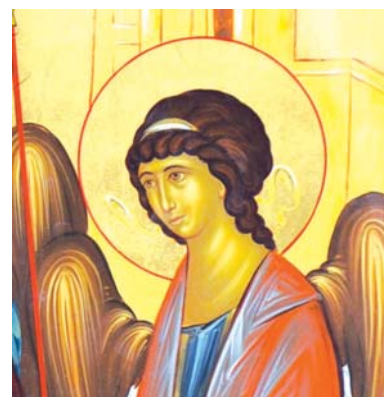
Creștinii cinstesc Ziua Domnului, Duminica.

- Cum respecti tu, împreună cu familia ta, această zi?

File de portofoliu

Presupune ca ți-ai putea vedea, timp de 10 minute, îngerul păzitor. Gândește-te ce ai dori să îl întrebi sau despre ce ai vrea să discutați? Notează gândurile tale pe o foaie de hârtie, apoi organizează-ți propriul portofoliu. Este prima pagină a portofoliului tău.

Înger

Sfânta Mănăstire Bârsana

Crearea lumii – ziua a șaptea

*Și a făcut Dumnezeu
pe om după chipul Său;
...a făcut bărbat
și femeie.
(Facerea 1, 27)*

Dictionar

- **Adam** – cel făcut din pământ, părintele neamului omenesc;
- **Eva** – viață, mama tuturor celor vii;
- **Grădina Eden** – Raiul, stare de fericire;
- **demnitate** – măreție;
- **Mântuitor** – Salvator.

2. PRIMA FAMILIE: ADAM ȘI EVA

Icoană „Adam și Eva în Grădina Eden”

Dumnezeu a creat pământul cu toate bunătățile și frumusețile sale, pregătindu-l ca locuință pentru om. Niciuna dintre ființele pământului nu s-a bucurat de atâta atenție din partea Creatorului, precum omul. Dacă toate celelalte au fost create prin puterea cuvântului, la crearea omului, Dumnezeu S-a implicat direct. Primul a fost **Adam**. **Făcut din țărână**, acesta a primit din partea lui Dumnezeu suflare de viață: *Atunci, luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul ființă vie* (Facerea 2,17). El este alcătuit din trup și suflet. A fost așezat în **Grădina Eden** ca să o stăpânească, să o lucreze și s-o îngrijească. La el au fost aduse toate animalele pământului și păsările cerului, pentru a primi nume.

Avea de toate, dar era singur. **Dumnezeu** a văzut că nu este bine ca omul să fie singur și, făcându-l să cadă într-un somn adânc, a creat **femeia** dintr-o coastă a acestuia. Numele ei este **Eva**. **Adam și Eva** au format prima familie menționată în Sfânta Scriptură. Ei trăiau în deplină armonie.

Îndatorirea de a lucra și de a păzi grădina le revenea în mod egal, sfătuiindu-se și ajutându-se. Au primit binecuvântarea: *Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți...* (Facerea 1, 28).

Adam și Eva sunt părinții neamului omenesc. Dumnezeu i-a poruncit lui Adam: *Iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci,*

în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit! (Facerea 2, 17). Libertatea deplină de care se bucurau și demnitatea de stăpâni nu au fost folosite așa cum se cuvine. **Prin neascultare, ei s-au depărtat de voia lui Dumnezeu și au pierdut bucuria raiului.**

Pentru că Dumnezeu iubește și iartă, **au primit promisiunea trimiterii unui Mântuitor, pentru ei și pentru urmașii lor**, la timpul potrivit.

Omul este dator să fie responsabil față de întreaga creație a lui Dumnezeu, păstrând armonia cu aceasta.

 Familia este prima comunitate umană. Este mediul în care ne naștem, creștem, ne dezvoltăm, învățăm buna purtare, găsim înțelegere, liniște și soluții la problemele care ne frământă. O familie este armonioasă atunci când între membrii ei există comunicare, acceptare și iubire, implicare egală în creșterea și educarea copiilor și, mai presus de toate, o legătură permanentă cu Dumnezeu.

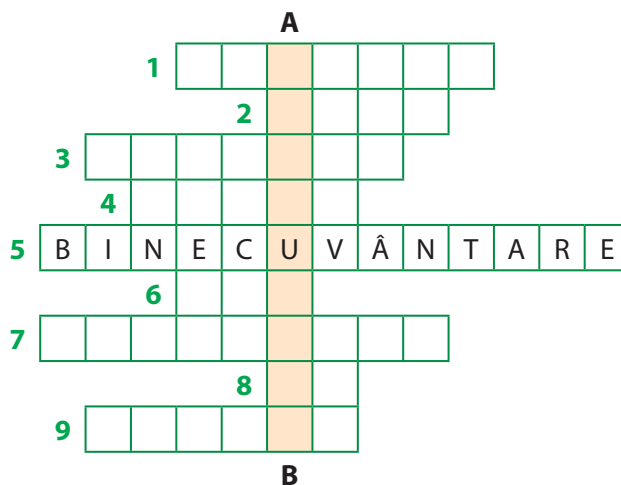
Alungarea din rai, frescă

Explorează textul!

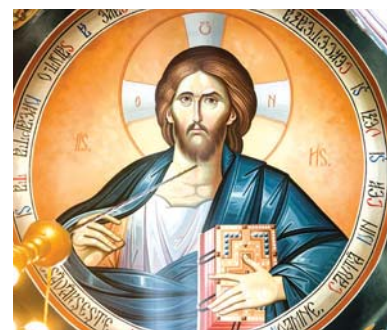
Completează rebusul și vei descoperi pe verticală (A-B) Cine este Salvatorul promis de Dumnezeu primilor oameni.

1. Prima comunitate umană
2. „Cel făcut din pământ”
3. Mama și tata
4. Semnificația numelui EVA
5. „Creșteți, vă înmulțiți, umpleți pământul și-l supuneți...” (Facerea 1, 28)
6. Eden
7. Posibilitatea de a alege
8. Ființa cea mai dragă lui Dumnezeu
9. Sentimentul cel mai de preț

Retine!

- Omul a fost creat cu trup și suflet, printr-o lucrare specială a lui Dumnezeu.
- Prima familie menționată în Sfânta Scriptură este formată din Adam și Eva.
- Ei aveau datoria de a continua viața prin urmași, de a fi stăpâni responsabili față de întreaga creație.
- Deși au greșit față de Creator prin neascultare, au primit făgăduința trimiterii unui Mântuitor.

Icoană „Pantocrator”

Comori de înțelepciune

- Minciuna se grăbește, iar adevărul așteaptă.
- Unde-s doi, puterea crește.
- După faptă și răsplată!

Icoană „Nunta din Cana Galileii”

Sfânta Taină a Cununii – obiecte de cult

Cuvinte pentru suflet

Chiar dacă noi ne îndepărțăm de Dumnezeu, Dumnezeu rămâne mereu aproape de noi.

(Sfântul Ioan Gură de Aur)

Aprofundează!

- În cadrul Sfintei Taine a Nunții, mirele și mireasa, purtând cununile pe cap, îi simbolizează pe Adam și Eva.
- Prin participarea la Nunta din Cana Galileii și săvârșirea primei minuni, a prefacerii apei în vin, Domnul nostru Iisus Hristos a binecuvântat nunta, întemeind Sfânta Taină a Cununii.
- Ziua Internațională a Familiei este sărbătorită la data de 15 mai.
- Ziua Europeană a Părinților este sărbătorită la data de 11 octombrie.

Exersează!

1. Realizează corespondența între termenii care apar în cele două coloane, după modelul: **1-c**

1. suflare de viață	a) Iisus Hristos
2. Adam	b) Eden
3. Eva	c) suflet
4. Grădina raiului	d) „viață”
5. Mântuitor	e) „cel făcut din pământ”
	f) înger

2. Notează în caiet varianta corectă de răspuns:

- A poruncit: *Din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci!* (Facerea 2, 17):
a) Adam;   **b) îngerul păzitor;**   **c) Dumnezeu.**
- Omul este alcătuit din:
a) trup;   **b) trup și suflet;**   **c) suflet.**
- Adam și Eva au primit de la Dumnezeu promisiunea:
a) unui Mântuitor;   **b) unei vieți liniștite;**   **c) unei case.**
- Omul a fost creat:
a) în ziua a cincea;   **b) în ziua a șasea;**   **c) în ziua a șaptea.**

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Și a zis Dumnezeu: Să facem om după chipul și asemănarea Noastră, ca să stăpânească peste peștii mării și peste păsările cerului și peste dobitoace și peste tot pământul și peste toate vietățile ce se târăsc pe pământ! Și l-a făcut Dumnezeu pe om, după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; bărbat și femeie i-a făcut.

(Facerea 1, 26–27)

Aplică!

- Joc didactic.** Compune, împreună cu colegul de bancă, o strofă de poezie (cvintet – cinci versuri), pornind de la următoarele cuvinte-cheie/subiecte: respectul, comunitatea, familia, iubirea, iertarea.
Tehnica de lucru – cvintetul:
  - un cuvânt – subiectul/cuvântul-cheie
FAMILIA
  - două cuvinte – adjective
CREȘTINĂ, BINECUVÂNTATĂ
  - trei cuvinte – verbe cu terminația -ind, -înd
IUBIND, RUGÂND, MULȚUMIND
  - patru cuvinte care exprimă starea noastră față de subiect
ESTE CEA MAI IMPORTANTĂ
  - un cuvânt care arată însușirea esențială a subiectului
ARMONIE
- Activitate pe grupe.** Pornind de la tema *Omul îngrijește lumea creată de Dumnezeu*, împărțiți clasa în grupe și realizați câte un poster. Folosiți diverse materiale de lucru. Expuneți lucrările într-o galerie. Faceți aprecieri reciproce!

File de portofoliu

Scrive câteva comportamente prin care demonstrezi ascultarea față de părinți.

Copii plantând copaci

Colțul de lectură

Adam și Eva

[...] Toate câte cresc sub soare se făcură înainte.
Și s-au văzut bune foarte creaturile zidite.
Însă peste tot pământul pe care, iată, L-a creat,
Se gândește acum Sfântul să pună un împărat.
Și-a zis Domnul Dumnezeu să facă omul, cu minte,
După cum e chipul Său, să gândească cele sfinte...

(Monahia Macrina Avram)

- Susține afirmația *Omul este coroana creației lui Dumnezeu*, plecând de la versurile poeziei.

Familie creștină

Învăț și dau mai departe!

- Menționează responsabilitățile pe care le ai în familia ta, la școală și în biserică. Realizează în caiet un tabel, după modelul de mai jos.

Familia mea	Școala mea	Biserica mea

Biserica lui Dragoș, Putna

3. PRIETENIA LUI DUMNEZEU CU NOE ȘI CU AVRAAM

Unde există prietenie,
există bucurie.

(Părintele Teofil Părăian)

Noe

Avraam

Prietenia adevărată este aceea care se bazează pe iubire, respect și dăruire față de ceilalți. **Luminată de harul lui Dumnezeu**, prietenia este trainică și rezistă în fața încercărilor.

Există **oameni aleși**, pe care Dumnezeu i-a considerat apropiații Săi, între aceștia numărându-se **Noe** și **Avraam**. În cartea *Facerea*, din *Vechiul Testament*, aflăm că Noe îl iubea și îl asculta în toate pe **Adevăratul Dumnezeu**. Pe atunci, cei mai mulți oameni înlocuiseră credința în Creatorul cerului și al pământului cu închinarea la idoli. Noe și soția lui și-au crescut cei trei fii – Sem, Ham și Iafet în curăție, departe de răutățile acelor vremuri.

La porunca lui Dumnezeu, **Noe a construit o arcă**. Sarcina lui a fost greu de îndeplinit, dar nu a renunțat și a reușit să ducă lucrul la bun sfârșit. A început **potopul**, o ploaie cum nu a mai fost vreodată, care a durat **patruzeci de zile și patruzeci de nopți**. Construită după planul dezvăluit de Dumnezeu Însuși, arca i-a salvat de furia apelor pe Noe, familia sa și câte o pereche din fiecare specie de animale și păsări. După încetarea ploilor și retragerea apelor, prima grijă a lui Noe a fost să-l aducă lui Dumnezeu **jertfă de mulțumire** pentru ajutorul primit. Drept răsplată a statorniciei sale în credință, Tatăl Ceresc a așezat pe cer **curcubeul, ca semn al legământului între El și om**, dar și ca făgăduință că va feri Pământul de un alt potop de acest fel.

Un alt exemplu biblic de **prieten al lui Dumnezeu este Avraam**, născut din neamul lui Sem, unul dintre fiii lui Noe. Asemenea strămoșului său, acesta a dat dovadă de iubire și credință în tot ceea ce a făcut și nu și-a pierdut niciodată speranța în ajutorul divin.

Dicționar

- **idol** – figură sau statuie a unei false divinități;
- **curăție** – cinste, nevinovăție;
- **arcă** – corabie, vas mare cu pânze;
- **potop** – revărsare mare de ape; ploaie torențială;
- **legământ** – promisiune prin care cineva se obligă să realizeze ceva; înțelegere;
- **Canaan** – Țara Făgăduinței; vechiul nume al Palestinei;
- **patriarh** – conducător spiritual al poporului evreu.

Dumnezeu i-a promis lui Avraam că, prin el, vor fi binecuvântate toate neamurile pământului. La porunca Celui de Sus, și-a părăsit patria natală, îndreptându-se spre **Canaan**, țara făgăduită lui și urmașilor.

Ajunși aici, Avraam și soția s-au stabilit la **Stejarul Mamvri**, unde au avut bucuria de a primi **vizita Sfintei Treimi**, sub chipul a Trei tineri. De la Ei, au primit vestea că rugăciunile le-au fost ascultate și că vor fi binecuvântați cu un fiu. Dumnezeu și-a îndeplinit promisiunea și Sarra l-a născut pe Isaac. Pentru ascultarea și încrederea dovedite lui Dumnezeu, **Avraam devine tată a mulțime de popoare** (Facerea 17, 5).

Stă mărturie peste timp **legământul încheiat de Dumnezeu cu acesta**, căruia i-a dăruit **o țară și un popor ales**.

Noe și Avraam sunt exemple de viață pentru oricare dintre noi. Ei sunt primii **Patriarhi ai Vechiului Testament**. Prin acești oameni aleși, Tatăl și-a descoperit voia Sa.

Atunci când Îl ascultăm pe Dumnezeu și rămânem în relație cu El, prin **rugăciune, încredere și dragoste sinceră**, precum Noe și Avraam, suntem prietenii Săi.

Icoană „Sfânta Treime la Stejarul Mamvri”

Arca lui Noe – desen

Icoană „Patru generații”

Explorează textul!

Appreciază valoarea de adevăr (**A** – adevărat, **F** – fals) a următoarelor afirmații. Notează răspunsul în caiet, conform exemplului: 1–**A**.

1. Prietenia adevărată se bazează pe iubire, respect, dăruire.
2. În timpul lui Noe, toți oamenii au rămas credincioși lui Dumnezeu.
3. Noe a construit o arcă, după un plan descoperit de Dumnezeu.
4. Noe a reușit să salveze de potop doar propria familie.
5. Avraam este urmaș al lui Set, unul dintre cei trei fii ai lui Noe.
6. Avraam a dovedit mereu încredere totală în Dumnezeu.
7. În Canaan, Avraam și soția sa, Sarra, s-au stabilit la Stejarul Mamvri.
8. Sfânta Treime le-a vestit celor doi soți că vor avea o fiică.
9. Ca semn al prieteniei cu Noe și Avraam, Dumnezeu a încheiat cu fiecare câte un legământ.
10. Din neamul lui Avraam, S-a născut Mântuitorul.

Reține!

- Noe și Avraam au dovedit credință în Adevăratul Dumnezeu.
- Dumnezeu i-a răsplătit prin permanenta purtare de grijă și încheierea unui legământ cu fiecare dintre ei.
- Noe și Avraam au fost primii Patriarhi biblici, oameni aleși prin care Dumnezeu și-a descoperit voia Sa.
- Din neamul lui Avraam S-a născut Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Comori de înțelepciune

- Paza bună trece primejdia rea.
- Apa trece, pietrele rămân.
- Spune-mi cu cine te însoțești, ca să-ți spun cine ești.
- Prietenul la nevoie se cunoaște.

ospitalitatea lui Avraam, mozaic

Stejarul Mamvri din Hebron

Cuvinte pentru suflet

Nu-ți descoperi gândurile tuturor, ci doar acelor care pot să-ți vindece sufletul.

(Sfântul Antonie cel Mare)

Un prieten adevărat te prinde de mână și îți atinge inima.

(Gabriel García Márquez)

Aprofundează!

- În timpul potopului, Noe avea 600 de ani și apoi a mai trăit încă 350 de ani. El este considerat primul cultivator de viță-de-vie.
- Muntele Ararat, locul unde s-a oprit corabia lui Noe, se găsește în Turcia de astăzi.
- Valea Mamvri se află la o distanță de 2–3 kilometri sud-vest de Mamvri, în regiunea Hebron, ținutul Canaan. Hebron este unul dintre locurile sfinte, cinstit deopotrivă de creștini, de evrei și de musulmani. Aici se află un stejar a cărui vârstă, conform specialiștilor, este mai mare de 850 de ani, crescut dintr-o rădăcină a stejarului biblic.
- Ziua Internațională a Prieteniei este sărbătorită la data de 30 iulie.
- Ziua Internațională a Păcii este sărbătorită în fiecare an la 21 septembrie.

Exersează!

1. Notează în caiet varianta corectă de răspuns:
  - Potopul a durat:
    - a) 40 zile și 40 de nopți;   b) șapte săptămâni;   c) o perioadă scurtă.
  - Semnul legământului dintre Dumnezeu și Noe este:
    - a) fulgerul;   b) curcubeul;   c) norul luminos.
  - Avraam și Sarra s-au stabilit în:
    - a) Ierusalim;   b) Betleem;   c) Canaan.
2. Citește afirmațiile de mai jos și alege varianta corectă:
  - Noe este un om credincios și drept în fața lui Dumnezeu.
  - Noe a construit o corabie după planul său.
  - Avraam este pentru noi un model de ascultare și iubire.
  - La Stejarul Mamvri, Avraam și Sarra primesc vestea că vor călători permanent.
3. Prietenul tău a fost ales șeful clasei. Notează șapte însușiri morale necesare unui bun șef al clasei, plecând de la literele R. O. G. V. A. I. V., care reprezintă cele șapte culori ale curcubeului.

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Bunătatea Ta, Doamne, ajunge până la ceruri, și credințioșia Ta, până la nori. Dreptatea Ta este ca munții lui Dumnezeu, și judecățile Tale sunt ca Adâncul cel mare. Doamne, Tu sprijini pe oameni și pe dobitoace!

(Psalmul 36, 5-6)

Aplică!

- Activitate pe grupe.** Ești într-o barcă și realizezi că, în scurt timp, vei naufragia din cauza unei defecțiuni. Alege șapte obiecte pe care le-ai lua cu tine pe insulă: *lopată, CD-player, lanternă, săpun, un sul de pânză, tabletă, farfurii, telefon, o sticlă cu apă, pantofi, cuțit, pătură, canistră cu benzină, conserve, pahare, oglindă, scaune.*
Motivează-ți alegerile! Activitatea se poate dezvolta împărțind clasa în mai multe grupe.
- Joc didactic.** Realizează un blazon pentru una dintre personalitățile Noe sau Avraam. Ilustrează-l cu imagini reprezentative.
  - Ce i-a cerut Dumnezeu?
  - Răspunsul lui la chemarea lui Dumnezeu.
  - Binecuvântări primite din partea lui Dumnezeu.
  - Legământul încheiat.

Colțul de lectură

Viața

Demult, a venit la un călugăr un om tare necăjit și l-a întrebat:

— Ce este rău cu mine? De ce nu îmi găsesc liniștea? De ce nu sunt mulțumit de viața mea?

Bătrânul călugăr a luat atunci o sticlă și, după ce a umplut-o pe jumătate cu apă, a pus-o în fața omului și l-a întrebat:

— Cum e această sticlă?

— Este pe jumătate goală!

— Vezi, i-a mai spus călugărul, eu o văd pe jumătate plină.

În viață, trebuie să vezi partea frumoasă a lucrurilor. Nu este greu, mai ales că în toate există ceva frumos. Dacă vom ști să privim natura, vom vedea frumusețe și bogăție. Dacă vom ști să-l privim pe om, în adâncul lui, vom vedea bunătate și dragoste. Privind astfel viața și oamenii, devenim noi înșine mai frumoși, mai bogați și mai buni.

(după *Cele mai frumoase pilde și povestiri creștin-ortodoxe*, Leon Magdan)

- Prezintă în maximum 5 rânduri un moment din viața ta, în care te-ai simțit mulțumit.

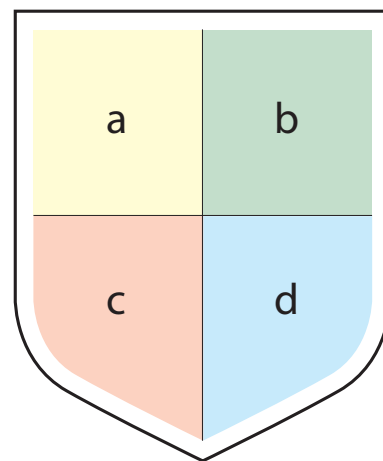
Învăță și dau mai departe!

- Continuă afirmațiile următoare, pe caiet, referindu-te la tine.
Sunt prietenul lui Dumnezeu atunci când ...
Sunt prietenul lui Dumnezeu ori de câte ori ...
Sunt prietenul lui Dumnezeu dacă ...

File de portofoliu

Realizează un desen în care să ilustrezi modalitatea prin care familia ta își manifestă credința în Dumnezeu.

Model de blazon

Insulă

Să iubim și să ocrotim natura,
darul lui Dumnezeu

*Că de veți ierta
oamenilor greșalele lor,
ierta-va și vouă Tatăl
vostru Cel ceresc.*

(Matei 6, 14)

*Iosif tâlcuind visele Faraonului,
tablou de Rafael Sanzio*

Dicționar

- **a tâlcui** – a explica, a interpreta;
- **dregător** – demnitar, conducător;
- **faraon** – rege al Egiptului;
- **a osândi** – a pedepsi, a judeca, a dezaproba, a critica;
- **virtute** – calitate morală, însușire dominantă a caracterului;
- **identitate** – asemănare, ansamblu de date prin care se cunoaște o persoană.

4. IOSIF ȘI FRAȚII SĂI – MODEL DE IERTARE

Icoană „Iosif, fiul lui Iacov”

Iertarea este o virtute. În *Vechiul Testament* întâlnim la **Iosif**, fiul lui Iacov și urmaș al lui Avraam, **un model de iertare** demn de urmat. Încă de la începutul vieții, Iosif s-a dovedit a fi un **ales al lui Dumnezeu** – înțelept, ascultător, harnic, respectuos și înzestrat cu darul de a tâlcui visele. Toate aceste calități, apreciate în special de tatăl său, au atras invidia fraților mai mari, care, într-un moment de mânie, **l-au vândut pentru douăzeci de arginți** unor negustori ce se îndreptau spre Egipt. Ajuns acolo, unde a primit o demnitate importantă, în scurt timp a fost învinuit și închis pe nedrept. Darul tâlcuirii viselor l-a ajutat să fie eliberat și chiar să devină omul de încredere al Faraonului.

În acea perioadă, o secetă puternică, prevestită de Iosif, a cuprins Egiptul și țările învecinate, inclusiv Canaanul, patria sa.

Mânați de foametea din țara lor, frații acestuia au ajuns în Egipt ca să cumpere grâne și au fost primiți chiar de către Iosif, pe care ei nu l-au recunoscut. Cu lacrimi în ochi, fratele lor s-a abținut cu greu să nu le spună cine este. După ce au demonstrat că regretă ceea ce făcuseră cu ani în urmă, le-a descoperit că el este cel pe care îl vânduseră. Scena iertării este emoționantă. S-au îmbrățișat și au plâns împreună, apoi i-a îndemnat să meargă

în Canaan, ca să-l aducă pe bătrânul lor tată și familiile lăsate acasă, pentru a se stabili în Egipt.

Toate evenimentele din viața lui Iosif s-au întâmplat cu voia lui Dumnezeu, spre salvarea neamului său și a poporului egiptean. Dacă la început a fost invidiat, mai târziu s-a bucurat de respectul și aprecierea fraților.

Cei doisprezece fii ai lui Iacov sunt părinții celor douăsprezece seminții ale evreilor.

Importanța iertării semenilor se regăsește în **Rugăciunea Domnească**. Iertarea pe care o primim de la Dumnezeu este în strânsă legătură cu cât și cum iertăm, la rândul nostru, aproapelui.

Să spunem cât mai des: **Iartă-mă!**

Explorează textul!

- Folosește harta din manual.
  - Urmărește traseul parcurs de poporul evreu, din Canaan în Egipt.
  - Relatează un eveniment din viața lui Iosif, care te-a impresionat.
- Completează în caiet răspunsul la întrebările din tabelul de mai jos. Formulează un nou set de întrebări referitoare la conținutul lecției (coloana a III-a) și adresează-le colegilor.

Întrebare	Răspunsul tău	Întrebarea ta pentru colegi
CINE a fost Iosif?		
CE daruri a primit de la Dumnezeu?		
UNDE a ajuns Iosif după ce a fost vândut?		
CUM a devenit omul de încredere al Faraonului?		
CÂND i-a iertat pe frații săi?		

Retine!

- Iosif a fost un ales al lui Dumnezeu.
- A fost vândut pe 20 de arginți de către frații săi și a ajuns în Egipt.
- Prin Iosif, a fost salvat Egiptul de foamete.
- Neamul lui Iosif s-a stabilit în Egipt.
- Din Iacov au luat naștere cele douăsprezece seminții ale evreilor.

Strămutarea evreilor în Egipt

Piramidele de la Giza, Egipt

Delta Nilului

Fluviul Nil

Comori de înțelepciune

- Cu iertarea ce tu faci, dobândești pe toți de frați.
- Greșeala recunoscută este pe jumătate iertată.

Egipt – Ținutul Goșen

Caravană în deșert

Cuvinte pentru suflet

Iertarea face bine și celui ce o acordă și, totodată, celui ce o primește.

(J.W. Goethe, poet german)

Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt, Treime Sfântă, mărire Ție.

(Rugăciunea Sfântului Ioanichie)

Aprofundează!

- Iosif a fost vândut de frații săi, pe 20 de arginți, dar i-a iertat. Iisus Hristos a fost vândut de Iuda, pe 30 de arginți. Răstignit pe cruce, i-a iertat pe toți, inclusiv pe cei care-L batjocureau.
- Teritoriul dat familiei lui Iosif s-a numit Goșen. El se afla în Delta Nilului și era aproape de Curtea regală.
- Faraon l-a numit pe Iosif *Țafnat Paneah*, ceea ce înseamnă *descoperitor de taine*.
- Ziua Mondială a Iertării este serbată în data de 7 iulie.

Exersează!

1. Realizează corespondența între termenii din cele două coloane, după modelul: **1 – e**

1. Iacov	a) conducător al Egiptului
2. Iosif	b) expresie a invidiei
3. frații lui Iosif	c) model de iertare
4. Canaan	d) țara lui Iosif
5. Faraon	e) tatăl celor 12 seminții
6. Adam	
2. Transcrie în caiet doar enunțurile adevărate:
  - a)** Iosif a avut șapte frați.
  - b)** Iosif a primit de la Dumnezeu darul vindecării bolnavilor.
  - c)** Frații l-au vândut pe Iosif, deoarece erau invidioși.
  - d)** Când s-au întâlnit în Egipt, frații nu l-au recunoscut pe Iosif.
  - e)** Iosif și-a iertat frații și i-a adus în Egipt.
  - f)** Darul tâlcuirii viselor îl avea fiecare egiptean.
  - g)** Frații lui Iosif au ajuns în Egipt, pentru că au auzit de frumusețea acestei țări.
  - h)** Iacov ajunge în Egipt înaintea fiilor săi.

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Apoi Iosif a zis către frații săi: Apropiați-vă de mine! Și ei s-au apropiat. Iar el a zis: Eu sunt Iosif, fratele vostru, pe care voi l-ați vândut în Egipt. Acum însă să nu vă întristați, nici să vă pară rău că m-ați vândut aici, că Dumnezeu m-a trimis înaintea voastră pentru păstrarea vieții voastre.

(Facerea 45, 4–5)

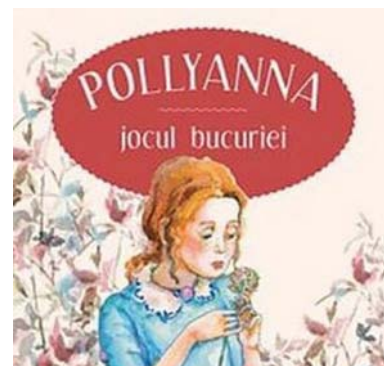
Aplică!

- Joc didactic.** Coordonați de profesorul de Religie, realizați un *joc de rol* redând scena în care Iosif își iartă frații. La joc vor participa toți elevii clasei. Distribuți rolurile prin tragere la sorți (Iosif, cei 12 frați, persoane de la curte, Faraon, spectatori). Organizați spațiul în așa fel încât să re-dați cât mai fidel scena biblică.
- Activitate pe grupe.** Clasa este împărțită în trei grupe. Organizați *Jocul bucuriei* (vezi Pollyanna, de E.H. Porter), prin care jucătorii sunt invitați să găsească bucurie în lucrurile sau întâmplările mai puțin fericite. Pollyanna avea darul de a se bucura de orice situație din viața ei, aparent neplăcută.
- Ai la dispoziție 5 minute, ca să notezi 3 idei despre felul în care ai ajuta lumea dacă ai fi:
  - președintele unei asociații ecologice;
  - parlamentar;
  - președintele țării;
  - primar;
  - președintele unei organizații de protecție a drepturilor copilului.

File de portofoliu

Realizează un salt în timp!
Imaginează-ți că ești Iosif și trimiți o scrisoare tinerilor din zilele noastre. Ce le-ai transmite?

*Jocul bucuriei Pollyanna,
de E.H. Porter*

Copii rugându-se în biserică

*Iosif recunoscut de frații săi,
pictură de Léon Charles Thévenin*

Colțul de lectură

Rugăciune pentru frați și surori

Doamne, Ție mă rog, ține pe frații mei (fratele meu) și surorile mele (sora mea), dându-le lor sănătate, viață lungă și darul Tău cel sfânt, ca să umble în căile Tale și să facă cele ce sunt după voia Ta cea sfântă.

Dă-ne, Doamne, de acum până la capătul vieții, să ne iubim și să ne cinstim unii pe alții; căci ce este mai bun și mai frumos decât a vieții frații împreună! Așa, Doamne, ascultă rugăciunea noastră și milostiv fii nouă, că bun și iubitor de oameni ești și Ție mărire înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și în vecii vecilor. Amin!

- Citiți zilnic această rugăciune!

Învăț și dau mai departe!

- Iosif a fost o binecuvântare pentru neamul său. Cum poți fi, la vârsta ta, o binecuvântare pentru propria familie? Dar pentru poporul tău?

Iar Moise și-a întins
mâna sa asupra mării
și a alungat Domnul
marea toată noaptea
cu vânt puternic de la
răsărit și s-a făcut marea
uscat și s-au despărțit
apele.
(Ieșirea 14, 21)

5. MOISE, OMUL CARE A VORBIT CU DUMNEZEU

Icoană „Moise primind cele zece porunci”

Cu Dumnezeu putem vorbi oriunde și oricând prin rugăciune, deschizându-ne inima ca unui prieten. El ne ascultă, ne ajută și ne îndrumă, cunoscând ce este mai bine pentru noi.

Moise, prorocul poporului evreu, este cel care **L-a putut vedea cu adevărat pe Dumnezeu**: *Domnul însă graia cu Moise, față către față, cum ar grai cineva cu prietenul său* (Ieșirea 33, 11).

Au trecut câteva sute de ani de la **strămutarea evreilor din Canaan în Egipt**. Aici, urmașii lui Iosif s-au înmulțit foarte mult.

În această perioadă, Faraonul, văzând în evrei o adevărată amenințare, a poruncit ca toți băieții, întâi născuți în familiile acestora, să nu fie lăsați în viață. Într-o familie evreiască **s-a născut Moise**, căruia Dumnezeu i-a purtat de grijă. El **a fost salvat** de fiica Faraonului și a ajuns să crească la curtea regală, având-o ca doică pe propria mamă.

A fost educat în cultura egipteană, dar **a aflat că este din neamul lui Avraam**. Cunoștea nedreptățile pe care evreii le îndurau din partea egiptenilor și le lua apărarea.

Într-o zi, **Dumnezeu i s-a arătat sub forma unui rug care ardea fără să se mistuie**. Domnul **l-a chemat pe Moise** și i-a spus că va avea o misiune deosebită: **eliberarea evreilor din robia egipteană**. Acesta s-a considerat nepregătit, dar Dumnezeu l-a întărit și i-a oferit un ajutor, pe fratele său, Aaron. După mai multe încercări, au reușit să-l convingă pe Faraon să-i lase pe evrei să se întoarcă în țara lor, Canaan. În noaptea aleasă de Dumnezeu, **evreii au fugit din Egipt și au traversat Marea Roșie în chip minunat**, ajungând în **Pustiul Sinai**.

Dictionar

- **a (se) strămuta** – a (se) muta în alt loc;
- **doică** – femeie care îngrijește copii;
- **rug** – arbust sau tufă spinoasă;
- **a se mistui** – a se distruge prin ardere, a se preface în cenușă;
- **robie** – stare, condiție socială de rob; sclavie;
- **mană** – hrană pe care Dumnezeu o trimitea israeliților, în fiecare dimineață, în Pustiul Sinai.

Pe parcursul călătoriei, au îndurat multe greutăți: căldura soarelui, lipsa apei și a hranei. Au fost călăuziți de un nor luminos, ziua, care se transforma într-un stâlp de foc, noaptea. Astfel, **Dumnezeu i-a protejat și le-a oferit apă, mană și prepețițe**. Moise a urcat **pe Muntele Sinai**, unde **Tatăl Ceresc i-a vorbit și i-a dat două table de piatră, cu cele zece porunci**, pentru a-i ajuta pe oameni să deosebească binele de rău.

Cu toată neascultarea de care a dat dovadă în repetate rânduri poporul ales, Dumnezeu nu l-a părăsit niciodată.

Explorează textul!

Transcrie în caiet evenimentele, în ordinea desfășurării lor.

- Moise s-a născut în Egipt, la câteva sute de ani de la strămutarea evreilor în această țară.
- Într-o zi, Dumnezeu i-a vorbit lui Moise dintr-un rug care ardea, dar nu se mistuia.
- Moise a fost crescut la palatul Faraonului de fiica acestuia și a fost educat ca egiptean.
- El a primit misiunea de a-i elibera pe evrei din robie.
- Evreii au ajuns în Pustiul Sinai.
- Au fugit din Egipt și au traversat Marea Roșie.
- Moise a urcat pe Muntele Sinai.
- În pustiu, au fost călăuziți și ocrotiți permanent de Dumnezeu.
- Dumnezeu i-a dat lui Moise două table de piatră, pe care erau scrise cele zece porunci.

Retine!

- Dumnezeu I s-a arătat lui Moise sub forma unui rug aprins, vorbindu-i acestuia.
- Moise a fost ales de Dumnezeu ca să elibereze poporul evreu din robia egipteană.
- Evreii au fugit din Egipt și au traversat Marea Roșie, ajungând în Pustiul Sinai.
- După ieșirea din Egipt, i-a condus pe evrei spre Canaan.
- Dumnezeu, în chip minunat, a purtat de grijă poporului ales pe toată durata călătoriei.
- Pe Muntele Sinai, Moise a primit de la Dumnezeu cele zece porunci.

Icoană
„Trecerea prin Marea Roșie”

Muntele Sinai

Chivotul Legii, frescă

Comori de înțelepciune

- Când teama bate la ușă, trimite credința să deschidă.
- Cine începe cu Dumnezeu, cu Dumnezeu sfârșește.
- Dumnezeu îți dă grâul, nu îți coace și pâinea.

Reprezentare simbolică a șarpelui de aramă ridicat de Moise în Pustiul Sinai

Muntele Sinai

Cuvinte pentru suflet

Să ne iubim, așadar, unii pe alții și vom fi iubiți de Dumnezeu. Să fim cu îndelungă răbdare cu ceilalți și va fi și El cu îndelungă răbdare față de păcatele noastre. Să nu răsplătim răul cu rău... căci iertarea greșelilor noastre o aflăm în iertarea fraților.

(Sfântul Maxim Mărturisitorul)

Aprofundează!

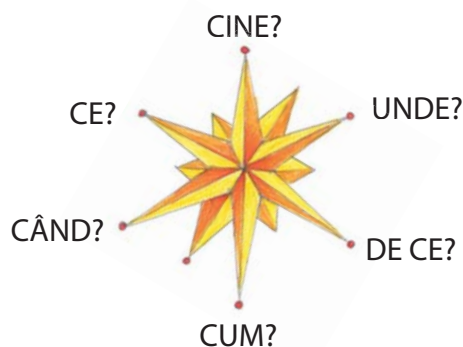
- Moise înseamnă *cel scos din apă*.
- Sub conducerea lui Moise, evreii au rătăcit prin Pustiul Sinai timp de 40 de ani.
- Șarpele de aramă înălțat de Moise, la porunca lui Dumnezeu, i-a salvat de la moarte pe cei mușcați de șerpi veninoși.
- Iisus Hristos este înălțat pe cruce și astfel salvează omenirea.
- Pe Muntele Sinai stă astăzi mărturie Mănăstirea Sfânta Ecaterina, cea mai veche mănăstire creștină locuită, construită pe locul unde Moise a văzut rugul aprins. Este cunoscută și sub numele de Mănăstirea *Rugului Aprins*. Aici se află cea mai veche bibliotecă creștină, păstrată până astăzi.

Exersează!

1. Citește lecția, formulează întrebări și realizează legături între ideile descoperite, utilizând metoda *Explozia stelară*.

2. Alege dintre cuvintele următoare calitățile sufletești de care a dat dovadă Moise și alcătuește cu ele propoziții:

invidie

ascultare

lăcomie

credință

responsabilitate

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Pentru că Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul prin Iisus Hristos. Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată; Fiul cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut.

(Ioan 1, 17-18)

Aplică!

- Joc didactic.** Prezintă un argument prin care să îi convingi pe colegii tăi de importanța credinței.
Se vor acorda puncte, de la 1 la 10, pentru fiecare argument. Câștigă elevul cel mai convingător.
- Activitate pe grupe.** Clasa se împarte în grupe. Fiecare grupă scrie cinci enunțuri despre conținutul lecției, care să fie ori adevărate, ori false, și le dă spre rezolvare celorlalte grupe. Se discută, la final, răspunsurile.
- Răspunde cerințelor din cele patru cadrane.

Scrive prima idee care îți vine în minte, când citești despre viața lui Moise.

Asociază ceea ce ai citit în lecție, cu al doilea proverb de la rubrica *Comori de înțelepciune*.

Desenează un simbol care îți amintește de Moise.

Ce ai învățat din viața lui Moise?

Colțul de lectură

Ridica-voi ochii mei

Ridica-voi ochii mei la ceruri
De unde va veni, ajutorul meu
Ajutorul meu de la Dumnezeu
Cel ce a făcut cerul și pământul.

Întru Tine eu mi-am pus nădejdea
Să nu mă depărtezi de la fața Ta
Doamne, Doamne, Sfinte Doamne
Auzi glasul meu când mă rog Ție.

Către Domnul, pașii mei voi duce
Și Legea Lui va fi îndreptare mie
Aliluia, Aliluia, Aliluia
Slavă Ție, Doamne.

- Moise s-a rugat pentru poporul său.
Scrie și tu o rugăciune, la alegere, pentru: familia ta, colegii de clasă, prietenii tăi.

Învăț și dau mai departe!

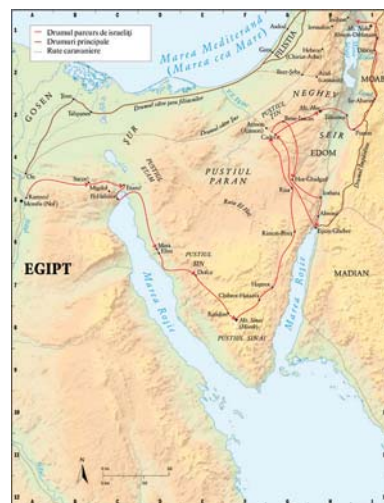
- Moise a împlinit, cu ajutorul lui Dumnezeu, o misiune.
Ce misiune ești pregătit să îndeplinești, avându-L pe Dumnezeu alături?

File de portofoliu

Caută imagini și informații despre fluviul Nil, Muntele Sinai, Canaan, piramidele din Egipt.

Completează portofoliul cu acestea.

Din Egipt în Canaan

Mănăstirea Sfânta Ecaterina,
Muntele Sinai

Copii în familie

După ce Dumnezeu
odinioară, în multe
rânduri și în multe
chipuri, a vorbit părinților
noștri prin proroci,
în zilele acestea
mai de pe urmă ne-a
grăit nouă prin Fiul.

(Evrei 1, 1-2)

Ierusalimul vechi, gravură

Dicționar

- **judcător** – nume dat la evrei căpeteniei care conducea poporul, după Moise;
- **slujire** – îndeplinirea anumitor sarcini;
- **a proroci/a profeți** – a anunța evenimente viitoare;
- **a binecuvânta** – a revărsa iubirea divină;
- **a izbăvi** – a salva.

6. DE LA REGELE DAVID LA ÎMPĂRATUL HRISTOS

Arborele lui Iesei, frescă

La intrarea în Canaan, după ce a rătăcit patruzeci de ani prin Pustiul Sinai, **poporul evreu a fost condus de judecători, apoi de regi**. Primul rege ales a fost **Saul**, un om credincios și curajos, dar care s-a îndepărtat de voia lui Dumnezeu. A fost urmat de **David**, un tânăr păstor din cetatea Betleem, cel mai mic dintre cei opt fii ai lui Iesei. **Chemat la această slujire de Dumnezeu**, David a domnit patruzeci de ani. În timpul său, a stabilit **capitala la Ierusalim** și a transformat-o într-un oraș înfloritor. **A întărit armata**, a contribuit la **dezvoltarea culturii**, s-a îngrijit de **organizarea cântării în cadrul slujbelor religioase**.

O realizare remarcabilă este aducerea Chivotului Legii în capitala regatului, ca semn al prezenței divine în mijlocul poporului. Pentru credința și bunătatea sa, a fost binecuvântat cu darul de a scrie texte spre lauda lui Dumnezeu, numite **Psalmi**. Aceștia sunt cuprinși în **Sfânta Scriptură**. În psalmi, în mai multe rânduri, David vorbește despre **venirea Împăratului Hristos**: *Și se vor închina Lui toți împărații pământului, toate neamurile vor sluji Lui. Că a izbăvit pe sărac din mâna celui puternic și pe sărmanul care n-avea ajutor.* (Psalmul 71, 11-12). El a **fost urmat la domnie de fiul său, Solomon**, care a condus poporul cu multă înțelepciune, fiind renumit pentru această virtute, dobândită în urma rugăciunilor sale.

A primit binecuvântarea de a construi **Templul Sfânt din Ierusalim**, împlinind astfel dorința tatălui său, David. Lui îi sunt atribuite trei dintre cărțile Sfintei Scripturi. După moartea lui Solomon, Dumnezeu a purtat de grijă poporului evreu căruia i s-a adresat prin **proroci – oameni**

ascultători, înțelepți și drepți. Pentru a-și împlini misiunea, ei au primit mai multe daruri, între care și pe acela de a face minuni.

Au avut un rol important în păstrarea credinței în Adevăratul Dumnezeu, luptând împotriva închinătorilor la idoli. Prin ei, s-a făcut cunoscută voia Tatălui ceresc.

Imediat după căderea în păcat a lui Adam și a Evei, **Dumnezeu a promis venirea în lume a unui Mântuitor. Prin proroci**, vreme de multe secole, Dumnezeu **a repetat făgăduința** făcută primilor oameni. Prorocii au vorbit și au scris despre viața și activitatea Fiului lui Dumnezeu, cu mult înainte ca Acesta să vină pe lume, pregătind omenirea pentru primirea Sa.

Nașterea din fecioară a fost vestită de **prorocul Isaia: Iată, Fecioara va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel, care înseamnă Cu noi este Dumnezeu** (Isaia 7, 14). **Miheia** a profețit despre **locul nașterii, Betleemul: Și tu, Betleeme (...), deși ești mic între miile lui Iuda, din tine va ieși stăpânitor peste Israel, iar obârșia Lui este dintru început, din zilele veșniciei** (Miheia 5, 1).

Din neamul lui David provine **Fecioara Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos**. Dumnezeu a purtat de grijă poporului evreu și, prin el, întregii omeniri. Pregătirea acesteia pentru venirea Mântuitorului arată cât de mare este iubirea lui Dumnezeu față de om.

Explorează textul!

Verifică modul în care ai fixat cunoștințele noi, rezolvând acest exercițiu, al cărui nume este CROWN, însemnând coroană, în limba engleză.

Literele care compun cuvântul:

C – communicate (comunică); R – react (reacționează); O – offer (oferă); W – where (unde); N – note (notează)

Rezumă lecția, astfel:

C – ce ai învățat? (3 idei principale)

R – reacționează la ce ai învățat (3 opinii personale)

O – sintetizează lecția printr-o singură propoziție/frază

W – unde ai putea folosi ce ai învățat? (1–2 propoziții/fraze)

N – notează ce te-a impresionat cel mai mult (o opinie personală)

Realizează un schimb de caiete cu colegul de bancă!

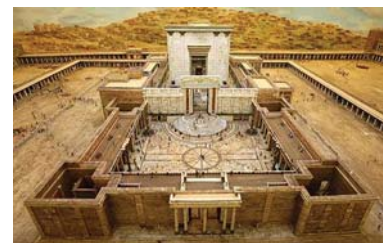

Reține!

- După stabilirea în Canaan, evreii au fost conduși de judecători și apoi de regi.
- Primul rege a fost Saul, urmat de David și Solomon.
- David a fost strămoșul Împăratului Hristos, despre a Căruia venire menționează în Psalmi.
- Solomon s-a învrednicit să ridice Templul Sfânt în Ierusalim.
- Prin proroci Dumnezeu a transmis oamenilor voia Sa.

Statuia Regelui David

Templul Sfânt (reconstituire)

Steaua de la Betleem

Icoană „Nașterea Domnului”

Comori de înțelepciune

- Buturuga mică răstoarnă carul mare.
- Să te laude altul, și nu gura ta, un străin, și nu buzele tale.

Mormântul Regelui David

Zidul plângerii

Cuvinte pentru suflet

Fiu al lui Dumnezeu este cel ce s-a făcut asemenea lui Dumnezeu, prin bunătate, înțelepciune, putere și dreptate.

(Sfântul Talasie Libianul)

Aprofundează!

- Profețiile lui Isaia privind venirea Mântuitorului sunt atât de numeroase și de precise, încât acesta a fost numit *Evangelistul Vechiului Testament*.
- Ultima persoană care a profețit venirea Mântuitorului și L-a prezentat poporului a fost Sfântul Ioan Botezătorul.
- Trei dintre cărțile Vechiului Testament îi sunt atribuite lui Solomon: *Pilde, Ecclesiast, Cântarea Cântărilor*.
- Rugăciunea rostită de regele Solomon la sfințirea Templului Sfânt stă azi la baza rugăciunii de sfințire a bisericilor.

Exersează!

1. Alege varianta corectă de răspuns:

- Primul rege a fost:

a) David;	b) Solomon;	c) Saul.
-----------	-------------	----------
- Regele David a scris:

a) nuvele;	b) psalmi;	c) poezii.
------------	------------	------------
- Prorocii au vestit:

a) venirea Mântuitorului;	b) psalmi;	c) crearea lumii.
---------------------------	------------	-------------------

2. Citește variantele de mai jos și alege enunțurile corecte:

- Prorocii au primit de la Dumnezeu darul de a face minuni.
- Din neamul regelui David se naște Ioan Botezătorul.
- Regele Solomon a construit Templul Sfânt.
- Betleem a fost capitala regatului lui David.
- La intrarea în Canaan, poporul evreu a fost condus de regi, apoi de judecători.
- David a adus Chivotul Legii în Ierusalim, capitala regatului.
- Miheia a prorocit despre locul nașterii Domnului, Betleemul.

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Și i-a plăcut Domnului că Solomon a cerut aceasta. Și a zis Dumnezeu: De-oarece tu ai cerut această și n-ai cerut viață lungă; n-ai cerut bogăție, n-ai cerut sufletele dușmanilor tăi, ci ai cerut înțelepciune, că să știi să judeci. Iată, Eu voi face după cuvântul tău...

(III Regi 3, 10-12)

Aplică!

- Joc didactic.** Povestește lecția folosind metoda *Răspunde – Aruncă – Întreabă*.
Se va folosi o minge, care va fi aruncată de la un elev la altul. Cel care pasează mingea adresează o întrebare celui căruia i-o trimite. Acesta o prinde, răspunde la întrebare și o aruncă mai departe. Astfel continuă jocul, iar elevul care nu cunoaște răspunsul este eliminat. Activitatea debutează cu întrebarea profesorului.
- Activitate pe grupe.** Clasa se împarte în două grupe. Fiecare grupă alcătuiește enunțuri care să illustreze evenimentele la care fac referire următoarele texte din Sfânta Scriptură:
  - *Bucură-te foarte, fiica Sionului, veselește-te, fiica Ierusalimului, căci iată Împăratul tău vine la tine drept și biruitor; smerit și călare pe asin, pe mânzul asinei.* (Zaharia 9, 9)
  - *Osana Fiului lui David; binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus!* (Matei 21, 9)
- Caută în *calendarul creștin-ortodox* prorocii care sunt sărbătorite în următoarele date: 9 mai, 14 august.

Colțul de lectură

David și Goliat

Filistenii au strâns armata, de război s-au pregătit și la Soco, în Iudeea, cu ostașii au pornit. Din tabăra filisteană luptătorul Goliat, 'Nalt de șapte coți și-o palmă evreii la lupt-a chemat.

Se temeau evreii tare să lupte cu Goliat, Că avea putere mare, fiind în lupte încercat. S-a apropiat de rege David, fiul lui Iesei:
La luptă acum voi merge, c-am răpus mulți urși și lei!

Având el credință tare întru Domnul Dumnezeu, A-nvins filisteanul mare și-a salvat poporul său.

(Stepanida Postelnicu)

- Scrie în maximum 5 rânduri modalitatea prin care Dumnezeu L-a susținut pe David.

Învăță și dau mai departe!

- Dumnezeu a transmis voia Sa prin proroci. Încercați să deveniți și voi mesagerii lui Dumnezeu!

File de portofoliu

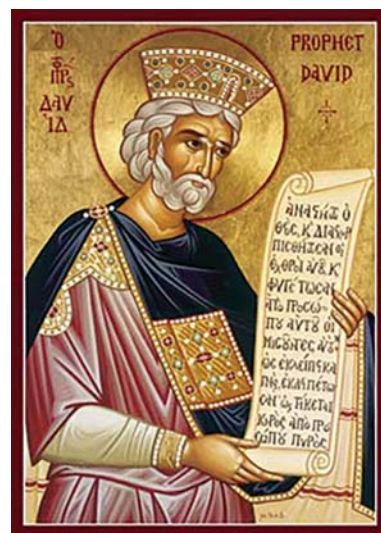
Realizează un tabel și completează în prima coloană calitățile regilor David și Solomon. În a doua coloană, scrie calitățile tale, iar în a treia notează calitățile pe care le-ai admirat la cei doi regi și ai vrea să le dobândești și tu.

Icoană „Regele Solomon”

Icoană „David și Goliat”

Icoană „Sfântul Proroc David”

PROIECT EDUCATIV

Să păstrăm o lume frumoasă!

Durata proiectului – 6 luni

1. De ce este necesar proiectul? (Scop)

Păstrarea armoniei din lumea creată de Dumnezeu, prin activități de ecologizare, cultivând o atitudine pozitivă față de mediu.

2. Ce ne propunem? (Obiective)

- Protejarea naturii și a mediului înconjurător.
- Transmiterea îndemnului de a avea grijă de ceea ce a creat Dumnezeu pentru noi.
- Organizarea unor activități de ecologizare.

3. Cine va lua parte la proiect? (Participanți)

Elevi din clasele gimnaziale, profesori, părinți, membri ai comunității locale (preot, reprezentanți ai autorității locale, neguvernamentale, sponsori etc.).

4. Cum am putea realiza proiectul? (Activități)

Exemple:

- a) stabilirea echipei de proiect, a responsabilităților fiecărui membru și a calendarului activităților;
- b) identificarea zonelor afectate din împrejurimi, care necesită ecologizare;
- c) igienizarea unor spații verzi din localitate;
- d) ecologizarea unor spații de joacă din perimetrul școlii;
- e) plantarea de flori și puieti în curtea/grădina școlii;
- f) confecționarea de obiecte, costume, mascote din materiale reciclabile;
- g) realizarea unor scenete pe teme ecologice.

5. Ce vom face concret? (Responsabilități)

- Stabilirea sarcinilor de lucru pentru fiecare membru al echipei din proiect.
- Monitorizarea activității acestora de către coordonatorul proiectului.

6. De ce avem nevoie? (Resurse materiale)

Stabilirea și procurarea materialelor necesare pentru buna desfășurare a activităților propuse.

Exemple: consumabile, materiale reciclabile, materiale necesare pentru ecologizare, aparat foto, laptop, videoprojector etc.

7. Cui ne adresăm? (Beneficiari direcți și indirecti)

Grupul țintă este format din beneficiari direcți (elevi) și beneficiari indirecti (părinți, profesori de religie, biologie, geografie, muzică, arte plastice, reprezentanți ai unor instituții guvernamentale și neguvernamentale).

8. Cum ne dăm seama dacă am realizat ce ne-am propus? (Evaluare)

Verificarea gradului de îndeplinire a obiectivelor propuse.

După încheierea proiectului, analizați dacă rezultatele obținute corespund cu ceea ce v-ați propus.

9. Ce exemple de bune practici transmitem altora? (Diseminare)

- Realizarea unui portofoliu, care să cuprindă fotografii și alte documente legate de desfășurarea proiectului; organizarea unei expoziții tematice.
- Mediatizarea proiectului și a rezultatelor acestuia (revista și site-ul școlii, mass-media locală, informări transmise instituțiilor implicate).

Munții Carpați

Marea Neagră

Delta Dunării

Și a privit Dumnezeu toate câte a făcut și iată erau bune foarte. (Facerea 1, 31)

RECAPITULARE

Să ne amintim!

1. Crearea lumii

- Dumnezeu este Izvorul existenței și Părintele omenirii.
- Lumea nevăzută a fost creată înaintea lumii văzute.
- Lumea văzută a fost creată în șase zile, după voia și planul lui Dumnezeu.
- Creația lui Dumnezeu este frumoasă, diversă și complexă.

2. Prima familie: Adam și Eva

- Omul a fost creat cu trup și suflet, printr-o lucrare specială a lui Dumnezeu.
- Prima familie menționată în Sfânta Scriptură este formată din Adam și Eva.
- Ei aveau datoria de a continua viața prin urmași, de a fi stăpâni responsabili față de întreaga creație.
- Deși au greșit față de Creator prin neascultare, au primit făgăduința trimiterii unui Mântuitor.

3. Prietenia lui Dumnezeu cu Noe și Avraam

- Noe și Avraam au dovedit întotdeauna credință în Adevăratul Dumnezeu.
- Dumnezeu i-a răsplătit prin permanenta purtare de grijă și încheierea unui legământ cu fiecare dintre ei.
- Noe și Avraam au fost primii Patriarhi biblici, oameni aleși prin care Dumnezeu Și-a descoperit voia Sa.
- Din neamul lui Avraam S-a născut Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

4. Iosif și frații săi – model de iertare

- Iosif a fost un ales al lui Dumnezeu.
- Darul tâlcuirii viselor l-a ajutat să salveze Egiptul de foamete.
- Neamul lui Iosif s-a stabilit în Egipt.
- Din Iacov au luat naștere cele douăsprezece seminții ale evreilor.

5. Moise, omul care a vorbit cu Dumnezeu

- Dumnezeu l s-a arătat lui Moise sub forma unui rug aprins și i-a descoperit că el a fost ales să elibereze poporul evreu din robia egipteană.
- l-a condus pe evrei spre Canaan, după ieșirea din Egipt.
- Dumnezeu, în chip minunat, a purtat de grijă poporului ales pe toată durata călătoriei.
- Moise a primit de la Dumnezeu cele zece porunci, pe Muntele Sinai.

6. De la regele David la Împăratul Hristos

- După stabilirea în Canaan, evreii au fost conduși de judecători și apoi de regi.
- Primul rege a fost Saul, urmat de David și Solomon.
- David a fost strămoșul Împăratului Hristos, despre a Căru venire menționează în Psalmi.
- Prin proroci Dumnezeu a transmis oamenilor voia Sa.

Să aplicăm!

1. Realizează corespondența între informațiile din cele două coloane:

A

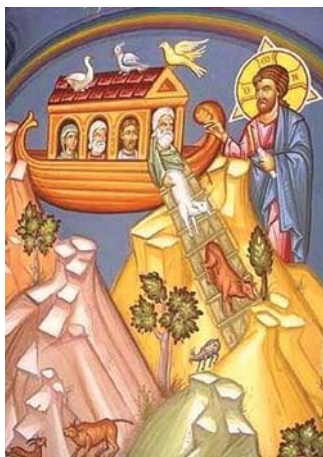
- 1) Cerul
- 2) Lumina
- 3) Soarele, luna și stelele
- 4) Animalele și omul
- 5) Păsările și peștii
- 6) Pământul și plantele

B

- a) ziua întâi
- b) ziua a doua
- c) ziua a treia
- d) ziua a patra
- e) ziua a cincea
- f) ziua a șasea
- g) ziua a șaptea

2. În icoanele de mai jos sunt reprezentate personalități biblice despre care ai învățat. Alege una dintre acestea și povestește, pe scurt, prin ce fapte a demonstrat următoarele virtuți: iubirea față de Dumnezeu și față de semenii, puterea de a ierta, ascultarea, ajutorarea aproapelui, prietenia.

3. Citește textul de mai jos și notează pe ce se bazează o prietenie adevărată.

Unde există prietenie, există bucuria de a oferi, bucuria de a primi, există o relație pe care am numit-o ceva din realitatea raiului în viața noastră de toate zilele.

(părintele Teofil Părăian)

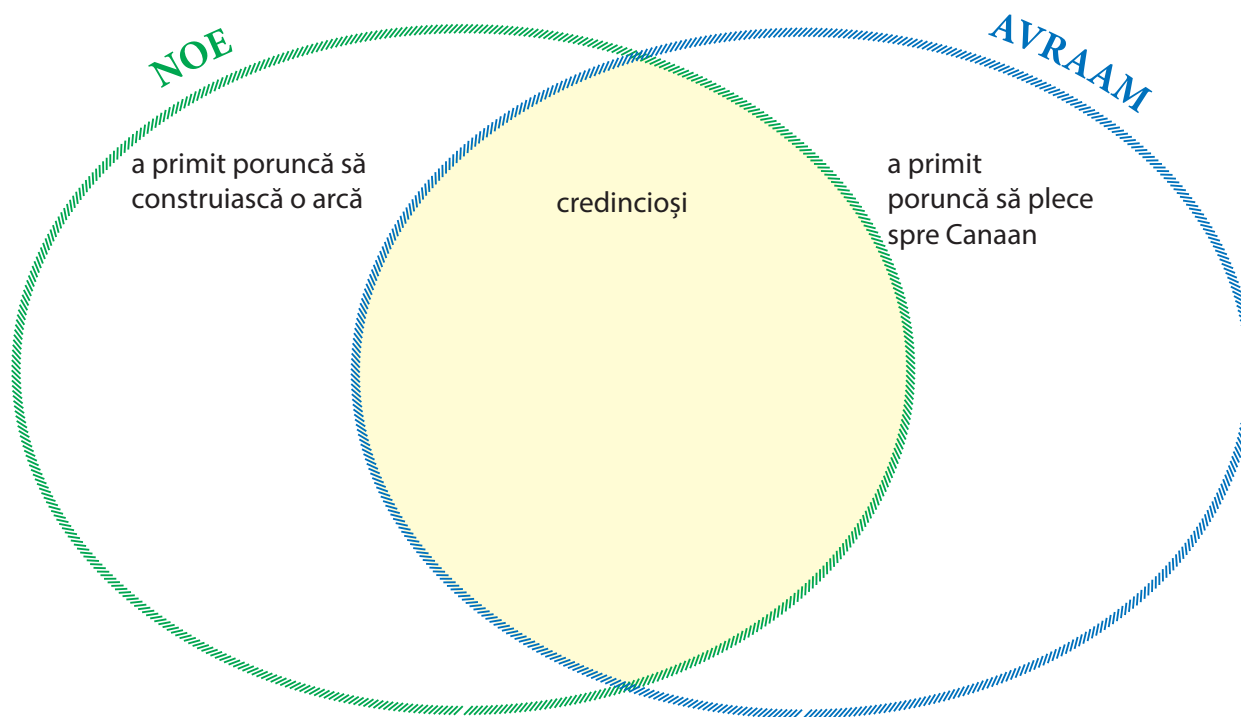
4. Reconstituie citatul care prezintă prorocirea lui Isaia, referitoare la nașterea Domnului. (Isaia 7, 14)

Emanuel, lată, chema, Fecioara, și, fiu, va, vor, naște, Cu, Dumnezeu, care, lui, numele, noi înseamnă, este.

Avraam

5. Copiază diagrama Venn pe caiet. În spațiul rezultat din suprapunerea cercurilor, notează asemănările dintre cele două personalități, iar în spațiile laterale, deosebirea.

6. Realizează un afiș în care să redai, în scris și prin desene simple, relația omului cu elementele din natură din textul de mai jos. Minunată este **creația lui Dumnezeu!** Toate sunt la locul lor și toate într-o ordine desăvârșită. Omul, pe care Dumnezeu îl iubeste cel mai mult, a fost așezat în mijlocul acestor minunății cu o misiune sfântă: să le stăpânească, să se bucure de ele și să le ocrotească. **Pământul** l-a înfrumusețat cu **păduri**, câmpii cu flori și păsări cântătoare, munți, văi și ape, iar deasupra a așternut un cer albastru, pe care, doar privindu-l, omul să-și găsească liniștea sufletească. Fiecare poartă un mesaj divin, fiecare transmite ceva dumnezeiesc. **Apele** ne îndeamnă să urmăm fără teamă drumul pe care l-am început. **Copacii** – să fim demni și curajoși. **Florile** – să fim sensibili, gingași și curați la suflet.

Crearea Pământului

Animalele – să stăm împreună, să fim uniți și să iubim sincer, nu din interes. **Pietrele** – să acceptăm trecerea timpului și, mai degrabă, să tăcem decât să spunem ceva nepotrivit sau nefolositor. **Natura** este un exemplu de cum ar trebui să ne supunem voinței lui Dumnezeu. Așa cum copacii nu fug de furtuni, iar florile rămân pe câmpuri și pe vreme rea, deși simt ceea ce urmează să li se întâmple, pentru că sunt vii, noi, oamenii, nu ar trebui să ne împotrivim lui Dumnezeu. El ne iubeste atât de mult, încât nu ne părăsește niciodată, iar mesajele pe care ni le transmite sunt semne că trebuie să revenim pe drumul cel bun, să rămânem **prieteni cu întreaga creație**.

- Prezintă rezultatul activității tale în fața colegilor de clasă!

EVALUARE

Rezolvă testul de evaluare și acordă-ți punctajul corespunzător. Schimbă testul cu colegul de bancă pentru a vă evalua reciproc!

1. Transcrie în caiet, apoi completează spațiile libere, alegând cuvintele potrivite din paranteză.

Părintele omenirii și Izvorul existenței este ..... . El a creat lumea văzută în ..... zile. Îngerii sunt ființe ..... . Omul este alcătuit din ..... și ..... .
(șase, suflet, Dumnezeu, trup, spirituale)

(5 răspunsuri × 0,3 puncte = 1,50 puncte)

2. Asociază numele persoanelor din paranteză cu evenimente din viața lor.

- a) L-a ascultat pe Dumnezeu și, astfel, și-a salvat familia de potop.
  - b) Pentru credința lui, Dumnezeu i-a promis că va fi tată a mai multor popoare.
  - c) L-a iertat pe frații care l-au vândut.
  - d) L-a scos pe evrei din Egipt și a primit cele zece porunci.
  - e) A fost rege și a scris Psalmi.
  - f) A făcut multe profeții privind venirea Mântuitorului.
- (Avraam, David, Noe, Isaia, Moise, Iosif)

(6 asocieri × 0,25 puncte = 1,50 puncte)

3. Alcătuieste un text de maximum 8 rânduri în care să folosești următoarele cuvinte:

prietenie, iertare, proroc, minune, promisiune.

Ordinea introducerii cuvintelor în text este alegerea ta!

(5 cuvinte × 0,5 puncte = 2,50 puncte; 0,5 puncte pentru originalitatea textului)

4. Formulează răspunsuri scurte la întrebările de mai jos:

- a) Cui i-a făcut Dumnezeu prima promisiune referitoare la venirea Mântuitorului?
- b) Ce legământ a făcut Dumnezeu cu Noe?
- c) Cine i S-a arătat lui Avraam, la Stejarul Mamvri?
- d) Cum și-a ajutat Iosif familia?
- e) Ce i-a dat Dumnezeu lui Moise pe Muntele Sinai?
- f) Ce daruri au primit profeții de la Dumnezeu pentru a-și putea îndeplini misiunea?

(6 răspunsuri × 0,5 puncte = 3 puncte)

Notă:

- Se acordă **1 punct din oficiu.**
- Timp de lucru – **50 de minute**

După parcurgerea fiecărei unități din manual, apreciază activitatea ta, completând pe caiet *Fișa de observare a comportamentului*, după modelul de mai jos.

Comportamentul	Niciodată	Uneori	Deseori	Întotdeauna
Am dovedit interes pentru învățare.				
Am respectat cerințele profesorului.				
Am finalizat activitățile.				
Am cerut ajutor atunci când am avut nevoie.				
Când am greșit, am vrut să aflu cum mă pot corecta.				
Mi-am exprimat opinia.				
Am lucrat individual.				
Am cooperat cu ceilalți în cadrul activităților.				

Unitatea 2

IUBIREA LUI DUMNEZEU ȘI RĂSPUNSUL OMULUI

Să nu uite nimeni că este al lui Dumnezeu cu sufletul și cu trupul, că depinde de Acela în toate clipele vieții și în toate cerințele sufletului și trupului. De aceea să se îndrepte către Dumnezeu ori de câte ori sufletul și trupul simt o anumită nevoie... (Sfântul Ioan de Kronstadt)

Iconă „Eu sunt Lumina lumii”

1. Decalogul: importanța lui în viața omului
  2. Răspunsul omului la chemarea lui Dumnezeu
  3. Mărturisirea credinței în Vechiul Testament
  4. Calitățile omului și slujirea lui Dumnezeu
- Proiect educativ
  - Recapitulare
  - Evaluare

*Așa să lumineze lumina
voastră înaintea oame-
nilor, ca văzând ei faptele
voastre cele bune să
preamărească pe Tatăl
vostru Cel din ceruri.*
(Matei 5, 16)

1. DECALOGUL: IMPORTANȚA LUI ÎN VIAȚA OMULUI

Moise primind Tablele Legii, frescă

Rugăciune

Toți suntem copiii lui Dumnezeu. Părinte iubitor, El dorește pentru noi o viață frumoasă. Avem libertatea de a alege calea pe care vrem să mergem. El nu ne obligă, doar ne îndrumă și ne ajută. Unele dintre prețioasele daruri ale iubirii lui Dumnezeu, oferite oamenilor, sunt cele **zece porunci**, numite **Decalog**. Acestea au fost date unuia dintre aleșii Săi, prorocul Moise, pe Muntele Sinai, după plecarea poporului ales din Egipt. Au fost scrise de Însuși Dumnezeu pe două table de piatră, numite Tablele Legii, după cum descoperim în Vechiul Testament (Ieșirea, capitolele 19 și 20).

Primele patru porunci ne învață cum să-L cinstim pe Dumnezeu:

Porunca întâi: *Eu sunt Domnul Dumnezeuul Tău. Să nu ai alți dumnezei afară de Mine!* Dumnezeu ne descoperă că El este singurul adevărat. Doar Lui I se cuvine închinare.

Porunca a doua: *Să nu-ți faci chip cioplit și niciun fel de asemănare a niciunui lucru. Să nu te închini lor, nici să le slujești!*

Idolii sunt lucruri făcute de mâinile omului și socotiți ca fiind dumnezei. Prin cinstirea icoanelor, creștinii nu încalcă această poruncă. Nu ne închinăm materialului din care sunt făcute icoanele, ci persoanelor al căror chip este zugrăvit pe acestea.

Porunca a treia: *Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert.*

Se ia în deșert numele lui Dumnezeu atunci când se rostește la mânie, în glumă, când se încalcă un legământ sau o promisiune făcută Lui.

Porunca a patra: *Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca să o sfințești.*

Ziua de odihnă trebuie să l-o dedicăm lui Dumnezeu. Pentru creștini, această zi este duminica, ziua în care a înviat Domnul nostru Iisus Hristos.

Următoarele **șase porunci ne arată cum trebuie să ne comportăm cu semenii noștri:**

Porunca a cincea: *Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta.*

Ascultarea de părinți este o mare binecuvântare, pentru că aceștia ne-au adus pe lume și au grijă de noi. După Dumnezeu, în viața pământescă, părinții sunt cei mai mari binefăcători ai noștri.

Dicționar

- **Decalog** – cele zece porunci;
- **Tablele Legii** – două lespezi de piatră pe care erau cioplite cele zece porunci, date de Dumnezeu lui Moise pe Muntele Sinai;
- **a denigra** – a vorbi de rău, a defăima;
- **cumpătare** – măsură;
- **reglementare** – a pune în ordine, a așeza.

Porunca a șasea: Să nu ucizi!

Viața este darul cel mai de preț primit de la Dumnezeu. Uciderea poate fi trupească, dar și sufletească, atunci când îl jignim pe aproapele nostru.

Porunca a șaptea: Să nu fii desfrânat!

Dumnezeu îi sfătuiește pe oameni, bărbat și femeie, să întemeieze o familie prin Sfânta Taină a Cununiei și să respecte această unire sfântă. Această poruncă ne oprește de la fapte necuviincioase, îndemnând la cumpătare.

Porunca a opta: Să nu furi!

Fiecare om trebuie să trăiască din munca sa. Furtul este condamnat atât de legile dumnezeiești, cât și de cele omenești.

Porunca a noua: Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău!

Oamenii sunt datori să spună adevărul în orice împrejurare și să respecte demnitatea aproapelui: să nu mințim, să nu îl acuzăm pe nedrept.

Porunca a zecea: Să nu dorești nimic din câte are aproapele tău!

Dumnezeu are grijă să dea fiecăruia tot ce are nevoie. Nu trebuie să ne lăsăm atrași de bunurile altuia, nici să fim invidioși.

Decalogul a ajutat poporul evreu să devină mai responsabil, să trăiască după **reguli clare**. În Decalog se prezintă în cuvinte simple, dar pline de înțelesuri, comportamentul pe care Dumnezeu îl așteaptă de la toți oamenii, fiind **un set de reguli universale**.

Aceste cuvinte au fost reînnoite de Domnul Iisus Hristos și vor rămâne **valabile și actuale** pentru totdeauna. ... *Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău!... Să-l iubești și pe aproapele tău ca pe tine însuși!*

(Matei 22, 37; 39)

Explorează textul!

Formulează răspunsuri la următoarele întrebări:

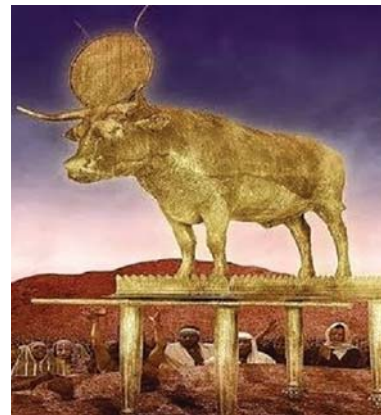
1. Cum se numesc cele zece porunci primite de Moise?
2. Pe ce material au fost scrise acestea?
3. Care dintre ele fac referire la cinstirea lui Dumnezeu?
4. Câte porunci cuprind reguli de comportament în relațiile dintre oameni?
5. Prin ce cuvinte rezumă Mântuitorul poruncile?

Reține!

- Decalogul este o dovadă a iubirii lui Dumnezeu față de oameni.
- Cele zece porunci au fost scrise de Dumnezeu Însuși, pe două table de piatră, numite Tablele Legii.
- Cinstirea lui Dumnezeu este cuprinsă în primele patru porunci.
- Modul în care trebuie să ne comportăm cu oamenii este stabilit în ultimele șase porunci.
- Peste timp, cele zece porunci au devenit un set de reguli universal valabile și actuale, pentru totdeauna.

Tablele Legii

Vițelul de aur

Credincioși
la Sfânta Liturghie

Prietenie

Comori de înțelepciune

- Cine nu e supus părinților săi, nu e sincer sau credincios nici cu prietenii.
- Cinstea nu se cumpără, nici nu se vinde.

Copil în familie

Copii în vizită la muzeu

Cuvinte pentru suflet

Nu recunosc alt semn al superiorității decât bunătatea.

(Ludwig van Beethoven)

Tot ce se întâmplă pe pământul acesta este numai împlinirea Cuvintelor lui Dumnezeu.

(Traian Dorz)

Aprofundează!

- Decalogul este considerat o normă universală de reglementare a relațiilor dintre oameni.
- Muntele Sinai, numit între localnici *Jebel Musa*, adică *Muntele lui Moise*, este unul dintre cei mai cunoscuți munți din Peninsula Sinai.
- Pe când Moise se afla pe Muntele Sinai, pentru o perioadă de 40 de zile, în vederea primirii poruncilor, poporul evreu s-a îndepărtat de Dumnezeu, construind un vițel de aur.

Exersează!

1. Alcătuieste trei reguli proprii pe care le urmezi pentru a fi un elev respectuos. Notează-le într-un tabel asemănător celui de mai jos.

Reguli	în familie	la școală	în societate

2. Prezintă îndemnul pe care le primești, în fiecare dimineață, înainte de a porni spre școală.
3. Recunoaște poruncile, pornind de la următoarele enunțuri:
  - a) Irina împreună cu familia ei merg în fiecare duminică la biserică.
  - b) Matei recunoaște că a spart farfuria.
  - c) Mihaela și-a cerut iertare în fața părinților, pentru că nu a respectat programul de joacă la calculator.
  - d) Maria a înapoiat cartea împrumutată de la bibliotecă.
  - e) Iulian realizează o compunere expresivă despre credința lui în Dumnezeu.

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

A treia zi, când s-a făcut ziuă, erau tunete, fulgere și nor des pe Muntele Sinai și se auzea sunet de trâmbițe foarte puternic, și poporul aflat în tabără s-a înspăimântat. Atunci a scos Moise poporul din tabără în întâmpinarea lui Dumnezeu și au stat la poalele muntelui. Iar Muntele Sinai fumega tot, pentru că Se pogorâse Dumnezeu pe el în foc; și se ridica de pe el fum, ca fumul dintr-un cuptor, și tot muntele se cutremura puternic.

(Leșirea 19, 16-18)

Aplică!

- Joc didactic.** Alege o poruncă din cele 10 învățate și redă printr-un simbol învățătura morală desprinsă. Aduăgă, sub imagine, un proverb sau o zicătoare potrivită.
- Activitate pe grupe.** Elevii sunt împărțiți în patru grupe și vor lua în discuție tema: *Actualitatea Decalogului*. Fiecare grupă va alcătui enunțuri despre importanța respectării regulilor în viața omului. Exemple: regulile clasei (stabilite la orele de dirigenție), regulile de comportament în biserică, unele reguli de circulație, codul bunelor maniere etc.
- Oferă sfaturi copiilor care se găsesc în următoarele situații:
  - Duminica nu merg la biserică, deoarece am multe teme de făcut.
  - Prietenul meu nu mă ajută la nevoie, nici eu nu îl ajut pe el!
  - Am primit o notă mai mică și nu le spun părinților ca să nu îi supăr.
  - În autobuz mă așez întotdeauna pe scaun, chiar dacă în jurul meu sunt persoane în vârstă.
  - Am luat, pe ascuns, o bucată din ciocolata colegei, pentru că îmi era poftă.

Colțul de lectură

Păcală și mincinosul

Un mincinos se întâlnește cu Păcală la marginea satului. Mincinosul pune mâna la ochi și privește în depărtare. Apoi îl întreabă pe Păcală:

- Tu vezi cuibul de barză din celălalt capăt al satului?
- Da, îi răspunde Păcală, deși nu vedea nimic.
- Dar puii din cuib îi vezi?

Păcală se preface că se uită cu atenție, apoi îi răspunde serios:

- Nu văd atât de bine. Îi aud însă cum o strigă pe mama lor.
- Rușinat, mincinosul a lăsat capul în jos și a plecat mai departe.

(poveste populară)

- Cum ai fi răspuns tu dacă ai fi fost în locul lui Păcală?

Învăță și dau mai departe!

Poruncile au fost date de către Dumnezeu poporului ales. Prin Mântuitorul nostru, Iisus Hristos, devin universale.

- Ai datoria să le respecti și să le transmiți celorlalți, prin puterea exemplului personal.

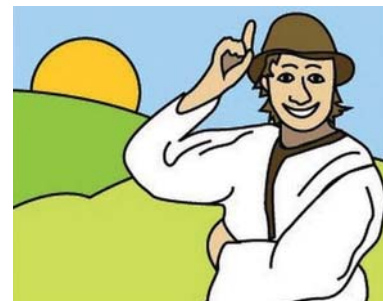
File de portofoliu

Realizează propriul tău decalog și încearcă să îl respecti zilnic.

Scrive sub formă de jurnal ce ai observat că s-a schimbat în interiorul tău și în relația cu cei din jur, după o săptămână.

Sat de munte

Păcală

Să fim ascultători,
evlavioși și lucrători
ai cuvântului lui
Dumnezeu.

(Sfântul Ignatie Briancianinov)

Ana îl prezintă pe fiul ei, Samuel,
lui Eli, pictură de Gerbrand van den
Eeckhout

2. RĂSPUNSUL OMULUI LA CHEMAREA LUI DUMNEZEU

Chemarea Apostolilor de către Domnul Iisus Hristos, frescă

Paginile Sfintei Scripturi ne oferă exemple ale unor **oameni care au răspuns chemării lui Dumnezeu**, chemare care le-a schimbat întreaga viață. Dumnezeu i-a ales, ei au zis: *lată-mă!* El le-a dat puterea de care aveau nevoie ca să îndeplinească lucrarea încredințată. Auzind glasul Domnului, **Avraam a răspuns** Acestuia. Nu știa ce sarcină dificilă îi stătea înaintea, dar era gata să împlinescă tot ce i-ar fi cerut Dumnezeu. La rândul său, **Moise a ascultat** chemarea divină. A fost vegheat și ajutat pentru a putea să-și ducă misiunea la bun sfârșit.

Viața prorocului **Samuel** a fost marcată, de asemenea, de răspunsul *lată-mă!* De când era copil, a slujit lui Dumnezeu, sub povața preotului Eli. Samuel a fost chemat de Domnul de trei ori și el a alergat de fiecare dată la Eli, crezând că acesta îl strigă. Preotul a înțeles că era glasul Tatălui ceresc și l-a sfătuit să răspundă: *Vorbește, Doamne, că robul Tău ascultă!* (I Regi 3, 1–10). **Samuel este ultimul mare judecător**, fiind urmașul lui Eli și face trecerea de la perioada judecătorilor la cea a regilor. Vechiul

Dicționar

- **povață** – îndrumare, sfat, îndemn;
- **a unge un rege** – a investi în funcție un rege;
- **robia babiloniană** – perioada exilului evreilor în Babilon, în vremea regelui Nabucodonosor;
- **a mustra** – a certa, a dezaproba.

Testament îl menționează pe Samuel ca fiind cel care **i-a uns ca regi pe Saul și David**.

Prorocul **Ieremia** și-a început activitatea pe când era încă un copil. A fost un ales al Domnului, încă înainte de a se naște: ... *te-am sfințit și te-am rânduit proroc pentru popoare* (Ieremia 1, 5). Educația primită ca fiu de preot a stat la baza îndeplinirii misiunii încredințate lui.

A prorocit în timpul ultimilor regi ai evreilor, până când poporul a fost dus în robia babiloniană. Dumnezeu i-a dat curaj, spunându-i să nu se teamă, că El îi va fi mereu alături: *Vei merge la toți aceia la care te voi trimite și le vei spune tot ce-ți voi porunci. Nu te teme de ei, căci Eu sunt cu tine ca să te scap.* (Ieremia 1, 7–8)

Ieremia a răspuns chemării, demonstrând curaj prin faptele sale, înfruntându-i pe asupritorii poporului. I-a mustrat neconținut pe cei din neamul său când greșeau, prorocind apropierea căderii Ierusalimului.

Lucrarea de proroc presupunea o mare responsabilitate, dar Sfânta Scriptură ne arată că aceia care au acceptat această misiune au făcut-o din toată inima, cu toată **puterea**. Mesajul lor a fost păstrat în Cărțile Vechiului Testament, **mărturie peste veacuri**.

Să-I răspundem, la rândul nostru lui Dumnezeu, ascultându-L și împlinindu-l voia!

Icoană „Prorocul Samuel”

Icoană „Prorocul Ieremia”

Explorează textul!

Având ca suport textul lecției, alcătuieste propoziții în care să folosești următoarele substantive:

chemare

misiune

proroc

responsabilitate

Samuel

Ieremia

Vechiul Testament

Retine!

- Sfânta Scriptură ne oferă exemple de aleși ai lui Dumnezeu, care au răspuns chemării Acestuia.
- Samuel a fost ultimul judecător al poporului evreu și a uns ca regi pe Saul și David.
- Ieremia a fost ales să fie proroc încă din copilărie și a dat dovadă de mult curaj în îndeplinirea acestei chemări.
- Misiunea încredințată prorocilor presupunea responsabilitate și putere, de aceea I-au avut permanent alături pe Dumnezeu.

BIBLIA (Sfânta Scriptură)

Comori de înțelepciune

- Prețul ascultării s-ar putea să pară mare, dar el este nimic în comparație cu prețul neascultării.
- Cel ce se gândește la Dumnezeu, îl cinstește pe orice om.

Fuga în Egipt, frescă

Icoană „Intrarea în biserică a Maicii Domnului”

Cuvinte pentru suflet

Timpul este distanța dintre chemarea lui Dumnezeu și răspunsul tău.

(Părintele Dumitru Stăniloae)

Libertatea este sănătatea sufletului.

(Voltaire)

Aprofundează!

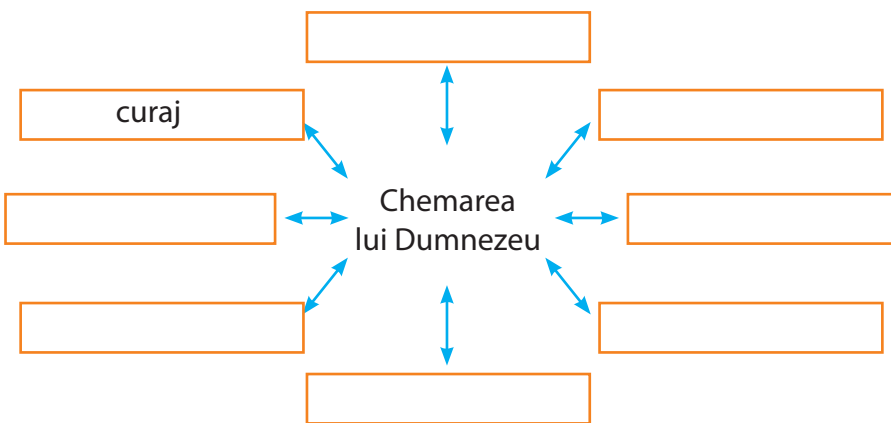
- Numele prorocului Samuel înseamnă *Dumnezeu a ascultat*. Este sărbătorit la data de 20 august. În Sfânta Scriptură descoperim asemănări între viața lui și cea a Fecioarei Maria: nașterea sa în urma rugăciunilor neconținute ale părinților și ducerea la Templu la vârsta de trei ani.
- Numele prorocului Ieremia înseamnă *Domnul l-a izgonit pe poporul său*. Este sărbătorit la data de 1 mai. El a prorocit fuga în Egipt a Sfintei familii.
- Ieremia este autorul unei cărți din Vechiul Testament, intitulată *Plângerile lui Ieremia*.
- Maica Domnului întărește importanța ascultării de Dumnezeu. La Nunta din Cana Galileii, Fecioara Maria a spus slujitorilor: *Faceți orice vă va spune!* (Ioan 2, 5)

Exersează!

1. Completează în caiet spațiile libere cu termeni sau expresii care să ilustreze calități necesare pentru îndeplinirea misiunii încredințate de Dumnezeu fiecăruia dintre noi:

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Să ia aminte cel înțelept și își va spori știința, iar cel priceput va dobândi iscusința de a se purta...

Ascultă, fiul meu, învățătura tatălui tău și nu lepăda îndrumările maicii tale. Căci ele sunt ca o cunună pe capul tău. Și ca o salbă împrejurul gâtului tău...

Iar cel ce mă ascultă va trăi în pace și în liniște și de rele nu se va teme.

Pildele lui Solomon (1, 5; 8-9; 33)

Aplică!

1. Joc didactic. Realizează, împreună cu colegii tăi, o poezie cu titlul: *Și eu îl ascult pe Dumnezeu*. Scrie versul, apoi pliază foaia, astfel încât următorul coleg să nu vadă textul scris.

Jocul se poate complica, anunțând ultimul cuvânt al versului scris sau împărțind poezia în catrene (strofe de câte patru versuri). La final, se citește poezia realizată.

2. Activitate pe grupe. Clasa se împarte în mai multe grupe, fiecare având sarcina să scrie un text de maximum 5 rânduri, în care să prezinte opinia membrilor grupei cu privire la modul în care omul de azi poate să răspundă chemării lui Dumnezeu în relație cu cei din jur: părinți, colegi, profesori, prieteni etc.

Exemplu: Respectul față de părinți și profesori.

Textul poate fi însoțit de un desen reprezentativ.

Colțul de lectură

Am căutat izbăvirea în credința în Dumnezeu

Mihai Neșu a avut o carieră de fotbalist la nivel internațional, cu trofee câștigate în România și în Olanda și câteva selecții la echipa națională. La 10 mai 2011, o accidentare la un antrenament al echipei FC Utrecht l-a lăsat paralizat, schimbându-i radical viața. Pentru suferința trupească a apelat la cele mai bune terapii, în mai multe țări, însă sufletul este mai greu de vindecat. A găsit alinare în frumusețea Ortodoxiei, ajutat de o mână de prieteni apropiați și de rugăciunile celor care l-au purtat în gând când au aflat de tragedie. S-a întors acasă, la Oradea, unde a reușit să convertească propria dramă într-un prilej de a face bine celor din jur, punând bazele **Fundației Mihai Neșu** pentru ajutorarea copiilor cu dizabilități.

(Ziarul *Lumina*, articol de Diac. Alexandru Briciu, 5 martie 2020)

- Caută și alte exemple de oameni deosebiți din zilele noastre. Realizează o fișă biografică în care să menționezi următoarele informații: numele, locul nașterii, domeniul în care s-a afirmat și prin ce anume s-a remarcat.

Învăț și dau mai departe!

De-a lungul timpului, au existat oameni care au răspuns la chemarea lui Dumnezeu, aceasta schimbându-le întreaga viață.

- Răspunde, la rândul tău, ascultându-L și împlinindu-L voia!

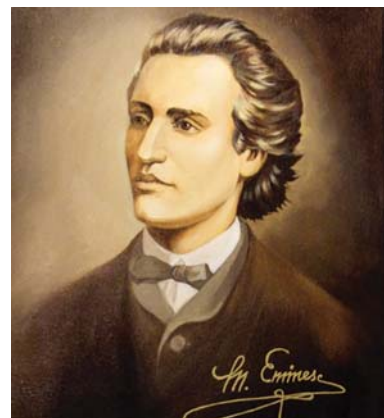
File de portofoliu

Alcătuiește un colaj, pe o foaie A4, cu imagini decupate din diverse reviste.

Încearcă să surprinzi modalități prin care oamenii își mărturisesc, azi, credința în Dumnezeu.

Mihai Neșu
și voluntari ai fundației sale

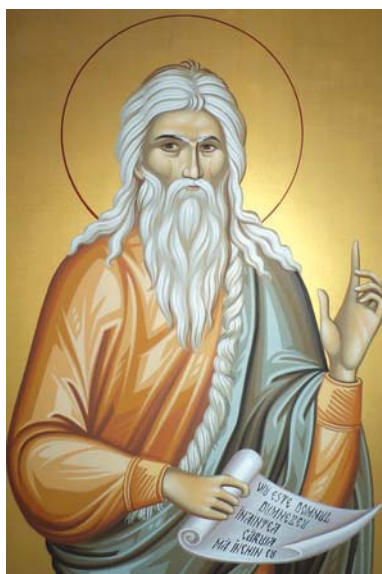
Mihai Eminescu

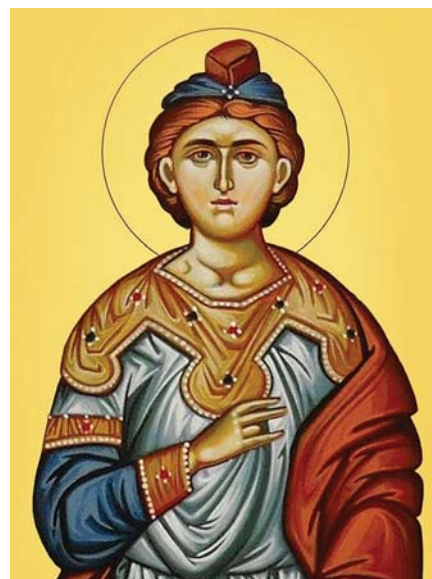
3. MĂRTURISIREA CREDINȚEI ÎN VECHIUL TESTAMENT

*Credința fără fapte
este moartă.*

(Iacov 2, 26)

Icoană „Sfântul Proroc Ilie”

Icoană „Sfântul Proroc Daniel”

Credința este un dar de la Dumnezeu, **o punte de legătură între Creator și noi**, oamenii. Felul nostru de a fi, gândirea, limbajul, gesturile, valorile, dorințele sunt în funcție de puterea credinței noastre. Dacă ar fi să asemănăm viața cu o mașinărie complicată, credința este motorul care o pune în mișcare. Un mare filosof, numit Plutarh, spunea: *Priviți la fața pământului și veți vedea probabil cetăți fără ziduri, fără legi... popoare care nu cunosc scrierea și folosirea banilor, dar un popor fără Dumnezeu n-a văzut încă nimeni.*

Adevărata credință în Dumnezeu înseamnă **o relație personală cu El**, așa cum au avut **Noe, Avraam, Moise, Ilie, Daniel**, dar și cei cărora Mântuitorul le va spune: *După credința voastră fie vouă!* sau *Credința ta te-a mântuit*. A fi credincios înseamnă să ascuți toate sfaturile primite de la Dumnezeu, să-l împlinești toate poruncile, să contribui alături de El la binele celorlalți, să îl iei ca ajutor în viața de zi cu zi, să vorbești cu El prin rugăciune.

În **Vechiul Testament**, perioada regilor a fost plină de evenimente și încercări. Din dorința de a ajuta poporul ales, **Dumnezeu a trimis proroci** – oameni cu credință puternică, iubiți de El, făcători de minuni și înzestrați cu darul de a descoperi lucruri care urmau să se adevărească.

Prorocul **Ilie** a trăit în vremea regelui Ahab, cu opt secole înainte de Hristos. Plin de curaj, a mers înaintea regelui și i-a vestit că Dumnezeu va trimite asupra țării o secetă cumplită, care va dura trei ani și șase luni, din cauză că el și poporul său se închinau la zeul Baal. Această profecție s-a împlinit și în Țara Sfântă a fost foamete mare. În timpul secetei, **Ilie** a locuit pe malul râului Cherit, unde un corb, trimis de Dumnezeu, îl hrănea. Prorocul se **ruga și postea**.

Dicționar

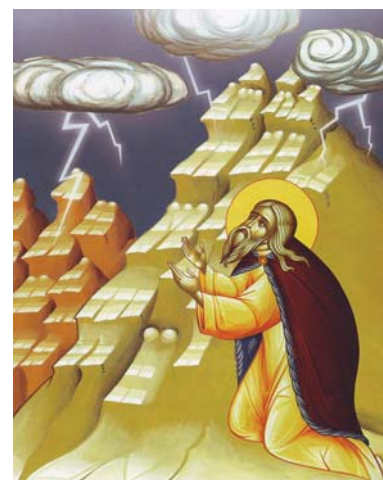
- **filosof** – înțelept, gânditor, om învățat;
- **zeul Baal** – divinitate păgână a fenicienilor și a cananeenilor;
- **jertfă** – dar adus divinității;
- **altar** – ridicătură de piatră, lemn sau pământ pe care se aduceau jertfe, în Antichitate;
- **Iudeea** – provincie a Țării Sfinte;
- **interdicție** – interzicere.

După trei ani și jumătate, la rugăciunea lui Ilie, Dumnezeu Și-a arătat puterea prin semne: a trimis foc peste jertfa adusă pe altar și apoi ploaie, dezlegând cerurile.

Văzând aceste minuni, tot poporul a recunoscut care este Dumnezeu cel Adevărat. A început să l se închine Lui și să asculte de sfaturile prorocului Ilie. **Pentru credința sa neclintită** și pentru viața sa curată, Dumnezeu l-a ridicat la cer, într-un car de foc.

Prorocul Daniel a trăit în Iudeea, în secolul al VI-lea î.Hr. În timpul acela, țara a fost cucerită de regele Nabucodonosor al II-lea, Templul din Ierusalim a fost distrus, iar poporul ales a fost dus în robie, în Babilon. Daniel **nu și-a pierdut credința**, deși se afla în loc străin, continuând să se închine Adevăratului Dumnezeu, în ciuda interdicțiilor regilor vremii.

Întâmplările minunate din viața acestor doi proroci, Ilie și Daniel, dovedesc că **Dumnezeu nu îi părăsește** pe cei care au curajul să își mărturisească credința.

Icoană „Sfântul Proroc Ilie, aducătorul de ploie”

Cetatea Babilon (sec. al VI-lea î.Hr.)

Mărturisirea credinței prin rugăciune și semnul Sfintei Cruci

Români din Spania la biserică, de Crăciun

Explorează textul!

Completează enunțurile folosind varianta corectă:

- În **Noul Testament/Vechiul Testament** întâlnim multe exemple de proroci, oameni aleși prin care Dumnezeu a descoperit oamenilor voia Sa.
- Prorocul Ilie a trăit în Țara Sfântă cu **șase/opt** secole înainte de Hristos.
- În timpul său, regele Ahab și poporul se închinau la **Dumnezeu/idoli**.
- Ilie **a avut/nu a avut** curajul să îl înfrunte pe rege.
- Pentru credința sa neclintită și pentru viața sa curată, Dumnezeu l-a ridicat la cer **pe un nor luminos/într-un car de foc**.
- Prorocul Daniel a trăit în **Egipt/Iudeea**, în secolul **al VI-lea/al VIII-lea** î.Hr.
- În acele vremuri, țara a fost cucerită și poporul ales **a fost dus în robie/a trăit în pace**, în Babilon.
- În această țară străină, Daniel **nu și-a pierdut/și-a pierdut** credința în Adevăratul Dumnezeu.

Retine!

- Credința este o punte de legătură între Creator și oameni.
- Vechiul Testament ne oferă modele de oameni care au avut curajul să își mărturisească credința în Dumnezeu.
- Prorocul Ilie, pentru viața sa curată, a fost ridicat la cer într-un car de foc.
- Prorocul Daniel a continuat să se închine Adevăratului Dumnezeu, în ciuda interdicțiilor regilor vremii.
- Dumnezeu le este alături celor credincioși.

Comori de înțelepciune

- O credință mică te poate duce la cer, dar o credință mare poate aduce cerul la tine.
- Rugăciunea este calea pe care poți să mergi cu ochii închiși.

Icoană „Sfântul Ilie ridicat la cer în carul de foc”

Ziua Aviației Române și a Forțelor Aeriene (20 iulie)

Cuvinte pentru suflet

...Îndrăzniți! Eu am biruit lumea.

(Ioan 16, 33)

Rugăciunea trebuie însoțită de dragoste. O rugăciune fără dragoste este ca o pasăre fără aripi: i se pare că-i frumoasă, dar n-are aripi și nu poate zbura.

(părintele Amfilohie Makris din Patmos)

Aprofundează!

- Prorocul Ilie se adăpostea la pârâul Cherit, care a secat. La îndemnul lui Dumnezeu, Ilie a mers la casa unei văduve credincioase. Femeia avea doar o mână de făină și foarte puțin untdelemn. Ilie, dăruit cu puterea de a face minuni, s-a rugat îndelung, iar Dumnezeu a sporit alimentele și l-a înviat pe copilul văduvei, ca răsplată a credinței lor.
- Despre *Sântilie*, cum i se mai spune în popor Sfântului Proroc Ilie, se crede că este acela care aduce ploaia. Se spune că trăsnetele și fulgerele pe vreme de furtună sunt *pocniturile biciului sfântului*, care se plimbă prin nori cu carul său de foc.
- Sărbătoarea închinată prorocului Ilie este aniversată în 20 iulie. Tot atunci este serbată și Ziua Aviației Române și a Forțelor Aeriene.
- Prorocul Daniel este sărbătorit la data de 17 decembrie.

Exersează!

1. Descoperă însușiri comune ale Prorocilor Ilie, Daniel și ale unui bun creștin. Asociază fiecare însușire cu exemple din viața prorocilor, respectiv din viața creștinului și completează, în caiet, tabelul de mai jos:

Însușiri	Prorocul Ilie Prorocul Daniel	Creștinul
credincios		
ascultător		
curajos		

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Și a început Daniel a grăi: Să fie numele lui Dumnezeu binecuvântat din veac și până în veac, că a Lui este înțelepciunea și puterea. Și El este Cel care schimbă timpurile și ceasurile... El dă înțelepciune celor înțelepți și știință celor pricepuți. El descoperă cele mai adânci și cele mai ascunse lucruri, știe ce se petrece în întuneric și lumina sălășluiește cu El. Pe Tine, Dumnezeule al părinților mei, Te preaslăvesc și Îți mulțumesc Ție, că mi-ai dat mie înțelepciune și pricepere și m-ai făcut să cunosc acum ceea ce noi Ți-am cerut rugându-Te...

(Daniel 2, 20–23)

Aplică!

- Joc didactic.** Prezintă exemple concrete pentru următoarele situații:
Ce ai face dacă ai fi:
  - prietenul prorocului Ilie?
  - un localnic din regatul lui Ahab?
  - fiul văduvei, cel înviat?
  - fratele prorocului Daniel?
- Activitate pe grupe.** Clasa se împarte în două grupe. Participă, împreună cu grupa ta, la următorul exercițiu: **Prima dată vorbește creta, apoi vorbești tu.** Fiecare dintre voi va veni la tablă și va nota un cuvânt/o expresie din lecția învățată. O grupă se va referi la mărturisirea credinței de către prorocii Ilie și Daniel, iar cealaltă la felul în care mărturisim credința în zilele noastre.
Atenție! În prima parte a exercițiului vorbește doar instrumentul de scris. Păstrând ordinea inițială, reveniți la tablă și realizați fiecare o corespondență între elementele notate.
În această parte a exercițiului, tu și colegii tăi aveți cuvântul, pe rând.

Colțul de lectură

Rugăciune

de Mihai Eminescu

Crăiasă alegându-te,
Îngenunchem rugându-te,
Înalță-ne, ne mântuie
Din valul ce ne bântuie;
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire,
Privirea-ți adorată
Asupra-ne coboară,
O, Maică prea curată
Și pururea Fecioară,
Marie!

Noi, ce din mila sfântului
Umbră făcem pământului,
Rugămu-ne-ndurărilor
Luceafărului mărilor;
Ascultă-a noastre plângeri,
Regină peste îngeri,
Din neguri te arată
Lumină dulce, clară,
O, Maică prea curată
Și pururea Fecioară,
Marie!

- În rugăciunile tale, cere ajutorul Maicii Domnului!

Învăță și dau mai departe!

Pentru mărturisirea credinței este nevoie de curaj, putere și încredere în ajutorul lui Dumnezeu.

- Nu te teme și nu te rușina să îți dovedești credința în orice împrejurare!

File de portofoliu

Pentru fiecare literă a prenumelui tău, scrie câte o însușire (calitate) care te caracterizează. Realizează apoi o scurtă prezentare, cu cele notate.

Copii lucrând la tablă

Icoană „Acoperământ
Maicii Domnului”

Toată darea cea bună și
tot darul desăvârșit,
de sus este, pogorându-se
de la Părintele
luminilor.
(Iacov 1, 17)

Regele David cântând la harpă,
pictură de Peter Paul Rubens

Dicționar

- **a înzestra** – a dăru-i cuiva un bun;
- **harpă** – instrument muzical format dintr-o ramă triunghiulară, cu coarde inegale, puse în vibrație prin ciupire;
- **a valorifica** – a scoate în evidență valoarea unui lucru;
- **a împlini** – a realiza, a îndeplini;
- **talant** – monedă de aur sau de argint, (aici) talent, calitate.

4. CALITĂȚILE OMULUI ȘI SLUJIREA LUI DUMNEZEU

Icoană „Sfântul Proroc David”

Icoană „Sfântul Proroc Solomon”

Dumnezeu este bun și iubitor. A pus în noi chipul Său, ne-a înzestrat pe fiecare cu virtuți nenumărate. Întrebuințate pentru înfăptuirea binelui, aceste daruri aduc bucurie Părintelui ceresc și oamenilor.

În Sfânta Scriptură întâlnim oameni binecuvântați, care și-au folosit calitățile în scopul slujirii lui Dumnezeu. Unul dintre ei este **David**, al doilea rege al evreilor. El a condus poporul cu **înțelepciune**, timp de patruzeci de ani. Regatul său cuprindea aproape întregul Israel. **Credința** în ajutorul lui Dumnezeu l-a întărit. **Plin de curaj**, l-a învins în luptă pe uriașul Goliat. David a fost **proroc** și **psalmist**. De la acesta avem o mare parte a psalmilor din Sfânta Scriptură. El și-a folosit **priceperea cântării la harpă și a scrierii de psalmi**, valorificându-și talentul artistic și literar dăruit de Domnul, prin harul Său. A fost purtătorul de arme al primului rege israelian, Saul, căruia îi cânta la harpă ca să îi liniștească suferința.

Solomon este fiul lui David și unul dintre cei mai mari regi ai Israelului. Întrebat de Dumnezeu ce dorește să primească de la El, a cerut **înțelepciune**: *Dăruiește-I dar robului Tău minte pricepută, ca să asculte și să judece pe poporul Tău și să deosebească ce este bine și ce este rău* (III Regi 3, 9). Această virtute l-a ajutat să conducă poporul și să înfăptuiască dreptatea. A primit atât de multă înțelepciune încât oameni de seamă veneau să-i ceară sfaturi. Solomon este cunoscut și pentru **darul scrierii**. El și-a demonstrat talentul în cărțile Vechiului Testament, care îi sunt atribuite: *Eclesiastul, Pildele, Înțelepciunea lui Solomon*. Fiecare găsește îndemnuri

folositoare în aceste adevărate opere literare. Totodată, el și-a dovedit **creștința** prin **ascultare** și **slujire**, fiind un **împlinitor al voii lui Dumnezeu**. Are meritul de a fi ridicat primul templu din Ierusalim, cunoscut și cu numele de Templul lui Solomon.

Astfel de exemple luminoase sunt demne de urmat pentru felul în care și-au folosit virtuțile. Dumnezeu ne dăruiește multe calități: bunătate, înțelepciune, curaj, blândețe, generozitate, dreptă judecată, talent artistic sau literar, îndemânare de a face anumite lucruri. El așteaptă să le descoperim și să le înmulțim, fiecare după puterea noastră. În Noul Testament, Mântuitorul explică importanța valorificării darurilor Sale, în *Pilda talaților* (Matei 25, 14-30).

Să mulțumim lui Dumnezeu pentru darurile Sale! Să le folosim pentru împlinirea scopului vieții noastre, acela de a-L cunoaște și de a-L sluji atât Lui, cât și oamenilor!

Icoană „Pilda talaților”

Ierusalim, Muntele Templului

Explorează textul!

- Dovediți înțelegerea textului, răspunzând la următoarele întrebări:
  - Care sunt darurile primite de David și de Solomon de la Dumnezeu?
  - Cine a compus Cartea Psalmilor?
  - Ce a cerut Solomon de la Dumnezeu?
  - Unde a construit regele Solomon templul care îi poartă numele?
  - Cum ne putem folosi calitățile pentru a-L sluji pe Dumnezeu?
- Pornind de la citatul: *Dăruiește-i dar robului Tău minte pricepută ca să asculte și să judece poporul Tău și să deosebească ce este bine și ce este rău.* (III Regi 3, 9), menționează despre ce calitate este vorba.
  - De ce crezi că Regele Solomon a cerut aceasta de la Dumnezeu?
  - Ce ai fi cerut tu, dacă ai fost în locul lui Solomon?

Psaltire

Retine!

- Dumnezeu l-a înzestrat pe om cu multe calități.
- David și Solomon au fost regi credincioși, înțelepți și curajoși.
- Binecuvântat de Dumnezeu cu darul scrierii și al cântării la harpă, David a compus Psalmii.
- Înțelepciunea lui Solomon este un model pentru toți creștinii.
- Calitățile primite de la Dumnezeu ne ajută pentru împlinirea scopului vieții noastre – acela de a-L cunoaște și de a-L sluji Lui și oamenilor.

George Enescu, muzicianul de geniu, la vârsta de 5 ani

Comori de înțelepciune

- De omul bun și de vreme bună nu te mai saturi.
- Nu lăuda singur faptele, căci pierzi rodul!
- Un om înțelept învață chiar și de la cei fără învățătură.
- Bogăția cea mai mare a omului este modestia.

Templul lui Solomon, Ierusalim

Regele Solomon și regina din Saba, pictură de Erasmus Quellinus cel Tânăr

Cuvinte pentru suflet

Să vorbim prin fapte!

(J.J. Rousseau)

Credința este, până la urmă, puterea de a iubi.

(Părintele Iustin Pârvu)

Aprofundează!

- Psaltirea este o colecție de Psalmi atribuiți regelui David.
- Numele Solomon înseamnă pace.
- Solomon a construit în Ierusalim mai multe palate, dar cea mai mare construcție a sa rămâne templul care-i poartă numele sau Primul Templu din Ierusalim.
- Regina din Saba sau Sheba este o figură biblică din secolul al X-lea î.Hr. Auzind de înțelepciunea lui Solomon, a venit din Etiopia la curtea regală din Ierusalim, dorind să se convingă dacă ceea ce se spunea despre el este și adevărat. Fiind mulțumită de răspunsurile primite la întrebările dificile pe care i le-a adresat, i-a oferit daruri alese.

Exersează!

1. Alege, dintre cuvintele următoare, virtuți comune celor două personalități – David și Solomon și alcătuiește propoziții.

ascultare	talent artistic	credință	lăcomie	înțelepciune	invidie
-----------	-----------------	----------	---------	--------------	---------

2. Alege varianta corectă de răspuns:

- Regele David a scris:
  - a) poezii;
  - b) nuvele;
  - c) psalmi.
- Regele Solomon a construit:
  - a) prima biserică;
  - b) o mănăstire;
  - c) Templul Sfânt.
- Dumnezeu l-a dăruit lui Solomon:
  - a) înțelepciune;
  - b) o corabie;
  - c) darul tâlcuirii viselor.

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Iată Eu voi face după cuvântul tău; iată, Eu îți dau minte înțeleaptă și pricepută, cum niciunul n-a fost ca tine înaintea ta și cum nici nu se va mai ridica după tine. Ba îți voi da și ceea ce tu n-ai cerut: bogăție și slavă, așa încât niciunul dintre regi nu va fi asemenea ție, în toate zilele tale. Și dacă vei umbla pe drumul Meu, ca să păzești legile Mele și poruncile Mele, cum a umblat tatăl tău David, îți voi înmulți și zilele tale.

(III Regi 3, 12-14)

Aplică!

- Joc didactic.** Ordonează literele și vei descoperi cinci calități, de care au dat dovadă David și Solomon:
EMSNIERE, BIRUIE, JURCA, DNETÂBLEȚ, PTATERED
Pe care dintre acestea crezi că le ai și tu?
- Activitate pe grupe.** Se împarte clasa în patru grupe. Prin tragere la sorți, fiecărei grupe îi va reveni un proverb dintre cele care se regăsesc la rubrica *Comori de înțelepciune*. Pornind de la proverbul grupei, stabiliți legături cu conținutul lecției.
- Alcătuiește un text de maximum cinci rânduri în care să prezinți virtuțile tale și cum te implici ca să le dezvolți.

Colțul de lectură

Constantin Brâncuși: *Îl voi aștepta pe Bunul Dumnezeu în atelierul meu*

Constantin Brâncuși a văzut lumina zilei la 19 februarie 1876, în satul Hobița, județul Gorj. Amintindu-și de Betleemul prunciei sale, dar și de frumusețea anilor celor nevinovați, Brâncuși spunea: **Pe atunci viața era frumoasă și armonioasă... totul trecea liniștit, de la un anotimp la altul.** La aproape șapte ani, copilul a fost trimis să pască oile familiei. Înzestrat de Dumnezeu cu imaginație și talent, pentru a-și ocupa timpul, el s-a apucat să sculpeze în lemn tot felul de lucruri folositoare pentru casă: linguri, picioare de pat, dar și alte obiecte de uz casnic, menite să înfrumusețeze gospodăriile de la sat. Dacă creațiile lui Constantin Brâncuși sunt cunoscute în întreaga lume, relația lui cu Dumnezeu a rămas, pentru mulți, o surprinzătoare latură a vieții, care l-a împlinit ca om și artist. Se știe că **profetul artei moderne**, cum a fost numit Brâncuși, avea o relație specială cu Dumnezeu, după cum afirma el însuși: **Artistul nu e decât o smerită unealtă în mâinile lui Dumnezeu - Creatorul.**

Determinat de dorința de a studia la Paris, a parcurs pe jos o distanță de 2000 km. A dat dovadă de voință, perseverență și curaj, iar talentul i-a fost recunoscut prin acceptarea la Școala de Arte Frumoase, din capitala Franței. Deși a plecat din România, Brâncuși a purtat în suflet necontenit frumusețea credinței noastre ortodoxe, tradițiile și măreția plaiurilor de acasă, reflectate cu fidelitate în actul său artistic, dovedind a fi deopotrivă român tradițional și artist modern universal...

(după Doxologia.ro/portal ortodox.ro, arhimandrit Mihail Daniliuc)

Învăță și dau mai departe!

Nu putem să-L ajungem niciodată pe Dumnezeu, însă curajul de a călători spre El rămâne important.

(Constantin Brâncuși)

- Nu renunța! Ai curajul de a-ți folosi calitățile cu care ai fost înzestrat de Dumnezeu!

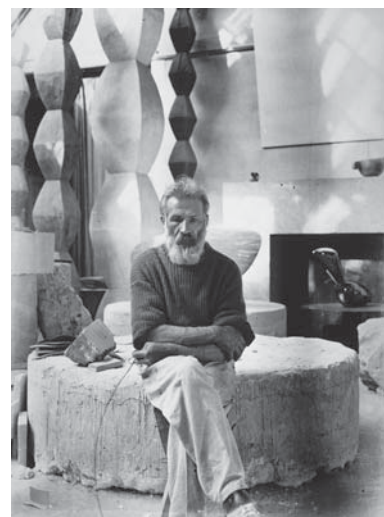

File de portofoliu

Desenează pe o foaie de hârtie conturul mâinii și notează în interior ce ai dori să-l ceri lui Dumnezeu, pentru tine sau pentru familia ta.

Marele actor Amza Pelea în rolul lui Mihai Viteazul

Constantin Brâncuși în atelierul său de la Paris

PROIECT EDUCATIV

Jurnalul faptelor bune

Durata proiectului – 4 săptămâni

1. De ce este necesar proiectul? (Scop)

Evidențierea faptelor bune, săvârșite de elevii clasei.

2. Ce ne propunem? (Obiective)

- Observarea comportamentelor pozitive la nivelul clasei.
- Respectarea poruncilor Decalogului, reflectată în cât mai multe fapte bune.
- Realizarea unei reviste a clasei.

3. Cine va lua parte la proiect? (Participanți)

Elevii clasei a V-a, dirigintele, profesorul de religie, profesorii de alte discipline, părinții, preotul.

4. Cum am putea realiza proiectul? (Activități)

Exemple:

- organizarea echipei de proiect, a responsabilităților fiecărui membru;
- elaborarea calendarului activităților;
- stabilirea rubricilor revistei și a formatului acesteia;
- identificarea celor mai importante comportamente pozitive;
- colectarea materialelor informative și selectarea celor adecvate temei;
- redactarea revistei;
- lansarea și promovarea *Jurnalului faptelor bune*.

5. Ce vom face concret? (Responsabilități)

- Împărțirea elevilor în echipe de lucru, în funcție de talentele specifice fiecăruia (literatură, pictură, fotografie, grafică, IT).
- Monitorizarea activității acestora de către coordonatorul revistei.

6. De ce avem nevoie? (Resurse materiale)

Stabilirea și procurarea materialelor necesare pentru buna desfășurare a activităților propuse.

Exemple: consumabile, instrumente de scris, de colorat, aparat foto, laptop, videoproiector etc.

7. Cui ne adresăm? (Beneficiari)

Beneficiarii sunt elevii și profesorii școlii, părinții.

8. Cum ne dăm seama dacă am realizat ce ne-am propus? (Evaluare)

- Verificarea gradului de îndeplinire a obiectivelor propuse.
- Analizarea modului în care participarea la acest proiect a determinat schimbarea în bine a comportamentului elevilor.

9. Ce exemple de bune practici transmitem altora? (Diseminare)

- Aprecierea gradului de implicare în proiect al întregii clase.
- Realizarea revistei.
- Mediatizarea rezultatelor proiectului (site-ul școlii și alte mijloace de comunicare în mediul online, mass media locală).

Inima omului gândește la calea lui, dar numai Domnul poartă pașii lui. (Pilde 16, 9)

RECAPITULARE

Să ne amintim!

1. Decalogul: importanța lui în viața omului

- Decalogul este o dovadă a iubirii lui Dumnezeu față de oameni.
- Cele zece porunci au fost scrise de Dumnezeu Însuși, pe două table de piatră, numite Tablele Legii.
- Cinstirea lui Dumnezeu este cuprinsă în primele patru porunci.
- Modul în care trebuie să ne comportăm cu oamenii este stabilit în ultimele șase porunci.
- Peste timp, cele zece porunci au devenit un set de reguli universale, valabile și actuale pentru totdeauna.

Voluntariat creștin

2. Răspunsul omului la chemarea lui Dumnezeu

- Sfânta Scriptură ne oferă exemple de aleși ai lui Dumnezeu, care au răspuns chemării Acestuia.
- Samuel a fost ultimul judecător al poporului evreu și a uns ca regi pe Saul și David.
- Ieremia a fost ales să fie proroc încă din copilărie și a dat dovadă de mult curaj în îndeplinirea acestei chemări.
- Misiunea încredințată prorocilor presupunea responsabilitate și putere, de aceea l-au avut permanent alături pe Dumnezeu.

3. Mărturisirea credinței în Vechiul Testament

- Credința este o punte de legătură între Creator și oameni.
- Vechiul Testament ne oferă modele, care au avut curajul să își mărturisească credința în Dumnezeu.
- Pentru viața sa curată, prorocul Ilie a fost ridicat la cer, într-un car de foc.
- Prorocul Daniel a continuat să se închine Adevăratului Dumnezeu, în ciuda interdicțiilor regilor din acea vreme.
- Dumnezeu le este alături celor credincioși.

Troiță maramureșeană

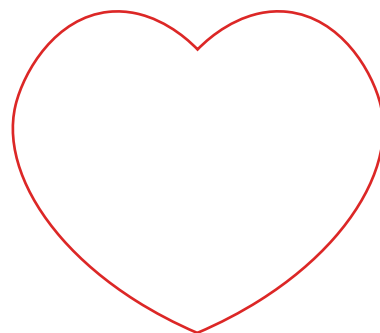
4. Calitățile omului și slujirea lui Dumnezeu

- Dumnezeu l-a înzestrat pe om cu multe calități.
- David și Solomon au fost regi credincioși, înțelepți și curajoși.
- Binecuvântat de Dumnezeu cu darul scrierii și al cântării la harpă, David a compus psalmii.
- Înțelepciunea lui Solomon este un model pentru toți creștinii.
- Calitățile primite de la Dumnezeu ne ajută pentru împlinirea scopului vieții noastre – acela de a-L cunoaște și de a-L sluji Lui și oamenilor.

Să aplicăm!

1. Completează harta iubirii (o inimă desenată de tine, pe o coală) cu cele 10 porunci!

- Împarte desenul în două: pe o parte, scrie primele patru porunci, iar pe cealaltă, pe următoarele șase.
- Formulează câte o învățătură pentru fiecare poruncă!

2. Argumentează necesitatea împlinirii poruncilor. Dă exemple concrete din jurul tău!

3. Ce însușiri ale persoanelor biblice, din acest capitol, te-au impresionat? Motivează-ți răspunsul! Crezi că le-ai putea dobândi și tu? În ce fel?

4. Alcătuiește enunțuri referitoare la David și Solomon, în care să folosești cuvintele de mai jos:

Dumnezeu

rege

înțelepciune

oameni

proroc

credință

David

carte

ascultare

Solomon

harpă

slujire

5. Enumeră modalități diferite prin care oamenii își mărturisesc azi credința în Dumnezeu.

6. Joc didactic *Pânza de păianjen*:

Discută, cu colegii și profesorul tău, despre fapte bune și fapte rele, despre efectele acestora în viața noastră. Se aruncă un ghem, care să circule în toată clasa. Primul care aruncă este profesorul și rostește denumirea unei fapte bune. Pe măsură ce se derulează jocul, se formează o pânză de păianjen în care sunt cuprinși toți elevii. Urmează drumul invers și, pentru fiecare faptă bună, se va specifica un efect al acesteia.

(Exemplu: ajutorarea semenilor – bucurie)

7. Fiecare elev va completa un bilețel pe care sunt scrise cuvintele:

Când ..., mă simt ... și doresc ... .

(Exemplu: Când ajut un prieten, mă simt bine și doresc să fie fericit.)

După cinci minute, bilețelele vor fi așezate în copacul prieteniei, desenat pe o coală de flipchart.

8. Domnul nostru Iisus Hristos ne învață să spunem tot timpul adevărul.

Transcrie în caiet doar enunțurile pe care le consideri adevărate:

- Adevărul este o virtute.
- Un prieten bun îmi ascunde adevărul.
- Adevărul iese mereu la lumină.
- Minciuna este o calitate.
- Oamenii ar trebui să facă ceea ce spun.

9. Activitatea 5 + 2 (cinci minute discuții, două minute prezentare)

Vă împărțiți în grupe. Discutați, timp de 5 minute, despre modul în care respectați cele 10 porunci. Desemnați un reprezentant al grupei, care să prezinte ideile voastre, pe parcursul a două minute. Concluziile tuturor grupelor vor fi notate pe tablă.

10. Cine sunt eu? Citește cu atenție afirmațiile următoare și recunoaște persoanele biblice. Alege dintre:

DANIEL, SAMUEL, SAUL, MIHEIA, SOLOMON, ISAIA, DAVID, IEREMIA, ILIE.

- Sunt primul rege al poporului evreu.
  - Am scris Psalmii.
  - La porunca mea s-a construit Templul Sfânt.
  - Dumnezeu m-a ales să vestesc lumii că Mântuitorul Se va naște din Fecioară.
  - Eu am dezvăluit că Betleem este locul unde va veni în lume Fiul lui Dumnezeu.
  - Sunt ultimul mare judecător al poporului ales.
  - Am fost ridicat la cer într-un car de foc.
  - Încă înainte de a mă naște, am fost ales să-l slujesc lui Dumnezeu.
  - Am fost dus în robie, în Babilon, dar am păstrat credința în Adevăratul Dumnezeu.
- 11.** Sfântul Proroc Ilie, sărbătorit la data de 20 iulie, este un sfânt foarte iubit de români. Realizează o fișă de prezentare, de 5–10 rânduri, a unei tradiții sau a unui obicei din zona în care trăiești, legată de cinstirea acestui sfânt. Vei face referire la **denumirea** tradiției sau a obiceiului, **zona unde are loc** (localitatea, spațiul în care se desfășoară), **descrierea obiceiului, participanți, impresii** (dacă ai participat la aceste evenimente).

12. În *Dicționarul explicativ al limbii române* (DEX), pentru cuvântul EROU sunt mai multe explicații.

- Consultă dicționarul!
- Alege una dintre persoanele sfinte despre care ai studiat în această unitate, pe care tu o consideri *erou*.
- Argumentează alegerea ta într-un text de 5–7 rânduri.

13. Scrie un e-mail unui prieten sau unei rude care locuiește acum în străinătate. Cere informații despre modul în care românii de acolo îl slujesc pe Dumnezeu.

Transmite-i, la rândul tău, informații despre slujbele și activitățile la care ai participat la biserica ta și la școală, în ultima perioadă. Atașează câteva fotografii în care apari alături de cunoștințe comune. Îi vor face plăcere și își va alina dorul de acasă. Roagă-i pe părinții tăi să și se alăture.

Încheie mesajul cu o urare potrivită și cu invitația de a reveni cât mai curând în țară.

Elevi lucrând în grupe

Icoană „Sfântul Proroc Ilie”

Târg de Sfântul Ilie, fotografie de epocă

Copil lucrând la calculator

EVALUARE

1. Alege varianta corectă de răspuns:

- Ilie a fost ridicat la cer de:
    - a) un nor luminos;
    - b) un car de foc;
    - c) un înger.
  - Daniel a fost dus în robie:
    - a) în Babilon;
    - b) în Egipt;
    - c) în Canaan.
  - Ieremia a prorocit despre:
    - a) sfârșitul lumii;
    - b) căderea Ierusalimului;
    - c) Nașterea Mântuitorului.
  - Samuel l-a uns rege pe:
    - a) David;
    - b) Irod;
    - c) Constantin cel Mare.
- (4 răspunsuri × 0,5 puncte = 2 puncte)

2. Transcrie în caiet, apoi completează spațiile libere alegând cuvintele potrivite din paranteză.

..... este regele care avea darul cântării la harpă. El îi cânta regelui ....., când acesta se simțea rău. Tot el a compus cântece de laudă adusă divinității, cunoscute sub denumirea de ..... . Cartea care cuprinde astfel de cântări se numește ..... și este nelipsită de la slujbele religioase. Primul Templu din Ierusalim a fost construit de ....., care era vestit pentru ..... sa.

(Saul, Solomon, psalmi, înțelepciunea, David, Psaltire)

(6 asocieri × 0,25 puncte = 1,50 puncte)

3. Asociază îndemnurile de mai jos cu poruncile din Decalog la care se referă acestea.

1. Să nu vă jurați nicidecum... (Matei 5, 34)	a) Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta!
2. Ascultă, fiul meu, învățătura tatălui tău și nu lepăda îndrumările mamei tale. Căci ele sunt ca o cunună pe capul tău și ca o salbă împrejurul gâtului tău. (Pilde 1, 8–9)	b) Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău!
3. Buzele cele grăitoare de minciună sunt urâciune înaintea Domnului, iar cei ce făptuiesc după adevăr sunt plăcerea Lui. (Pilde 12, 22)	c) Să nu iei Numele Domnului în deșert!

(3 răspunsuri × 0,5 puncte = 1,50 puncte)

4. Explică, în 3-5 rânduri, ce înțelegi din proverbul: *Buturuga mică răstoarnă carul mare.*

Folosește ca reper episodul biblic referitor la felul în care David, pe atunci un copil, l-a învins pe uriașul Goliat.

(2 puncte)

5. Descoperă care sunt calitățile personale/însușirile pozitive din textul de mai jos.

Cum le poți avea și tu? Argumentează-ți răspunsul prin două exemple concrete din viață.

Du-te, leneșule, la furnică, vezi munca ei și învață! Ea își strânge de cu vară hrana. Sau mergi la albină și vezi cât e de harnică și ce lucrare iscusită săvârșește. Munca ei o folosesc spre sănătate și regii, și oamenii de rând. Ea e iubită și laudată de toți, deși e slabă în putere, dar e minunată cu iscusința.

(Pilde 6, 6–8)

(2 răspunsuri × 1 punct = 2 puncte)

Notă:

- Se acordă **1 punct din oficiu.**
- Timp de lucru – **50 de minute**

Unitatea 3

VIAȚA CREȘTINULUI ÎMPREUNĂ CU SEMENII

*Precum Eu v-am iubit pe voi,
așa și voi să vă iubiți unul pe altul.*
(Ioan 13, 34)

Domnul Iisus Hristos predicând în Templu, frescă

1. Respectul în lumina credinței
2. Slujirea propriului popor
3. Ajutorul oferit semenilor
4. Dialogul despre credința în Dumnezeu
  - Proiect educativ
  - Recapitulare
  - Evaluare

1. RESPECTUL ÎN LUMINA CREDINȚEI

Icoană „Domnul Hristos spală picioarele ucenicilor”

*În iubire frățească
unii pe alții iubiți-vă,
în cinste unii altora
dați-vă întâietate.*

(Romani 12, 10)

Copii la slujbă

Respectul este atitudinea de stimă, de prețuire deosebită față de cineva sau față de ceva. Reprezintă o virtute necesară pentru buna înțelegere dintre oameni. Privit în lumina credinței, este strâns legat de **iubirea de Dumnezeu și de semenii**. Părintele creștin iubeste și respectă întreaga creație, învățându-ne și pe noi să facem același lucru. El nu uită și nu abandonează nici cea mai mică vietate, ci poartă permanent de grijă tuturor.

Față de om, Dumnezeu Și-a dovedit iubirea creându-l după chipul și asemănarea Sa. L-a așezat deasupra tuturor viețuitoarelor, i-a dat demnitatea de a stăpâni pământul, i-a oferit legi după care să se conducă. **Cea mai înaltă dovadă de iubire și respect** din partea lui Dumnezeu a fost **îndeplinirea promisiunii de a-L trimite în lume pe Fiul Său**. Îl respectăm pe Dumnezeu atunci când lucrăm împreună cu El la **sfințirea vieții** noastre prin: rugăciune, împlinirea voinței Sale, participarea la sfintele slujbe, primirea Sfintelor Taine. La rândul nostru, întoarcem către Creator și către creație toată dragostea și respectul pe care putem să le oferim.

Datorăm **iubire și respect lui Dumnezeu, aproapelui nostru, dar și nouă înșine**. Respectul față de ceilalți se manifestă prin gesturi mici – un salut, un zâmbet, un sfat bun, un ajutor la momentul potrivit. **Fiecare om trebuie respectat, indiferent de părerile sale, de credința sa, de poporul din care face parte**. După Dumnezeu, le datorăm iubirea și prețuirea noastră, în primul rând, părinților, care ne înconjoară cu dragostea și grija lor. **Cinstirea acestora** se arată prin **ascultare**, cuvinte de **mulțumire**, dar mai ales prin fapte care să le aducă împlinire. Sub îndrumarea lor plină de dragoste învățăm, încă din primii ani de viață, lecția respectului. Părinților trupești li se vor alătura, cu timpul, părinții spirituali, nașii; dar și

Dicționar

- **respect** – cinste, admirație, prețuire;
- **demnitate** – ceea ce impune respect;
- **a sfinți** – a cinsti, a respecta;
- **Rut** – însoțitoare;
- **jertfă** – sacrificiu.

profesorii, preotul, colegii și prietenii. Toți aceștia ne îndrumă și ne susțin pentru a deveni oameni adevărați.

În **Vechiul Testament** găsim **exemple de persoane** care au fost răsplătite de Dumnezeu pentru faptele lor bune. De asemenea, regăsim **modele de prietenie adevărată**, precum cea dintre regele David și Ionatan, dintre prorocul Daniel și cei trei tineri din Babilon.

Cartea Rut este dedicată unei femei care a dat dovadă de respect și de credință. Dumnezeu a răsplătit-o pentru jertfa ei. Aceasta și-a părăsit propria țară pentru a-i fi alături soacrei sale, Noemina. **Pentru faptele sale bune, Rut s-a bucurat de cinstea de a fi pomenită în rândul strămoșilor după trup ai lui Iisus Hristos.**

Respectul față de sine se manifestă prin grijă atât față de trupul nostru, cât și față de suflet. Grijă față de trup se realizează prin: hrană sănătoasă, odihnă, mișcare și timp petrecut în aer liber. Sufletul îl îngrijim atunci când îl hrănim cu rugăciune zilnică, îl păstrăm curat prin Spovedanie și îl sfințim prin Sfânta Împărtășanie. Grijă față de suflet presupune îmbogățirea minții cu învățături folositoare, cu sentimente de iubire față de cei din jur și întărirea voinței pentru a face doar fapte bune.

Respectă-te pe tine și pe ceilalți, pentru a dovedi că respecti Creatorul!

Explorează textul!

Transcrie în caiet, apoi completează spațiile libere alegând cuvintele potrivite din paranteză.

Respectul este atitudinea de ..., de prețuire deosebită față de cineva sau față de ceva. Reprezintă o ..., necesară pentru buna înțelegere dintre oameni. Privit în lumina credinței, este strâns legat de iubirea de Dumnezeu și de ... . Cea mai înaltă dovadă de iubire și respect din partea lui Dumnezeu pentru oameni a fost îndeplinirea promisiunii de a-L trimite în lume pe ... Său. Datorăm iubire, respect, cinstire lui ..., aproapelui nostru, dar și nouă înșine. În ... găsim exemple de persoane care au fost răsplătite de Dumnezeu pentru ... lor bune. Respectul față de sine se manifestă prin grijă atât față de ... nostru, cât și față de ... .

(Dumnezeu, Fiul, suflet, stimă, faptele, Vechiul Testament, trupul, semenii, virtute)

Retine!

- Respectul în lumina credinței este legat de iubirea de Dumnezeu și de semenii.
- Dumnezeu și-a arătat iubirea față de om, făcându-l stăpân peste pământ.
- Dovedim cinstire față de Dumnezeu prin sfințirea vieții noastre.
- Fiecare om trebuie să fie respectat indiferent de păreri, credință sau neamul din care face parte.
- Sfânta Scriptură ne oferă exemple de persoane care și-au manifestat respectul.

Icoană „Arborele lui Iesei”

Icoană „David și Ionatan”

Flori pentru mama

Comori de înțelepciune

- Vorba dulce mult aduce!
- Respectă ca să fii respectat!
- Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face!

Culegătoarele de spice,
pictură de J. Fr. Millet

Rut și Noemina,
pictură de Pieter Lastman

Cuvinte pentru suflet

În dragoste există respect și respectul se află în dragoste. Căci cel pe care îl iubesc, îl și respect. Și cel pe care îl respect, îl și iubesc. Adică nu este altceva una și altceva cealaltă, ci amândouă sunt același lucru.

(Sfântul Paisie Aghioritul)

Aprofundează!

- Rut și-a părăsit propria țară pentru a veni la Betleem, împreună cu Noemina, mama soțului său.
- În timpurile biblice, în Israel se cultivau mai ales grâu și orz. Atunci când se tăiau grânele cu secera și se legau tulpinile în snopi, deseori se lăsau pe câmp spice pentru ca săracii să le adune pentru hrană. Uneori, Rut aduna spice pentru familia ei.
- Dumnezeu i-a binecuvântat pe Rut și pe soțul acesteia, Booz, cu un fiu. El a fost tatăl lui Iesei, care, la rândul său, a fost tatăl regelui David, din neamul căruia S-a născut Mântuitorul Hristos.
- Ziua Internațională a Respectului este sărbătorită la data de 18 septembrie.

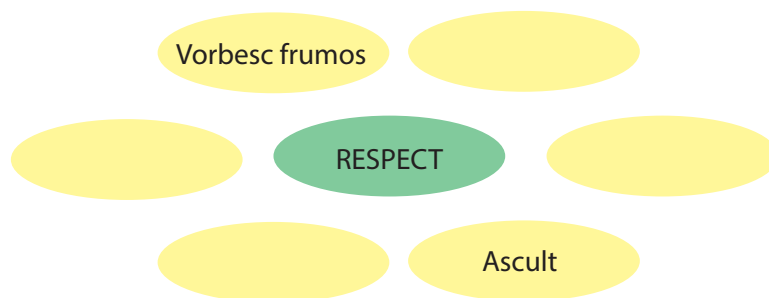

Exersează!

1. Cum te comporți dacă ...?

- Tu vrei să te joci la calculator, iar prietenii tăi te strigă să vă jucați cu mingea.
- Mama te roagă să o ajuți la treabă, dar la televizor este filmul tău preferat.
- Duminică dimineată un coleg te invită să mergeți la pădure la un picnic, chiar dacă tu, de obicei, mergi la biserică împreună cu familia.

2. Completează în caiet schema de mai jos, folosind cuvinte sau expresii care să exprime în mod concret respectul tău față de cei din jur!

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Și a fost cuvântul Domnului către Zaharia într-acest chip: Așa grăiește Domnul Savaot: Faceți dreptate adevărată și purtați-vă fiecare cu bunătate și îndurare față de fratele său.

(Zaharia 7, 8-9)

Aplică!

- Joc didactic.** Folosindu-te și de ce ai învățat la ora de educație civică, adună în grădina sufletului florile virtuților pe care ai dori să le dobândești pentru a fi un bun creștin.
Desenează în caiet.
(De exemplu: *respect, bunătate, solidaritate, cinste.*)
- Activitate pe grupe.** (Metoda *brainwriting*)
Clasa se împarte în patru grupe. Elevii citesc următorul text: *Copii, ascultați pe părinții voștri în Domnul, că aceasta este cu dreptate.* (Efeseni 6,1)
Notează pe o foaie de hârtie ideea proprie, apoi pliază foaia peste text și dă mai departe.
- Împrumută de la bibliotecă *Codul bunelor maniere* și reține câteva reguli de comportament prin care îți arăți respectul, prin salut, în diferite situații.
Prezintă aceste reguli colegilor tăi!

Colțul de lectură

Dacă toate-acestea fi-vor învățate

de Nicolae Labiș

Fiii voștri singuri hotărâsc în viață
Care-i meseria ce o vor urma,
Fiii voștri singuri mai târziu învață
Taina ei fierbinte, nobilă și grea.

Să iubească țara, pentru ea să sară
La nevoie-n ape, la nevoie-n foc.
Învățați-i, mame, dragostea de țară,
Ea cuprinde toate-acestea la un loc.

Cât sunt fragezi încă, mame, învățați-i
Să iubească floarea pură din livezi,
Să iubească-ntinsa mare și Carpații
Ce-și înalță-n ceruri fruntea de zăpezi.

Ea să le sclipească-n licărul pupilei,
Să le crească-n suflet blândă ca un spic.
Să se teamă poate de rușinea zilei
Când ar ști că țării nu i-au dat nimic.

.....
Să iubească versul, să iubească struna,
Ce-i curat în lume, ce e nou și viu,
Cât sunt mici, să-nvețe a urî minciuna
Asta nu se-nvață când e prea târziu.

Dacă toate-acestea fi-vor învățate,
Restul o să vină de la sine-apoi
Și-au să se-mplinească visurile toate
Ce le-ați pus într-înșii, mame scumpe, voi.

- Descoperă versurile care ilustrează manifestarea iubirii față de țară.

Învăță și dau mai departe!

Privit în lumina credinței, respectul este strâns legat de iubire.

- Respectă-te pe tine și pe ceilalți! Astfel, vei dovedi că Îl respecti pe Părintele ceresc.

File de portofoliu

Realizează, pe o foaie de hârtie, arborele genealogic al familiei tale. Poți folosi și fotografiile ale membrilor familiei.

Dragoste față de creația
lui Dumnezeu

Când bucuria se citește pe chip

Copii îmbrăcați în costume
populare de Ziua Națională

După darul pe care
l-ați primit fiecare, slujiți
unii altora.

(I Petru 4, 10)

Icoană „Prorocul Daniel
în groapa cu lei”

Dictionar

- **meleag** – ținut, regiune;
- **mucenic** – persoană care și-a sacrificat viața, apărând credința creștină;
- **martir** – persoană persecutată pentru credința sa;
- **mărturisitor** – persoană care vorbește despre credință;
- **cuvios** – nume dat sfinților proveniți din rândul călugărilor;
- **ierarh** – conducător bisericesc.

2. SLUJIREA PROPRIULUI POPOR

Icoană „Sfinții români”

Slujirea propriului popor este strâns legată de slujirea aproapelui. Slujirea poporului din care facem parte este o formă de respect și de iubire față de Dumnezeu.

În paginile *Sfintei Scripturi* întâlnim **modele de slujire a propriului popor**, chiar cu riscul vieții, printre care îl regăsim și pe prorocul Daniel. În timpul său, deoarece s-au îndepărtat de Dumnezeu, evreii au fost cuceriiți de popoarele învecinate. Au fost duși în robie, iar Templul a fost distrus. Nabucodonosor, regele Babilonului, a cucerit Ierusalimul și a luat ca prizonieri tineri care să slujească la curtea sa. Printre aceștia erau și **Daniel și prietenii săi: Anania, Misail și Azaria**. Au refuzat să se închine statuii regelui, motiv pentru care au fost aruncați într-un cuptor încins. Dumnezeu, printr-o minune, i-a apărat și au scăpat nevătămați.

Prorocul Daniel a primit darul de **a tâlcui** visele. Pentru că a explicat visul regelui care descoperea că toate împărățiile lumii vor pieri, acesta l-a numit pe Daniel guvernator peste Babilon. Chiar dacă porunca regelui interzicea orice rugăciune, prorocul Daniel a continuat să se roage. **A fost aruncat în groapa cu lei, dar Dumnezeu l-a salvat**. Văzând minunea, regele a poruncit ca Dumnezeu cel viu și adevărat să fie cinstit în tot regatul.

Din planul Creatorului, la Care nimic nu este întâmplător, **facem parte și noi, ca țară și popor**. El ne-a dăruit acest tărâm minunat dintre Carpați, Dunăre și Marea Neagră. A vegheat asupra noastră dintru începuturi. **Voi lui Dumnezeu îi datorăm venirea pe aceste meleaguri a Sfântului Andrei, Apostolul românilor, care ne-a adus credința creștină adevărată**.

Cine își iubește propriul neam, poate înțelege și iubi orice alt neam. **Iubirea, respectul, slujirea poporului și a țării sunt virtuți universale**. Acestea se cultivă în timp și se reflectă în credință, obiceiuri și tradiții.

Credința a rodit de-a lungul timpului, iar poporul român a dăruit mulți sfinți: **mucenici și martiri, mărturisitori, cuvioși, ierarhi și domnitori**. De asemenea, în paginile istoriei au rămas înscrise numele miilor de eroi care și-au dat viața și au luptat pentru credință și neam.

Respectul față de poporul din care facem parte se demonstrează prin **cunoașterea istoriei țării**, păstrarea credinței strămoșești și a limbii române, **promovarea tradițiilor, cinstirea însemnelor naționale și purtarea costumului popular**, mai ales în zilele de sărbătoare.

Ca români, este important să participăm la festivitățile organizate de Ziua Națională, de Ziua Eroilor, să respectăm drapelul țării, să cunoaștem și să intonăm Imnul Național. Iubirea de țară și de popor se manifestă nu numai prin vorbe frumoase, ci mai ales prin fapte, folosindu-ne darurile pe care le-am primit de la Dumnezeu, spre binele nostru și al celorlalți. Slujind propriului popor înseamnă să ne facem datoria, în orice timp și în orice loc.

Să urmăm exemplul românilor care s-au pus în slujba poporului prin realizările lor!

Explorează textul!

1. Notează în caiet varianta corectă de răspuns:

- Slujirea propriului popor:
  - a) nu este obligatorie;
  - b) este o formă de respect și de iubire față de Dumnezeu.
- Regele Nabucodonosor a cucerit cetatea:
  - a) Ierusalim;
  - b) Roma.
- Prorocul Daniel și cei trei prieteni ai săi au fost luați prizonieri și au ajuns:
  - a) în Egipt;
  - b) în Babilon.
- Anania, Misail și Azaria au refuzat să se închine la statuia regelui și au fost aruncați:
  - a) în închisoare;
  - b) într-un cuptor încins.
- Când regele Babilonului a interzis orice rugăciune, prorocul Daniel a continuat să se roage și:
  - a) a fost gonit de la palat;
  - b) a fost aruncat într-o groapă cu lei.

2. Completează casetele pe caiet, folosind informații din text.

Dovedim respect față de poporul din care facem parte, prin:

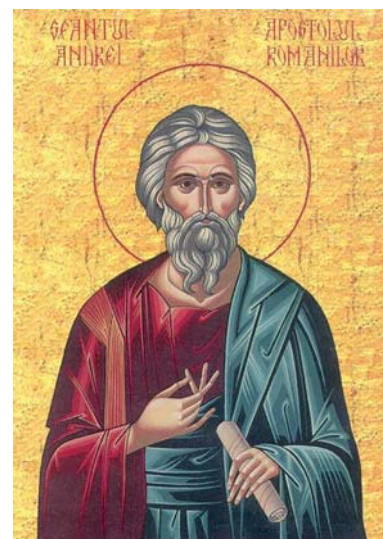

Retine!

- Slujirea poporului este o formă de respect și iubire față de Dumnezeu.
- În Vechiul Testament avem modele de slujire a propriului popor.
- Sfântul Apostol Andrei este considerat Apostolul românilor și Ocrotitorul României.
- Neamul românesc a dăruit Bisericii străbune numeroși sfinți.
- Iubirea de țară și popor se dovedește, mai ales, prin fapte.

Icoană „Cei trei tineri – Anania, Misail și Azaria”

Icoană „Sfântul Apostol Andrei”

Arcul de Triumf, București

Comori de înțelepciune

- Omul fără patrie este ca un copil fără mamă.
- Ca în țară la tine, nu-i niciieri mai bine.

Icoană „Sfinții Martiri Brâncoveni”

Cuvinte pentru suflet

De legea creștină nu mă las, căci în ea m-am născut și am trăit, și în ea vreau să mor! Fiilor, fiți bărbați! Am pierdut tot ce aveam pe astă lume. Nu ne-au mai rămas decât sufletele. Să nu le pierdem și pe ele, ci să le ducem curate înaintea feței Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

(Sfântul Constantin Brâncoveanu)

Aprofundează!

- Numele prorocului Daniel înseamnă *Dumnezeu este judecătorul meu*. El a prezis cu exactitate anul nașterii Mântuitorului, vorbind despre cele șaptezeci de săptămâni de ani până la venirea Sa.
- Sfântul Constantin Brâncoveanu și cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu și Matei, precum și sfetnicul Ianache și-au mărturisit credința cu prețul vieții lor și au fost trecuți în rândul sfinților, fiind sărbătoriți în data de 16 august.
- În ziua Înălțării Domnului la cer este serbată și Ziua Eroilor neamului.
- Duminica a doua după Rusalii este numită Duminica Sfinților Români, când sunt cinșiți toți cei care au slujit poporul român.
- Ziua Drapelului Național este serbată pe 26 iunie.
- Ziua Imnului Național al României este celebrată pe 29 iulie.

Exersează!

1. Discută cu ceilalți colegi despre asemănările/deosebirile dintre cele două slujiri manifestate de creștini:

Slujirea lui Dumnezeu	Slujirea oamenilor
ascultare	ascultare
rugăciune	rugămintă
respect	respect
mulțumire	mulțumire
iubire	iubire

2. Alcătuiește, pe caiet, o scrisoare pentru prietenul tău, după modelul următor:

Dragă ...,

Te cunosc de ... ani. Știu că ai multe calități (exemple) ..., dar dintre toate cel mai mult te caracterizează ... și ... . Îți recomand să folosești aceste daruri în familie (exemple de activități) ..., la școală (exemple de activități) ... și în societate (exemple de activități) ... .

Te îmbrățișez cu drag, ...

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Acum ascultă, Dumnezeul nostru, rugăciunea slujitorului Tău și ruga fierbinte și luminează fața Ta spre templul Tău pustiit, pentru numele Tău, Doamne! Pleacă, Dumnezeul meu, urechea Ta și auzi, deschide ochii Tăi și vezi mâhnirea noastră adâncă și cetatea asupra căreia se cheamă numele Tău. Că nu pentru faptele noastre drepte aducem înaintea Ta rugăciunile noastre cele fierbinți, ci pentru milele Tale cele mari. O, Doamne, ascultă! O, Doamne, iartă! O, Doamne, ia aminte și lucrează! Nu întârzia pentru numele Tău, Dumnezeul meu; că numele Tău îl poartă cetatea și poporul Tău!

(Daniel 9, 17-19)

Aplică!

- Joc didactic.** Realizează un afiș cu tema *Mă mândresc că sunt român*. Scrie, pe două coloane, motive pentru care te mândrești că ești român și mesaje care să exprime modalități prin care poți să îți slujești poporul, la vârsta ta.
- Activitate pe grupe.** Clasa se împarte în grupe. Fiecare grupă își alege câte o personalitate, din diferite domenii: religie, pictură, literatură, știință, muzică, sport. Membrii grupelor caută informații și realizează o fișă biografică, în care să ilustreze prin ce a adus renume țării noastre personalitatea prezentată.

Colțul de lectură

Țării mele și Poporului meu,

Regina Maria
a României

[...] Abia împlinisem 17 ani, când am venit la tine; eram tânără și neștiutoare, însă foarte mândră de țara mea de baștină și am îmbrățișat o nouă naționalitate, m-am străduit să devin o bună Româncă. La început n-a fost ușor. Eram străină, într-o țară străină, singură între străini.

[...] Mi-ai dat un nume ce mi-a fost drag; m-ai numit „Mama tuturor” și aș vrea să rămân în amintirea ta aceea care putea totdeauna să fie găsită în clipele de durere sau pericol.

[...] Te binecuvântează, iubită Românie, țara bucuriilor și durerilor mele, frumoasă țară, care ai trăit în inima mea și ale cărei cărări le-am cunoscut toate. Frumoasă țară pe care am văzut-o întregită, a cărei

soartă mi-a fost îngăduit să o văd împlinită. Fii tu veșnic îmbelșugată, fii tu mare și plină de cinste, să stai veșnic falnică printre națiuni, să fii cinstită, iubită și pricepută!

[...] Mai presus de toate, amintește-ți, Poporul meu, că te-am iubit și că te binecuvântează cu ultima mea suflare.

Binecuvântează țara, pe copiii și nepoții mei. Rog pe copiii mei să nu uite niciodată că încrederea în Dumnezeu este o călăuză în fericire și mângâiere în suferință.

(fragmente din Testamentul Reginei Maria)

- Enumeră câteva aspecte prin care se manifestă patriotismul autentic al unui român.

Învăț și dau mai departe!

Iubirea, respectul, slujirea poporului și a țării sunt virtuți universale.

- Demonstrează-le în viața de zi cu zi!

File de portofoliu

Realizează un colaj de imagini în care să surprinzi un eveniment important/o personalitate din satul, orașul sau județul tău.

Înălțarea Domnului – Ziua Eroilor

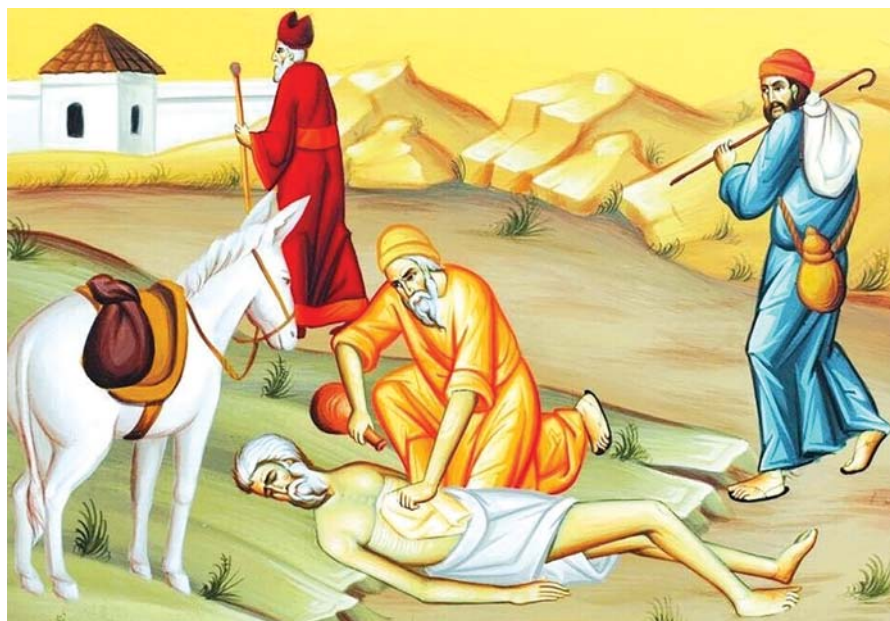

1 Decembrie,
Ziua Națională a României

Peștera Sfântului Apostol Andrei,
Dobrogea

3. AJUTORUL OFERIT SEMENILOR

Icoană „Samarineanul milostiv”

Toate câte voiți să vă
facă vouă oamenii,
asemenea și voi faceți lor,
că aceasta este Legea
și prorociei.
(Matei 7, 12)

Ajutorul oferit la nevoie este o **dovadă a credinței** noastre și implică **ațiuni concrete**. Credința adevărată se manifestă prin fapte. A afirma că îl iubești pe Dumnezeu, fără a-ți dovedi dragostea pentru cei de lângă tine, nu are nicio însemnătate.

Putem să ajutăm pe oricine: familia, colegii, prietenii, oamenii necunoscuți. Important este să dorim să o facem. Ajutorul îmbracă forme dintre cele mai diverse: implicare în activități casnice, îngrijire acordată bolnavilor, un sfat bun, un zâmbet și o vorbă caldă în momente de supărare, o strângere de mână, o îmbrățișare. Unele sunt atât de ușor de oferit și nu ne costă nimic. Cât de mult face o urare frumoasă, cât de mult te poate motiva un îndemn! Câtă binefacere aduce o rugăciune spusă cu inima curată!

Să ne amintim că am descoperit în *Vechiul Testament* numeroase **exemple de ajutorare a semenilor**: **Noe** și-a salvat familia; **losif** și-a ajutat frații, dar și pe egipteni; **Moise** a scos din robie poporul ales, conducându-l spre Cannan.

La rândul lor, prorocii au primit de la Dumnezeu darul facerii de minuni, necesar pentru a întări credința poporului. **Prorocul Elisei**, omul lui Dumnezeu, a fost ucenicul lui Ilie. Când a fost ridicat la cer, Ilie i-a aruncat lui Elisei mantia. Cu aceasta, a făcut prima minune: a lovit Iordanul, apele s-au retras și prorocul a trecut ca pe uscat. Elisei a făcut multe alte minuni, ajutându-i pe oameni. De exemplu: a făcut bună de băut apa unei fântâni din Ierihon; cu puterea lui Dumnezeu, l-a vindecat pe Neeman Sirianul, fără să aștepte ceva în schimb.

În fiecare zi, **Dumnezeu ne oferă ocazia să ne ajutăm semenii**. Dacă știm să observăm lumea din jur, dacă avem răbdare să ascultăm, dacă putem să citim pe chipul celui aflat în suferință, primul pas este făcut.

Dicționar

- **concret** – real, precis;
- **binefacere** – faptă bună, ajutor oferit unei persoane;
- **mantie** – pelerină, haină lungă și largă purtată peste altă îmbrăcămintă;
- **milostiv** – binevoitor, îngăduitor;
- **a milui** – a ajuta, a salva.

Nu trebuie să așteptăm să ni se ceară. Trebuie să oferim, fără a ne gândi la răsplată, mulțumire sau laudă din partea celui ajutat. Dacă facem totul în tăcere, ferindu-ne de ochii celorlalți, dovedim că am înțeles exemplul Domnului nostru Iisus Hristos.

Din iubire, Mântuitorul i-a ajutat în chip minunat pe mulți oameni. I-a vindecat pe cei bolnavi, i-a mângâiat pe cei întristați, le-a dat hrană pentru trup și suflet celor care L-au ascultat.

Prin *Pilda Samaritanului milostiv* ne învață că toți oamenii sunt aproapele nostru, indiferent de religia lor sau de poporul din care fac parte. Domnul nostru Iisus Hristos îi numește fericiți pe cei milostivi, care își ajută semenii, pentru că și ei vor fi miluiți de Dumnezeu.

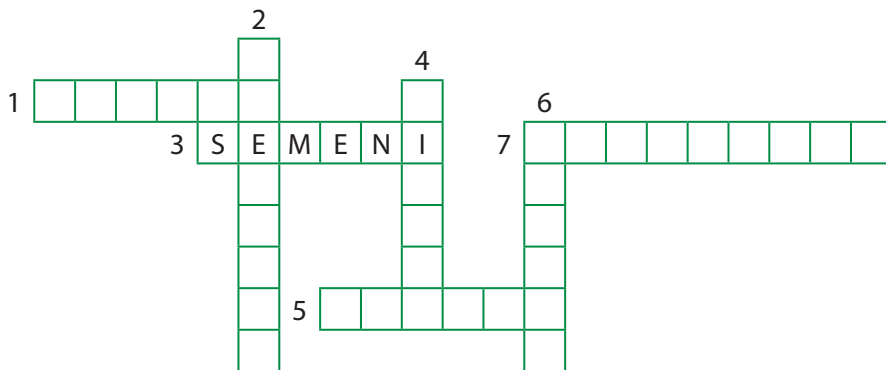
Să nu trecem nepăsători pe lângă cei care au nevoie de noi, să nu pierdem prilejul de a-i ajuta! Domnul Îi numește pe toți, frații Săi mai mici!

Explorează textul!

Completează rebusul.

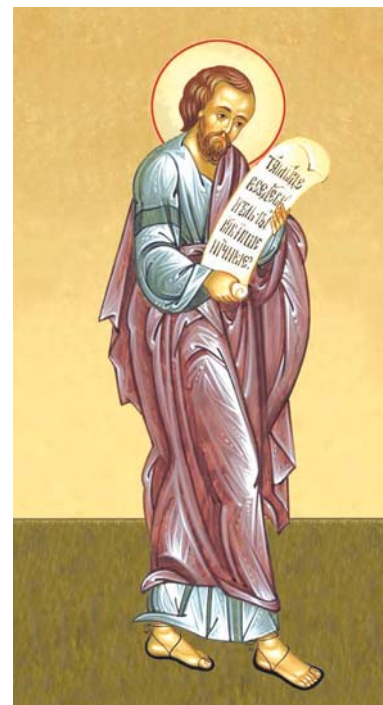
- Oferit la nevoie, este o dovadă de iubire
- Se dovedește prin fapte
- Oameni ca și noi
- Săvârșite de proroci
- Ucenicul prorocului Ilie
- A aparținut prorocului Ilie și a fost lăsată ucenicului său
- Domnul Iisus Hristos

Reține!

- O dovadă de credință și iubire este ajutorul oferit semenilor.
- Acesta îmbracă forme dintre cele mai diverse și poate fi oferit oricui, oricând.
- Vechiul Testament prezintă exemple concrete de ajutorare a semenilor.
- Viața ne oferă, zilnic, ocazia de a ajuta dezinteresat pe ceilalți.
- Mântuitorul nostru Iisus Hristos este model de iubire dovedită prin fapte.

Icoană „Sfântul proroc Elisei”

Sfântul proroc Elisei primind mantia Sfântului proroc Ilie

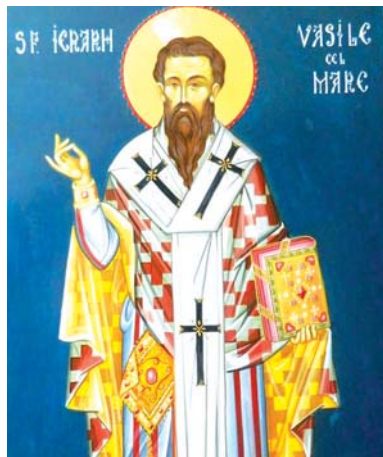

Comori de înțelepciune

- Cine pe săraci ajută pe Dumnezeu împrumută.
- Bine faci, bine găsești!
- Dar din dar se face rai.
- Bogățiile trec, dar faptele bune rămân.

Icoană „Sfântul Vasile cel Mare”

Icoană „Sfântul Mare Mucenic Pantelimon”

Cuvinte pentru suflet

Nimic nu ne face mai necesari în lume decât iubirea ce-o avem pentru semenii noștri.
(Johann Wolfgang von Goethe)

Aprofundează!

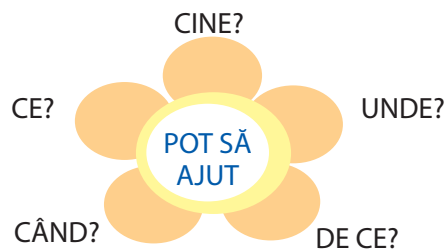
- Numele prorocului Elisei înseamnă *Dumnezeu este Mântuitorul*. Acesta este sărbătorit la data de 14 iunie.
- Sfântul Vasile cel Mare a ajutat mulți oameni nevoiași. El a înființat primele spitale pentru cei săraci, aziluri de bătrâni, școli și case pentru copiii orfani. Toate acestea au fost reunite sub denumirea de *Vasiliade*.
- În calendarul creștin-ortodox, sunt trecuți sfinți care au fost numiți *doctori fără de arginți*, pentru că îi vindeau pe bolnavi fără să aștepte recompense. Dintre ei, îi amintim pe sfinții Cosma și Damian (1 iulie), Chir și Ioan (31 ianuarie), Pantelimon (27 iulie).

Exersează!

1. Formulează propoziții despre ajutorul pe care îl oferi semenilor, pornind de la întrebările prezentate în schema de mai jos:

2. Citește enunțurile de mai jos și împarte-le în două categorii:

Așa DA/Așa NU:

- Îi ajut pe părinți la pregătirea și servirea mesei.
- Mă rog pentru familia mea.
- Când colegul de bancă nu știe să rezolve un exercițiu la matematică, îl las să se descurce singur.
- Mă împrietenesc și cu elevii din alte clase.
- Dăruiesc o parte din hainele mele unui copil necăjit din satul bunicilor.

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Iar cine are bogăția lumii acesteia și se uită la fratele său care este în nevoie și își închide inima față de el, cum rămâne în acela dragostea lui Dumnezeu? Fiii mei, să nu iubim cu vorba, numai din gură, ci cu fapta și cu adevărul.

(I Ioan 3, 17–18)

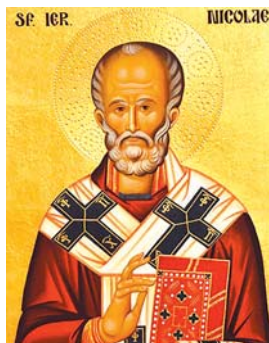

Aplică!

- Joc didactic.** Decupează flori din hârtie de diferite culori. Pe fiecare floare scrie modul în care poți ajuta un coleg de clasă. Realizează împreună cu colegii o ghirlandă a faptelor bune și afișează-o într-un loc vizibil.
- Activitate pe grupe.** Se împarte clasa în patru grupe. Fiecare grupă va discuta, la alegere, un proverb și va prezenta concluziile ținând cont de legătura stabilită cu tema lecției.
- Privește sfinții reprezentați în icoanele de mai jos și relatează, pe scurt, ce fapte bune au săvârșit pentru a-și ajuta semenii.

Icoană „Sfânta Muceniță Filofteia de la Argeș”

Icoană „Sfântul Ierarh Nicolae”

Icoană „Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași”

File de portofoliu

Pe perioada unei săptămâni, realizează un calendar al faptelor bune, pe care le-ai făcut în familie.

Dacă nu ai reușit să faci nicio faptă bună într-o zi, ai ocazia să te revanșezi a doua zi.

Notează concluzia săptămânii:

Cum te-ai simțit atunci când ai ajutat și ce îți propui să repeți, în săptămânile următoare?

Icoană „Sfinții Doctori fără de arginți Cosma și Damian”

Colțul de lectură

Blândul Păstor

de Traian Dorz

Odată L-am văzut trecând
Cu turma pe Păstorul Bland.
Mergea cu turma la izvor,
Blândul Păstor, Blândul Păstor.

Pe-o oaie ce căzuse jos,
A ridicat-o El frumos;
Și-a dus-o-n brațe iubitor,
Blândul Păstor, Blândul Păstor.

- Ascultă cântarea religioasă *Blândul Păstor*! Discută, cu colegii, textul de mai sus.

Pe alta care la pământ
Zăcea cu piciorușul frânt,
El o lega mângâietor,
Blândul Păstor, Blândul Păstor.

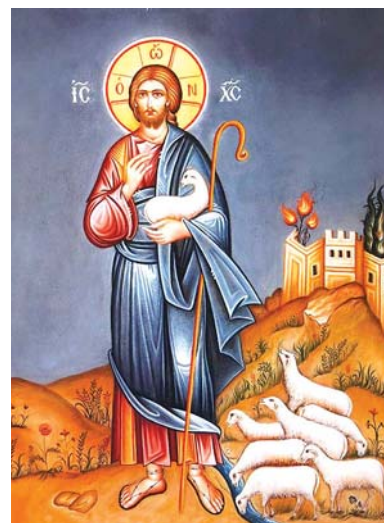
El le-a iubit cu dor nespus
Și viața pentru oi și-a pus,
Și pentru mântuirea lor,
Blândul Păstor, Blândul Păstor.

Învăță și dau mai departe!

Din Sfânta Scriptură învățăm ce înseamnă cu adevărat ajutorarea aproapelui nostru.

- Să nu pierdem prilejul de a-i ajuta pe cei de lângă noi, în fiecare zi!

Icoană „Păstorul cel bun”

Oricine va mărturisi
pentru Mine înaintea
oamenilor, mărturisi-voi și

Eu pentru el
înaintea Tatălui Meu
care este în ceruri.

(Matei 1, 32)

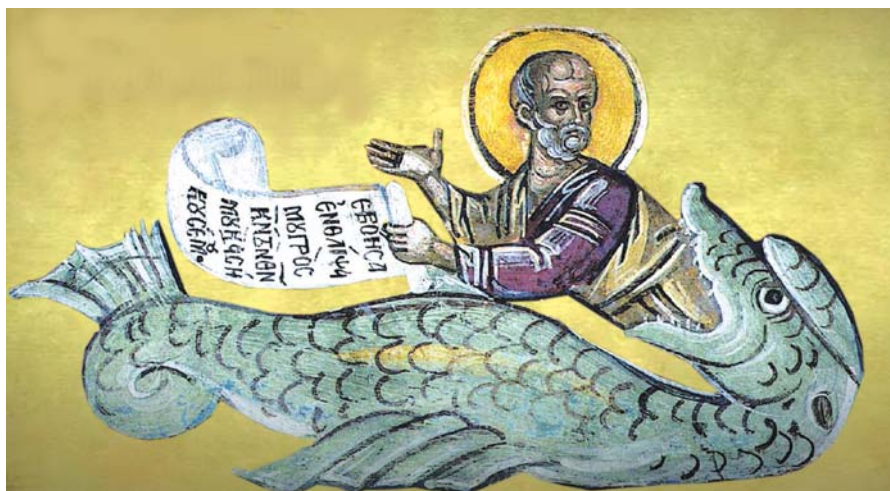
Încredere în ajutorul lui Dumnezeu

Dicționar

- **a învrednici** – a fi capabil, a reuși, a se dovedi vrednic;
- **a preamări** – a lăuda, a slăvi;
- **îndatorire** – atenție, obligație morală;
- **căință** – părere de rău;
- **a mărturisi** – a spune, a susține;
- **cateheză** – lecție de religie creștină;
- **Ninive** – ultima capitală a Imperiului Asirian (Irakul de astăzi); a fost distrusă de babilonieni și mezi.

4. DIALOGUL DESPRE CREDINȚA ÎN DUMNEZEU

Icoană „Prorocul Iona”

Atunci când a fost creat de Dumnezeu, spre deosebire de celelalte viețuitoare, **omul a fost înzestrat cu darul vorbirii**. Prin cuvânt, omul **comunică cu Creatorul său și cu ceilalți oameni**. O conversație presupune atât persoane care transmit mesajul, cât și persoane care îl primesc. Aceste roluri nu rămân mereu aceleași, se pot schimba.

De-a lungul timpului, oameni aleși s-au învrednicit să intre în dialog direct cu Tatăl ceresc. Îi amintim pe Adam, Noe, Avraam, Moise. Cel mai adesea, **oamenii comunică prin rugăciune cu Dumnezeu**: când Îl preamăresc, Îi cer ajutorul sau Îi aduc mulțumire pentru darurile Sale. Când ascultăm Cuvântul lui Dumnezeu, în sufletul nostru se naște credința. Este foarte important să le vorbim semenilor noștri despre **credința în Dumnezeul Adevărat**. Nu este suficient să o mărturisim doar prin cuvinte, trebuie să o dovedim prin fapte.

Vorbind oamenilor despre iubirea și grija lui Dumnezeu pentru noi și pentru întreaga creație, **ne facem mesageri ai binelui**. A mărturisi credința este o misiune, o îndatorire și o bucurie.

O astfel de misiune a primit **prorocul Iona**. La început, el nu a dorit să transmită celor din Cetatea Ninive mesajul lui Dumnezeu. Era vorba despre pedeapsa care urma să vină asupra lor din cauza greșelilor pe care le-au făcut. Iona era convins că, în marea Lui bunătate și milostivire, Dumnezeu îi va ierta și profeția nu se va împlini. Pentru neascultare, prorocul a fost înghițit de un pește uriaș, dar a fost salvat de Dumnezeu în chip minunat, când și-a recunoscut greșeala.

Oamenii din Ninive au ascultat cuvintele lui Iona și s-au căit pentru faptele lor rele. Rugăciunea lor sinceră le-a adus iertarea din partea lui Dumnezeu. Iona s-a supărat când un copăcel care îi făcea umbră s-a uscat. Dumnezeu i-a arătat că, așa cum el s-a întristat doar pentru un copăcel, cu atât mai mult Tatălui Ceresc I S-a făcut milă de locuitorii din Ninive și de toate viețuitoarele de acolo. Iona a înțeles că mesajul, transmis prin el oamenilor din acea cetate, a fost o dovadă de iubire.

La fel s-a întâmplat și în cazul dialogului purtat de **slujnica evreică a lui Neeman Sirianul** cu soția acestuia. Când Neeman s-a îmbolnăvit grav, slujnica le-a vorbit despre minunile pe care Dumnezeu le făcuse prin prorocul Elisei. Auzind de aceste minuni, Neeman a plecat în Țara Sfântă să-l găsească pe Elisei. Prorocul l-a trimis să se scalde în râul Iordan de șapte ori, după care s-a vindecat. Astfel, Dumnezeu Cel Adevărat a fost cunoscut și mărturisit într-o țară străină, unor oameni de altă credință și neam.

Iisus Hristos Însuși nu a făcut deosebire între oameni, indiferent de neam, dacă au dovedit încredere în Dumnezeu prin schimbarea propriei vieți. Un exemplu de **dialog despre credință** este **convorbirea Mântuitorului cu femeia cananeeancă**.

Și azi, alături de noi trăiesc oameni cu credințe diferite, față de care trebuie să arătăm înțelegere și respect. Este important să purtăm permanent un **dialog despre credință și Dumnezeu acasă, la școală, în grupul de prieteni**, pentru a înțelege convingerile fiecăruia.

Să întindem între noi punți de dialog, pentru că ceea ce ne unește este mai important decât ce ne desparte!

Cetatea Ninive

Vindecarea lui Neeman Sirianul

Icoană „Domnul Iisus și femeia cananeeancă”

Explorează textul!

1. Formulează întrebări care să aibă următoarele răspunsuri:

rugăciune

fapte

porocul Iona

s-au căit pentru faptele lor și au fost iertați

de la slujnica evreică

la prorocul Elisei

s-a scaldat de șapte ori în apa Iordanului

2. Analizează schema și prezintă relația care există între DUMNEZEU, RUGĂCIUNE, FAPTE BUNE și OM.

De ce Dumnezeu este în mijloc? Ce se întâmplă dacă se rup aceste legături?

Retine!

- Rugăciunea este modalitatea prin care oamenii intră în dialog cu Dumnezeu.
- Credința trebuie mărturisită prin cuvinte și dovedită prin fapte.
- Prorocul Elisei a vindecat un om de altă credință și neam.
- Un exemplu de dialog între om și Dumnezeu regăsim la prorocul Iona, în Vechiul Testament.
- Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne arată că învățătura Lui este universală.

Întâlnirea Internațională a Tineretului Ortodox – Iași, 2017

Comori de înțelepciune

- Cine ascultă de sfatul altuia, rareori greșește!
- Cine vorbește seamănă, cine ascultă culege!

Iona - Teatrul Național din Craiova

Profetul Elisei refuzând darurile lui Neeman, tablou de Abraham van Dijck

Cuvinte pentru suflet

Numai credința neclintită mântuiește pe om, aici și dincolo, deopotrivă. Credința e puntea vie peste prăpăstiile dintre sufletul zbuciumat și lumea plină de enigme, și mai cu seamă între om și Dumnezeu.

(Liviu Rebreanu)

Aprofundează!

- Numele prorocului Iona înseamnă *porumbel* și este sărbătorit la data de 21 septembrie.
- Așa cum Iona a stat trei zile în pântecul peștelui, iar apoi a fost aruncat, de acesta, la mal, și Domnul nostru Iisus Hristos a stat trei zile în mormânt, apoi a înviat.
- Pornind de la povestirea biblică despre profetul Iona, scriitorul român Marin Sorescu a scris o piesă de teatru cu același nume.

Exersează!

1. Transcrie în caiet, apoi completează spațiile libere alegând cuvintele potrivite din paranteză.
  - a) Îmi mărturisesc credința prin ... și prin ... .
  - b) Domnul nostru Iisus Hristos este pentru mine ... .
  - c) Vorbesc cu Dumnezeu prin ... .
  - d) Ajutorarea aproapelui este o formă de ... .
  - e) Am devenit creștin la ... .
(Botez, fapte bune, rugăciune, iubire, Mântuitorul lumii, cuvinte)
2. Călătorește în trecut și descoperă în Vechiul Testament și alte exemple ale dialogului dintre om și Dumnezeu.

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

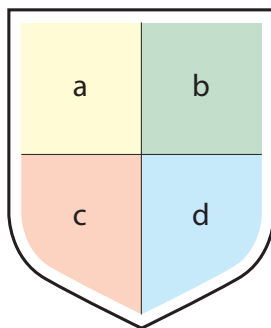
Neeman, căpetenia oștirii Siriei, om puternic și prețuit de rege, s-a îmbolnăvit de lepră. În casa lui se afla o copilă adusă din Israel care era slujnica soției sale. „Aceasta i-a zis stăpânei sale: Dacă domnul meu s-ar afla în fața profetului lui Dumnezeu, cel din Samaria, atunci l-ar curăți de lepră... Neeman a venit cu cal și trăsură și a stat la ușa casei lui Elisei. Elisei a trimis la el un vestitor, zicând: Du-te și te spală de șapte ori în Iordan, și trupul ți se va înnoi și va fi curat. Neeman s-a coborât și s-a așezat de șapte ori în Iordan, după cum îi spusese Elisei; și trupul i s-a înnoit ca trupul unui prunc, și s-a curățit.”

(după IV Regi 5)

Aplică!

- Activitate pe grupe.** Clasa este împărțită în patru grupe. Fiecare grupă va realiza un pliant de prezentare a viitoarei întâlniri cu preotul de la biserica din apropierea școlii. Tema întâlnirii este: *Cum mărturisesc copiii credința în Dumnezeu*. Notează întrebările pe care ai vrea să i le adresezi invitatului.
- Joc didactic.** Realizează un blazon pentru proprocul Iona. Ilustrează-l cu imagini reprezentative pentru fiecare cadran:
  - Cererea lui Iona adresată lui Dumnezeu.
  - Răspunsul lui la chemarea lui Dumnezeu.
  - Iertarea lui Dumnezeu.
  - Mesajul lui Dumnezeu.
- Desenează un pod!** Cuvintele DUMNEZEU și OAMENI reprezintă capetele de pod. Pentru a putea traversa podul găsește trei cuvinte-cheie, care să ilustreze modalitățile prin care omul poate dialoga cu Dumnezeu.

File de portofoliu

Realizează un mini-album personal în care să prezinți fotografiile de la cununia părinților sau de la botezul tău.

Scrive un enunț, de maximum cinci rânduri, în care să exprimi importanța acestor evenimente în viața creștinului.

Copii la cateheză

Colțul de lectură

Există Dumnezeu

de Costache Ioanid

Avem cu noi Scriptura ca dovadă,
avem minuni și semne ne încetat.
Iar cine vrea pe Dumnezeu să-L vadă
să stea în fața Lui pe baricadă!
Există Dumnezeu cu-adevărat!

Nu-i calea noastră veșnic însoțită,
nu-i viața totdeauna un palat.
Dar o trăim, căci merită trăită,
când, peste lumea asta mărginită,
Există Dumnezeu cu-adevărat!

- Ai putea determina o persoană să se apropie de Dumnezeu?
Cum? Dă exemple!

Învăță și dau mai departe!

Este important să ne cunoaștem și să ne mărturisim credința, dar să o respectăm și pe a celorlalți.

- Să vorbim despre Dumnezeu și să ne unim în rugăciune!

Copil sărutând icoana
Mântuitorului

PROIECT EDUCATIV

Zâmbetul tău este bucuria mea!

Durata proiectului – 6 luni

1. De ce este necesar proiectul? (Scop)

Cultivarea spiritului civic în rândul elevilor, prin implicarea în acțiuni practice, de voluntariat, care să stimuleze sensibilitatea față de copiii aflați în situații speciale, dovedind față de aceștia o atitudine de înțelegere, de prietenie, de acceptare și de respect.

2. Ce ne propunem? (Obiective)

- Îmbunătățirea deprinderilor de comunicare, de relaționare, de legare de prietenii.
- Încurajarea elevilor pentru a se implica în acțiuni caritabile cu ocazia sărbătorilor creștine.
- Cunoașterea problemelor, a nevoilor și a preocupărilor copiilor aflați în instituții specializate, ca punct de plecare pentru realizarea egalității de șanse.
- Implicarea activă, voluntară și responsabilă a cadrelor didactice în rezolvarea problemelor unor copii și elevi cu situații speciale.
- Întărirea colaborării între instituțiile implicate în proiect, pentru realizarea unei educații de calitate.

3. Pe cine implicăm? (Participanți)

Elevi din clasele gimnaziale, profesori, părinți, membri ai comunității locale (preot, reprezentanți ai autorității locale, neguvernamentale, sponsori etc.).

4. Cum am putea realiza proiectul? (Activități)

- Lansarea proiectului educativ, informarea elevilor, a profesorilor, a părinților și solicitarea implicării acestora în proiect; anunțarea partenerilor; stabilirea responsabilităților.
- Încheierea acordurilor de parteneriat cu instituțiile implicate și solicitarea acordului părinților pentru prelucrarea datelor personale și a apariției în spațiul virtual/ media.
- Întocmirea portofoliilor; raport final referitor la acțiunile desfășurate; evaluarea finală; concluzii.

Exemple:

- Spectacol caritabil *Dăruim zâmbete!*
- *Paștile, sărbătoarea bucuriei* (atelier de lucru pentru confecționarea unor obiecte decorative și felicitări; expoziție cu lucrările elevilor și valorificarea lor în scopuri caritabile).
- În fiecare zi este *Ziua Copilului!* (pregătirea unor mici surprize pentru copiii participanți la proiect).

5. Ce vom face concret? (Responsabilități)

- Stabilirea sarcinilor de lucru pentru fiecare membru al echipei de proiect.
- Monitorizarea activității acestora de către coordonatorul proiectului.

6. De ce avem nevoie? (Resurse materiale)

Stabilirea și procurarea materialelor necesare pentru buna desfășurare a activităților propuse.

Exemple: consumabile, instrumente de scris și de desenat, aparat foto, laptop, videoprojector etc.

7. Cui ne adresăm? (Beneficiari)

Beneficiarii sunt elevii aflați în situații speciale, profesorii școlii, părinții.

8. Cum ne dăm seama dacă am realizat ce ne-am propus? (Evaluare)

- Verificarea gradului de îndeplinire a obiectivelor propuse.
- Creșterea stimei de sine în rândul elevilor; întărirea parteneriatului școală – comunitate locală; analizarea modului în care elevii s-au implicat în activități.

9. Ce exemple de bune practici transmitem altora? (Diseminare)

- Realizarea unui portofoliu care să cuprindă fotografii și alte documente legate de desfășurarea activităților.
- Mediatizarea proiectului și a rezultatelor acestuia (revista și site-ul școlii, mass-media locală).

Prin credința în Dumnezeu viața noastră capătă sens, scop, sprijin.
Sufletul este plin de o comoară neprețuită.

(Sfântul Ierarh Luca al Crimeei)

RECAPITULARE

Să ne amintim!

1. Respectul în lumina credinței

- Respectul în lumina credinței este legat de iubirea de Dumnezeu și de semenii.
- Dovedim cinstită față de Dumnezeu prin sfințirea vieții noastre.
- Sfânta Scriptură ne oferă exemple de persoane care și-au manifestat respectul: David și Ionatan, Rut, Daniel și prietenii lui.

2. Slujirea propriului popor

- Slujirea poporului este o formă de respect și de iubire față de Dumnezeu.
- Neamul românesc a dăruit Bisericii străbune numeroși sfinți.

3. Ajutorul oferit semenilor

- Ajutorul oferit semenilor este o dovadă de credință și iubire.
- Vechiul Testament prezintă exemple concrete de sprijin acordat aproapelui.

4. Dialogul despre credința în Dumnezeu

- Rugăciunea este modalitatea prin care oamenii intră în dialog cu Dumnezeu.
- Un exemplu de dialog între om și Dumnezeu regăsim la prorocul Iona, în Vechiul Testament.
- Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne arată că învățătura Lui este universală.

Să aplicăm!

1. Dacă vei privi cu atenție în jurul tău prin „ochelarii iubirii”, vei observa că sunt persoane care au nevoie de sprijin și solidaritate. Cum ai putea să ajuți concret un bătrân, un bolnav, o persoană fără adăpost, un coleg cu dificultăți de deplasare?

2. Folosind expresii și cuvinte frumoase, alcătuieste cinci enunțuri despre țara și poporul tău.

3. Realizează un dialog cu colegii despre bunătate, pornind de la cuvintele Sfântului Apostol Pavel: *Dragostea este plină de bunătate*. Desenează un porumbel cu aripile deschise în zbor. Scrie pe aripile porumbelului trei motive pentru care te consideri bun. Expune desenul pentru a te putea cunoaște și alții.

4. Enumeră trei calități ale colegului tău de bancă.

EVALUARE

1. Specifică patru modalități concrete prin care dovedești respectul și iubirea față de părinți.

(4 răspunsuri × 0,5 puncte = 2 puncte)

2. Transcrie în caiet, apoi realizează corespondența între elementele scrise în cele două coloane.

Daniel	a stat trei zile în pântecul peștelui.
Rut	a oprit apa Iordanului.
Elisei	a scăpat viu din groapa cu lei.
Iona	a fost credincioasă și respectuoasă.
Moise	

(4 corespondențe × 0,25 puncte = 1 punct)

3. Transcrie în caiet, apoi completează spațiile libere alegând cuvintele potrivite din paranteză.

Ne slujim propriul ... folosindu-ne ... primite de la ..., spre binele nostru și al aproapelui. Respectul față de poporul din care facem parte se arată prin: cunoașterea ..., prețuirea frumuseților țării noastre, cinstirea ..., păstrarea ... strămoșești și promovarea tradițiilor.

(Dumnezeu, strămoșilor, popor, credinței, calitățile, istoriei)

(6 cuvinte × 0,25 puncte = 1,5 puncte)

4. Alege dintre următoarele cuvinte, doar pe acelea care se referă la dialogul omului cu Dumnezeu:

încredere, muncă, ascultare, agitație, creativitate, rugăciune, colegialitate, fapte bune

(4 cuvinte × 0,25 puncte = 1 punct)

5. Alcătuieste o compunere de maximum 10 rânduri, în care să folosești toate cuvintele scrise pe brațele sfeșnicului din desenul alăturat. Dă un titlu sugestiv compunerii tale!

(7 cuvinte × 0,25 puncte = 1,75 puncte;

0,25 p. pentru un titlu sugestiv;

0,75 p. pentru respectarea structurii unei compuneri;

0,75 p. pentru respectarea normelor limbii literare.

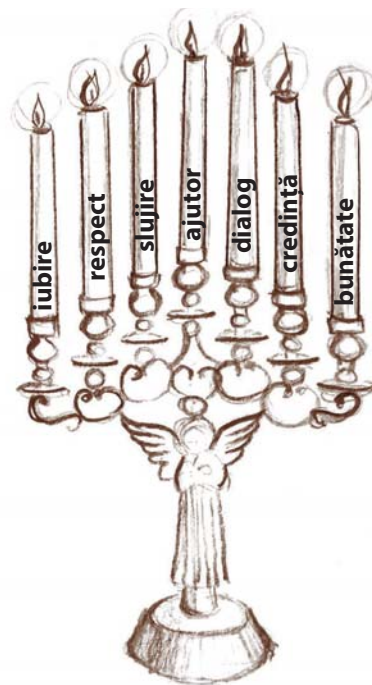
Total – 3,5 puncte)

Rezolvă testul de evaluare și acordă-ți punctajul corespunzător.

Schimbă testul cu colegul de bancă pentru a vă evalua reciproc!

Notă:

- Se acordă **1 punct din oficiu.**
- Timp de lucru – **50 de minute**

Unitatea 4

VIAȚA COMUNITĂȚII ȘI SĂRBĂTORILE CREȘTINE

Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca să o sfînțești!

(Ieșirea 20, 8)

Icoană „Sfânta Treime”

1. Sărbătoarea – timp sfînțitor și de bucurie
2. Relația dintre sărbătorile religioase și alte sărbători
  - Proiect educativ: Sărbătorile de altădată
  - Recapitulare
  - Evaluare

*Unde e Biserica,
acolo e și Duhul Sfânt
și unde e Duhul Sfânt,
acolo e și Biserica.*
(Sfântul Irineu de Lyon)

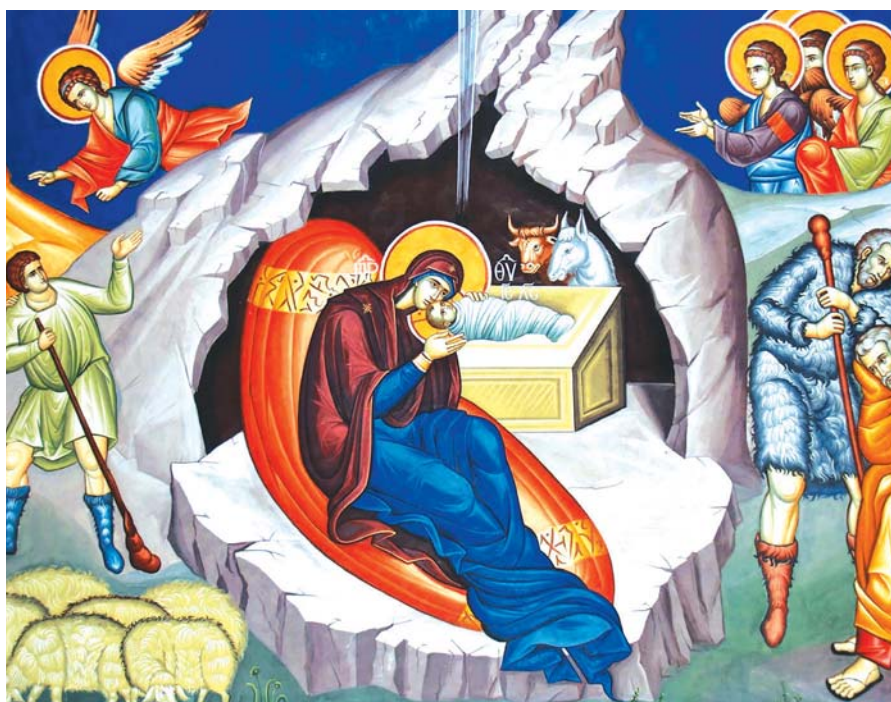
Veniți de luați lumină!

Dicționar

- **glorie** – cinstire;
- **rânduială** – obicei, regulă;
- **succesiune** – șir de persoane, de lucruri și fapte;
- **a călăuzi** – a îndruma, a învăța;
- **a mijloci** – a interveni în favoarea cuiva; a intermedia.

1. SĂRBĂTOAREA – TIMP SFINȚITOR ȘI DE BUCURIE

Icoană „Nașterea Domnului”

Viața este **darul cel mai de preț** pe care îl avem **de la Dumnezeu**. Tocmai de aceea, ziua în care am venit pe lume, primind viața dăruită de Creator, este foarte importantă. Ne amintim **zilele de naștere ale celor dragi**, ale prietenilor noștri sau ale colegilor de clasă și facem din ele zile de bucurie. **Sărbătorim și respectăm evenimente** – istorice, culturale sau literare – care au importanță în viața noastră pământească. Acestea ne amintesc de zilele de glorie ale înaintașilor, de **personalitățile** acestui neam.

Pentru creștini, **cele mai importante sărbători** sunt **cele religioase**, momente de bucurie și prilej de preamărire adusă lui Dumnezeu. Sărbătorile există încă din Vechiul Testament, ilustrând evenimente importante din viața poporului ales.

Sărbătorile sunt zile deosebite din cursul anului bisericesc, dedicate cinstirii lui Dumnezeu sau unor evenimente importante din viața Mântuitorului nostru Iisus Hristos, a Maicii Domnului, a îngerilor sau a sfinților. Pentru întâlnirea cu Dumnezeu ne pregătim în mod deosebit, atât sufletește, cât și trupește. **Sărbătorile ne oferă prilejul** să ne eliberăm din activitățile obișnuite, dar mai ales **să participăm la sfintele slujbe ale Bisericii**.

Aceste zile speciale au fost așezate în calendarul bisericesc după o rânduială aparte și într-o anumită succesiune. **Duminica, Ziua Domnului** este

sărbătoarea săptămânală a creștinilor. Această zi are o semnificație deosebită, deoarece este ziua Învierii Domnului nostru Iisus Hristos. În zilele de sărbătoare, copiii și familiile lor Îl preamăresc pe Dumnezeu și îi cinstesc pe sfinți, participând la **Sfânta Liturghie**.

La biserică, ascultă cuvântul de învățătură, se închină, cântă, se roagă, împreună cu toți cei prezenți. Ei duc mai departe credința creștin-ortodoxă, tradițiile și obiceiurile specifice fiecărei sărbători.

Mulți creștini poartă numele unor sfinți, care îi ocrotesc și îi călăuzesc neîncetat. Pentru sărbătoriți, aceasta este ziua **onomastică**, adică ziua numelui. Este bine ca fiecare familie să aibă un sfânt ocrotitor. În multe case, este așezată la loc de cinste icoana **Sfântului ocrotitor al familiei**, care îi binecuvântează pe cei care locuiesc acolo. Sfinții ajută și mijlocesc la Dumnezeu pentru împlinirea cererilor noastre. Sărbătorile ne aduc împreună acasă, la școală, la biserică, în familie.

Să trăim aceste momente ca timp sfințitor, timp de bucurie și mântuitor!

Icoană „Sfânta Ana cu Sfânta Fecioară Maria”

Icoană „Sfântul Ioan Botezătorul”

Icoană „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe”

Explorează textul!

Răspunde la următoarele întrebări:

- Ce sunt sărbătorile?
- Care este sărbătoarea săptămânală a creștinilor?
- Cum ne pregătim pentru aceste zile de sărbătoare?
- Unde merg creștinii în zi de sărbătoare?
- Ce înseamnă ziua onomastică?
- Ce rol are sfântul ocrotitor al familiei?
- Unde sunt notate zilele de sărbătoare ale creștinilor ortodocși?

Reține!

- Sărbătorile creștine sunt zile deosebite dedicate lui Dumnezeu, Maicii Domnului, îngerilor, sfinților și unor evenimente din viața Bisericii.
- Duminica este sărbătoarea săptămânală a creștinilor.
- În zilele de sărbătoare, creștinii participă la sfintele slujbe.
- În funcție de importanța lor, sărbătorile sunt marcate în calendarul creștin-ortodox cu diferite culori.

Comori de înțelepciune

- Chipul omului e oglinda sufletului.
- Fapta bună nu are laudă.
- Vorba bătrânească mulți bani prețuiește.

Icoană „Sfinții Împărați Constantin și Elena”

Tradiții de Florii

Cuvinte pentru suflet

Fără tradiție nu există cultură: nici omul simplu, nici geniul nu pot crea nimic fără tradiție.

(Vasile Pârvan)

Aprofundează!

- Din vremea Sfinților Apostoli, creștinii sărbătoreau Paștile și Rusaliile.
- Dintre sfinți, cea mai importantă este Maica Domnului, căreia îi sunt închinat mai multe sărbători. România este cunoscută ca fiind *grădina Maicii Domnului*.
- În afară de tradițiile de Crăciun și de Paști, există numeroase tradiții cu prilejul altor sărbători: Floriile, Sfântul Mare Mucenic Gheorghe (23 aprilie), Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul (24 iunie).
- Cele mai importante sărbători sunt marcate în calendar cu roșu, cu albastru sunt însemnați sfinții români, iar cu negru toate celelalte sărbători de peste an.
- Mulți dintre noi purtăm nume cu semnificație deosebită: **Maria** – *împărăteasă, cea iubită, doamnă*. **Ana** – *Dumnezeu S-a îndurat*, **Anastasia** – *Înviere*, **Andrei** – *îndrăzneală*, **Bogdan** – *dăruit de Dumnezeu*, **Emanuel** – *cu noi este Dumnezeu*, **Irina** – *pace*.
- Ziua Internațională a Familiei Creștine este sărbătorită anual la data de 15 mai.

Exersează!

1. Alege valoarea de adevăr a următoarelor propoziții și scrie în caiet răspunsurile adevărate:
  - Sărbătorile importante sunt marcate în calendar cu cruce roșie. A/F
  - În zilele de sărbătoare putem să muncim în mod obișnuit. A/F
  - Copiii cinstesc sărbătorile participând la sfintele slujbe. A/F
  - Ziua în care ne sărbătorim numele se numește aniversare. A/F
2. Ajută copiii al căror nume este: Ștefania, Nicolae, Gabi, Costel, Geta, Andreea, Măriuța, Iliuță, Angela să își găsească sfântul ocrotitor.

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Mergând deci ucenicii și făcând după cum le-a poruncit Iisus, au adus asina și mănzul și deasupra lor și-au pus veșmintele, iar El a șezut peste ele. Și cei mai mulți din mulțime își așterneau hainele pe cale, iar mulțimile care mergeau înaintea Lui și care veneau după El strigau zicând: Osana Fiului lui David; binecuvântat este Cel ce vine întru Numele Domnului! Osana întru cei de sus!

(Matei 21, 6–9)

Aplică!

1. Joc didactic. Descoperă sfântul!

Fiecare elev extrage un bilet pe care profesorul a notat numele unui sfânt cunoscut. Fără să spună numele sfântului extras, elevul povestește un eveniment din viața acestuia. Cel care descoperă numele sfântului extrage un alt bilet. Jocul continuă până la epuizarea biletelor.

2. Activitate pe grupe.

Clasa se împarte în grupe. Elevii vor identifica cât mai multe cuvinte ascunse în careul alăturat și vor realiza asocieri între cuvintele descoperite și sărbătorile cunoscute. Câștigă grupa care finalizează sarcina de lucru în cel mai scurt timp.

P	I	N	V	I	E	R	E	A	E	S
A	J	U	T	O	R	A	D	U	N	I
S	A	L	C	I	E	M	E	R	I	C
T	A	I	N	I	C	A	N	T	I	O
I	E	R	U	S	A	L	I	M	T	A
F	L	O	R	I	I	L	E	C	N	N
B	U	N	A	V	E	S	T	I	R	E
A	L	T	A	R	Z	C	R	U	C	E

3. Folosind internetul, identifică sărbătorile din calendarul creștin-ortodox pentru lunile denumite popular: *Brumar, Prier, Cireșar și Cuptor*.

Colțul de lectură

Nouă azi ne-a răsărit (Colind)

Nouă azi ne-a răsărit
Domnul Iisus Hristos,
Mesia cel mult dorit
Domnul Iisus Hristos.

Din Fecioară S-a născut,
Domnul Iisus Hristos,
Și cu lapte S-a crescut,
Domnul Iisus Hristos.

Cum e robul S-a smerit,
Domnul Iisus Hristos,
Și pe noi ne-a mântuit,
Domnul Iisus Hristos.

- Interpretează acest colind împreună cu colegii tăi!

Învăț și dau mai departe!

Sărbătorile ne apropie de Dumnezeu și de oameni.

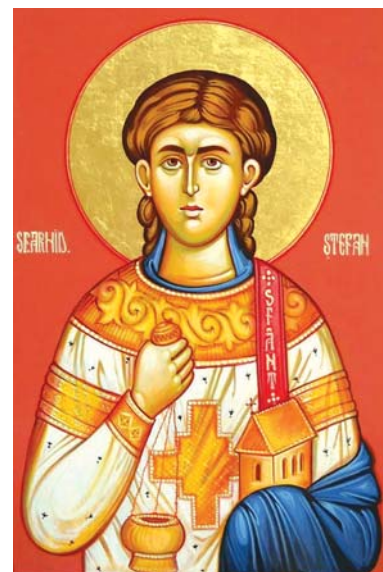
- Să trăim momentele de sărbătoare ca timp sfințitor, timp de bucurie și mântuitor!

File de portofoliu

Organizează o filă personală de calendar, în care să notezi numele și datele de naștere ale membrilor familiei tale și sărbătorile creștine din zilele respective. Unul dintre sfinții sărbătoriți în aceste zile poate deveni sfântul ocrotitor al familiei tale.

Folosește un calendar creștin-ortodox.

Icoană „Sfântul Arhidiacon Ștefan”

Copii la colindat

Slavă lui Dumnezeu
pentru toate! Nu voi
înceta să spun aceste
cuvinte totdeauna
și în orice întâmplare
din viața mea!

(Sfântul Ioan Gură de Aur)

În noaptea de Înviere

Dicționar

- **civil** – cetățenesc;
- **sobor** – întrunire, reuniune;
- **Înaintemergător** – înaintaș, predecesor;
- **comemorare** – ceremonie solemnă prin care se evocă amintirea unei persoane sau a unui eveniment;
- **pascal** – specific sărbătorii Sfințelor Paști.

2. RELAȚIA DINTRE SĂRBĂTORILE RELIGIOASE ȘI ALTE SĂRBĂTORI

Icoană „Învierea Domnului”

Poporul român s-a născut creștin. Strămoșii noștri au aflat despre Mântuitorul Iisus Hristos și învățăturile Sale chiar de la unul dintre Apostoli, **Sfântul Andrei**. El este considerat **Ocrotitorul României**. Ziua cinstirii lui, **30 noiembrie**, este apropiată de **Ziua Națională** a României, **1 Decembrie**. Sunt sărbători care ne amintesc despre momente importante din istoria poporului nostru. Astfel, **o sărbătoare religioasă și una civilă ne invită să ne unim gândurile, rugăciunile și sentimentele pentru neamul românesc.**

Cele mai așteptate sărbători religioase sunt cele de iarnă. Încep în 6 decembrie, când este cinstit **Sfântul Nicolae** și continuă până în 7 ianuarie – **Soborul Sfântului Ioan Botezătorul**.

Cea mai importantă sărbătoare din această perioadă este **Nașterea Domnului** sau **Crăciunul**, urmată de **Anul Nou**. Acestea accentuează frumusețea iernii prin tradițiile și obiceiurile populare străvechi românești. Duse din casă în casă de copii, colindele vestesc Nașterea Pruncului Iisus. **Sorcova** și **Plugușorul**, prin vocile celor mici și mari, transmit mesaje legate de sosirea noului an. **Botezul Domnului** sau **Boboteaza**, 6 ianuarie, ne oferă întâlnirea cu **Sfânta Treime** care se arată la râul Iordan. Este ziua în care se sfințesc apele, întreaga natură și casele credincioșilor. În ziua următoare, îl cinștim pe **Sfântul Ioan Botezătorul**, ultimul proroc al Vechiului Testament, Înaintemergătorul Domnului.

Primăvara se deschide cu serbarea mărtișorului și Ziua Internațională a Femeii. Acest anotimp este împodobit cu un șirag de sărbători, precum

Floriile, Înălțarea Domnului și Rusaliile, care au legătură directă cu sărbătoarea Paștelui.

Învierea Domnului este cea mai importantă sărbătoare a creștinătății. Este sărbătoarea luminii și a bucuriei vieții veșnice.

Înălțarea Domnului, la 40 de zile după Paști, este și ziua de comemorare a celor care și-au sacrificat viața pentru țară și popor. **Martirii și eroii** sunt oamenii care, conduși de Dumnezeu, cu dragoste și curaj, și-au dăruit viața pentru credința și libertatea noastră. *Sufletele lor s-au înălțat la cer.* Astfel, **Înălțarea Domnului** devine și **Ziua Eroilor**, deci o dublă sărbătoare, deopotrivă religioasă și civilă.

Odată cu **Rusaliile** sau **Pogorârea Duhului Sfânt** se încheie ciclul sărbătorilor pascale.

1 Iunie este **Ziua Internațională a Copilului**, moment de bucurie pentru copiii din lumea întreagă.

Sărbătorile religioase se împletesc cu cele populare și civile și alcătuiesc, de-a lungul întregului an, o adevărată **salbă de evenimente**, bucurii, povești și frumuseți spirituale pentru noi, românii.

Să le cunoaștem, să le respectăm și să le transmitem, în mod autentic, generațiilor viitoare!

Explorează textul!

Lucrează împreună cu colegul tău! Transcrieți în caiete! Pentru fiecare sărbătoare, completați data sau o altă denumire a acesteia.

Ordoneați sărbătorile, începând cu 1 ianuarie. (Exemplu: d – Anul Nou)

a) Învierea Domnului	g) Pogorârea Duhului Sfânt
b) Ziua Națională a României	h) Ziua Internațională a Femeii
c) Înălțarea Domnului	i) Sfântul Andrei
d) Anul Nou	j) Botezul Domnului
e) Sfântul Ioan Botezătorul	k) Ziua Internațională a Copilului
f) Intrarea Domnului în Ierusalim	l) Sfântul Nicolae

Reține!

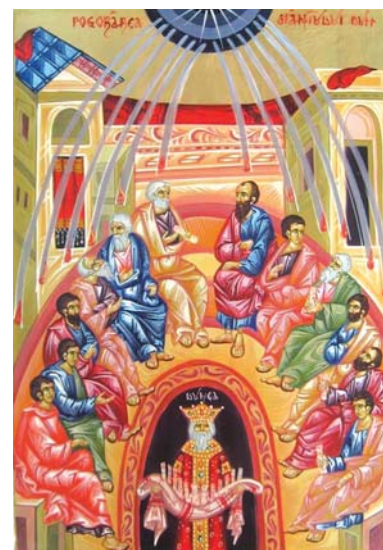
- Pe parcursul anului, întâlnim sărbători religioase și civile.
- Dintre cele religioase, cele mai importante sunt Nașterea și Învierea Domnului.
- Alături de acestea, sărbătorim: Sfântul Apostol Andrei, Sfântul Nicolae, Botezul Domnului, Intrarea Domnului în Ierusalim, Înălțarea Domnului, Pogorârea Duhului Sfânt.
- Dintre sărbătorile civile, amintim: Ziua Națională a României, Ziua Internațională a Femeii, Ziua Eroilor, Ziua Internațională a Copilului.
- Toate sărbătorile sunt asociate cu diverse tradiții și obiceiuri.

Icoană „Intrarea Domnului în Ierusalim”

Icoană „Înălțarea Domnului”

Icoană „Pogorârea Duhului Sfânt”

Comori de înțelepciune

- Omului bun, fiecare zi e sărbătoare.
- Cine pe altul cinstește, pe sine se omenește.
- Dreptatea nu piere niciodată.
- Multe mâini fac sarcina ușoară.

la românească,
pictură de Henry Matisse

Cuvinte pentru suflet

Cunoscând istoria, eroii, tradiția, ne facem mai sociabili, mai altruști, mai iubitori de om și de viață.

(Nicolae Iorga)

Primăvara este o sărbătoare imensă la care participă toate elementele naturii.

(Victor Hugo)

Aprofundează!

- Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Ocrotitorul Oștirii, este cinstit la data de 23 aprilie.
- Cu ocazia Zilei Naționale și a Zilei Eroilor se oficiază slujbe religioase, au loc parade militare și se depun coroane de flori.
- Duminica a treia după Sfintele Paști, a mironosițelor, este consacrată femeii creștine.
- Ziua Universală a lei este sărbătorită la data de 24 iunie.
- În data de 15 august, când sărbătorim Adormirea Maicii Domnului, este și Ziua Marinei Militare.

Exersează!

1. Scrie în caiet numele persoanei sfinte sau al sărbătorii căreia i se potrivește afirmația:
  - a) L-a botezat pe Mântuitorul Iisus Hristos în Iordan.
  - b) Denumire populară dată Nașterii Domnului.
  - c) A adus credința creștină pe meleagurile românești.
  - d) Ziua în care se sfințesc apele și întreaga natură.
  - e) Cea mai importantă sărbătoare creștină.
  - f) Este considerat prietenul copiilor.
  - g) Se comemorează la Înălțarea Domnului.
2. Prezintă câteva asemănări și deosebiri între sărbătorile religioase și cele civile din anotimpul primăvara.

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Și au făcut semn tatălui său cum ar vrea el să fie numit. Și cerând o tăbliță, el a scris, zicând Ioan este numele lui. Și toți s-au mirat. Și îndată i s-a deschis gura și limba, și vorbea binecuvântând pe Dumnezeu. „Iar tu, pruncule, proroc al Celui Preaînalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului ca să gătești căile Lui. Să dai poporului Său cunoștința mântuirii întru iertarea păcatelor lor. Ca să lumineze pe cei care șed în întuneric și în umbra morții și să îndrepte picioarele noastre pe calea păcii.” Iar copilul creștea și se întărea cu duhul.

(Luca 1, 62–64, 76–80)

Aplică!

- Joc didactic.** Alege o sărbătoare aflată în legătură directă cu Învierea Domnului. Scrie pe o foaie de hârtie un enunț, apoi îndoiaie foaia peste textul notat. Dă foaia colegului de bancă pentru a nota enunțul propriu. Jocul se repetă până la epuizarea informațiilor.
- Activitate pe grupe.** Clasa se împarte în patru grupe care vor realiza câte un meniu de post pentru unul dintre cele patru posturi cunoscute, din timpul anului. Elevii pot aduce îmbunătățiri meniurilor, în timpul prezentărilor.
- Descoperă cuvintele ale căror silabe s-au amestecat, apoi folosește cuvintele în enunțuri cu înțeles religios.

steciște

tirmar

tiocrotor

rajcu

vijiete

toasărbăre

Colțul de lectură

La Paști

de George Coșbuc

Prin pomi e ciripit și cânt,
Văzduhu-i plin de-un roșu soare,
Și salciile-n albă floare
E pace-n cer și pe pământ.
Răsufnul cald al primăverii
Adus-a zilele-nvierii.

Și cât e de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți din vale
Și doi de se-ntâlnesc în cale
Își zic: Hristos a înviat!
Și râde-atâta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare
.....

- Realizează un desen în care să prezinți frumusețea și bucuria naturii, primăvara, la Paști.

Biserica, pe deal mai sus,
E plină astăzi de lumină,
Că-ntreaga lume este plină
De-același gând, din cer adus:
În fapta noastră ni e soarta
Și viața este tot, nu moartea.

.....
Ah, iar în minte mi-ai venit
Tu, mama micilor copile!
Eu știu că și-n aceste zile
Tu plângi pe-al tău copil dorit!
La zâmbet cerul azi ne cheamă
Sunt Paștile! Nu plânge, mamă!

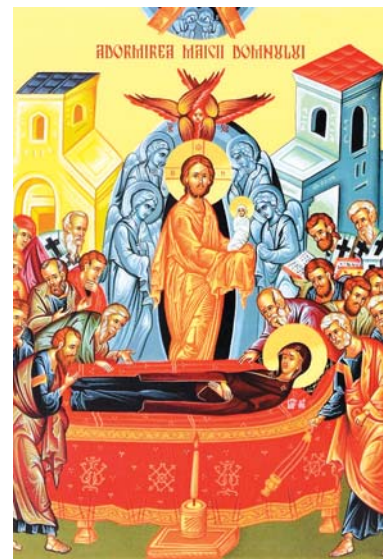
File de portofoliu

Vestește bucuria Învierii Domnului, familiei tale. Realizează o felicitare de Paști, pe care să scrii salutul creștinilor: *Hristos a Înviat!*

Adaugă un mesaj pentru cei dragi.

Icoană „Botezul Domnului”

Icoană „Adormirea Maicii Domnului”

Oua încondeiate

Învăț și dau mai departe!

Toate sărbătorile de peste an sunt momente de bucurie și înălțare sufletească.

- Să fim părtași la cunoașterea, respectarea și transmiterea lor, în mod autentic!

PROIECT EDUCATIV

Sărbătorile de altădată

Durata proiectului – 6 luni

Dragi elevi, veți face o incursiune în Calendarul bisericesc ortodox!

Realizați un proiect cu tema *Sărbătorile de altădată*. Aveți ocazia să folosiți informații adunate prin munca voastră, în colaborare cu familia, cu preotul și cu alte persoane cunoscute. Veți descoperi lucruri frumoase și interesante, despre trecutul Bisericii, tradițiile și obiceiurile populare românești străvechi.

1. De ce este necesar proiectul? (Scop)

Valorificarea obiceiurilor și tradițiilor românești, prin cunoașterea, respectarea, practicarea și transmiterea acestora în comunitate.

2. Ce ne propunem? (Obiective)

- Dezvoltarea interesului elevilor față de valorile culturii populare românești.
- Promovarea valorilor tradiționale strămoșești prin implicarea elevilor și a cadrelor didactice în diverse activități legate de tradițiile specifice sărbătorilor de peste an.
- Modelarea personalității moral-religioase a elevilor.
- Consolidarea relației școală–familie–comunitate–Biserică în scopul orientării și aprecierii valorilor tradiționale.

Tradiții de Bobotează

3. Pe cine implicăm? (Participanți)

Elevii clasei a V-a, dirigintele, profesorul de religie, profesorii de alte discipline, părinții, preotul.

4. Cum putem să realizăm proiectul? (Activități)

- Stabilirea echipei de proiect, a responsabilităților fiecărui membru și a calendarului activităților.
- Identificarea sărbătorilor de care sunt legate tradiții populare din zona voastră.
- Culegerea de informații folosind diverse surse.
- Punerea în scenă a unor obiceiuri populare reprezentative.
- Prezentarea unor materiale rezultate din proiect (expoziții, PPT-uri, afișe, postere, înregistrări audio-video).

Tradiții de Sânziene

5. Ce vom face concret? (Responsabilități)

- Împărțirea elevilor în grupe de experți (reporter, fotograf, redactor, istoric, folclorist etc.).
- Monitorizarea activității acestora de către profesorul coordonator.

6. De ce avem nevoie? (Resurse materiale)

- Stabilirea și procurarea materialelor necesare pentru buna desfășurare a activităților propuse.
- Exemple:* consumabile, instrumente de scris, de colorat, aparat foto, laptop, videoprojector etc.

7. Cui ne adresăm? (Beneficiari)

Beneficiarii sunt elevii și profesorii școlii, părinții și alți membri ai comunității locale.

8. Cum ne dăm seama dacă am realizat ce ne-am propus? (Evaluare)

- Verificarea gradului de îndeplinire a obiectivelor propuse.
- Analizarea modului în care participarea la acest proiect a determinat schimbarea în bine a comportamentului elevilor.

Iată acum ce este bun și ce este frumos, decât numai a locui frații împreună! (Psalmul 132, 1)

RECAPITULARE

Să ne amintim!

1. Sărbătoarea – timp sfințitor și de bucurie

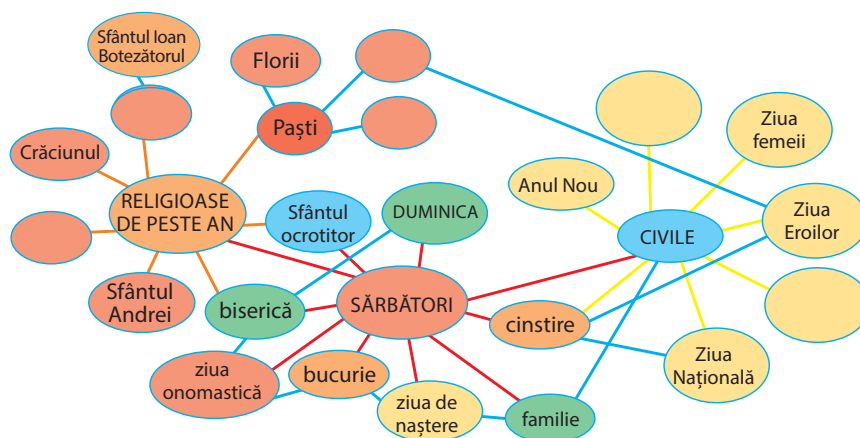
- Sărbătorile creștine sunt zile deosebite dedicate lui Dumnezeu, Maicii Domnului, îngerilor, sfinților și unor evenimente din viața Bisericii.
- În zilele de sărbătoare, creștinii participă la sfintele slujbe.

2. Relația dintre sărbătorile religioase și alte sărbători

- Pe parcursul anului, întâlnim sărbători religioase și civile.
- Toate sărbătorile sunt asociate cu diverse tradiții și obiceiuri.

Să aplicăm!

1. Completează *Ciorchinele* cu denumirea sărbătorilor despre care ai învățat în această unitate. Realizează cât mai multe corespondențe între elemente!

2. Lucru în perechi – Tehnica diamantului

Formați perechi și aplicați tehnica diamantului, folosind modelul de mai jos, pentru una dintre sărbătorile despre care ați învățat.

- a) Substantiv propriu: **MÂNTUITORUL**
- b) Trei substantive comune, în strânsă legătură cu tema: **FĂGĂDUINȚĂ, ÎNGERI, COLINDE**
- c) O propoziție alcătuită din patru cuvinte: **SE NAȘTE ÎN BETLEEM.**
- d) Trei verbe: **ÎMPLINEȘTE, VESTESC, SLĂVESC**
- e) Numele evenimentului: **NAȘTEREA DOMNULUI**
Citim astfel: **Mântuitorul Se naște în Betleem.**
Făgăduința se împlinește, îngerii vestesc, colindele slăvesc Nașterea Domnului.

3. Lasă-ți gândul să te poarte în ziua Învierii Domnului. Imaginează-ți că ești la Ierusalim. Transmite și celorlați emoția pe care o simți, într-un text de maximum 10 rânduri, folosind imagini vizuale și auditive. Dă un titlu potrivit.
4. Împarte înșiruirea de litere în cuvinte, pentru a obține propoziții.
  - a) Domnul nostru Iisus Hristos a intrat în Ierusalim, cu o săptămână înaintea Paștii.
  - b) Învierea Domnului este cea mai mare sărbătoare creștinilor.
  - c) Praznicul Înălțării lăcerare lo clapatru zecide zile dela Înviere.
  - d) Pogorârea Duhului Sfânt poartă denumire populară de Rusalii.
 Alcătuieste câte o propoziție enunțiativă, una exclamativă și una interogativă, cu referire la sărbătorile descoperite.
5. Audiază cântecul patriotic *Nu uita că ești român* și scrie mesajul care se desprinde din versurile acestuia.

EVALUARE

1. Ordonează cuvintele pentru a obține enunțuri. Scrie enunțurile pe caiet.

- străvechi, un obicei, românesc, Colindatul, este.
- pregătindu-se, Înainte, se spovedesc, de Paști, și, se împărtășesc, pentru, copiii, marea sărbătoare.
- Sfântul Nicolae, de iarnă, încep, cu, Sărbătorile.
- Ziua, martie, a Femeii, 8, Internațională, de, este, data, serbată, la.
- Națională, după, imediat, Sfântului, a României, Apostol, cinstită, Andrei, este, sărbătoarea, Ziua.

(5 răspunsuri $\times$ 0,3 puncte = 1,5 puncte)

2. Unește numele sărbătorii cu data la care se ține aceasta:

Botezul Domnului	30 noiembrie
Sfântul Apostol Andrei	1 decembrie
Soborul Sfântului Ioan Botezătorul	25 decembrie
Crăciunul	6 ianuarie
Ziua Națională a României	7 ianuarie
Ziua copilului	

(5 răspunsuri $\times$ 0,4 puncte = 2 puncte)

3. Precizează cinci modalități prin care copiii pot cinsti sărbătorile religioase.

Ne slujim propriul ... folosindu-ne ... primite de la ..., spre binele nostru și al aproapelui. Respectul față de poporul din care facem parte se arată prin: cunoașterea ..., prețuirea frumuseților țării noastre, cinstirea ..., păstrarea ... strămoșești și promovarea tradițiilor.

(Dumnezeu, strămoșilor, popor, credinței, calitățile, istoriei)

(5 răspunsuri $\times$ 0,3 puncte = 1,5 puncte)

4. Scrie pe caiet sărbătorile de mai jos în ordinea cronologică a prăznuirii lor.

- Înălțarea Domnului la cer
- Pogorârea Duhului Sfânt
- Floriile
- Învierea Domnului

(4 răspunsuri $\times$ 0,25 puncte = 1 punct)

5. Pornind de la proverbul *Cine pe altul cinstește, pe sine se omenește*, prezintă importanța cinstirii eroilor și a martirilor în ziua Înălțării Domnului la cer. Realizează un text de maximum 5 rânduri.

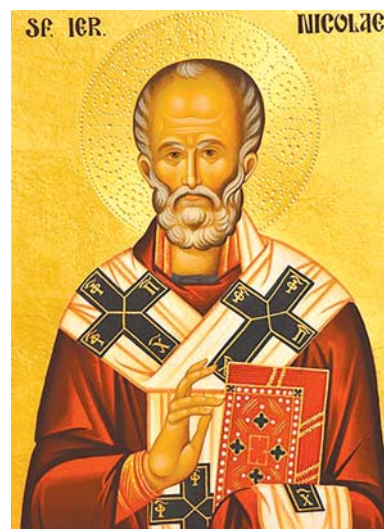
(1,5 puncte)

6. Alcătuește trei propoziții în care să illustrezi trei calități ale sfântului reprezentat în icoana alăturată.

(3 calități $\times$ 0,5 puncte = 1,5 puncte)

Copii la colindat cu Steaua

Icoană „Sfântul Nicolae”

Notă:

- Se acordă **1 punct din oficiu**.
- Timp de lucru – **50 de minute**

Slavă lui Dumnezeu pentru toate! (Sfântul Ioan Gură de Aur)

RECAPITULARE FINALĂ

Unitatea 1 – DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUT OMULUI

- Dumnezeu este Izvorul existenței și Părintele omenirii.
- Lumea nevăzută a fost creată înaintea lumii văzute.
- Lumea văzută a fost creată în șase zile, după voia și planul lui Dumnezeu.
- Omul a fost creat cu trup și suflet, printr-o lucrare specială a lui Dumnezeu.
- Prima familie menționată în Sfânta Scriptură este formată din Adam și Eva.
- Noe și Avraam au fost primii Patriarhi biblici, oameni aleși prin care Dumnezeu Și-a descoperit voia Sa.
- Iosif a fost un ales al lui Dumnezeu.
- Dumnezeu I s-a arătat lui Moise sub forma unui rug aprins și i-a descoperit că el a fost ales să elibereze poporul evreu din robia egipteană.
- Moise a primit de la Dumnezeu cele zece porunci, pe Muntele Sinai.
- Primul rege al poporului ales a fost Saul, urmat de David și Solomon.
- David a fost strămoșul Împăratului Hristos, despre a Cărui venire menționează în Psalmi.

Unitatea 2 – IUBIREA LUI DUMNEZEU ȘI RĂSPUNSUL OMULUI

- Cele zece porunci au fost scrise de Dumnezeu Însuși, pe două table de piatră, numite Tablele Legii.
- Samuel a fost ultimul judecător al poporului evreu și a uns ca regi pe Saul și David.
- Ieremia a fost ales să fie proroc încă din copilărie și a dat dovadă de mult curaj în îndeplinirea acestei chemări.
- Pentru viața sa curată, prorocul Ilie a fost ridicat la cer, într-un car de foc.
- Prorocul Daniel a continuat să se închine Adevăratului Dumnezeu, în ciuda interdicțiilor regilor din acea vreme.
- David și Solomon au fost regi credincioși, înțelepți și curajoși.
- Calitățile primite de la Dumnezeu ne ajută pentru împlinirea scopului vieții noastre – acela de a-L cunoaște și de a-L sluji Lui și oamenilor.

Unitatea 3 – VIAȚA CREȘTINULUI ÎMPREUNĂ CU SEMENII

- Respectul în lumina credinței este legat de iubirea de Dumnezeu și de semenii.
- Sfânta Scriptură ne oferă exemple de persoane care și-au manifestat respectul: David și Ionatan, Rut, Daniel și prietenii lui.
- Slujirea poporului este o formă de respect și iubire față de Dumnezeu.
- Iubirea de țară și de popor se dovedește, mai ales, prin fapte.
- Ajutorul oferit semenilor este o dovadă de credință și iubire.
- Rugăciunea este modalitatea prin care oamenii intră în dialog cu Dumnezeu.
- Credința trebuie mărturisită prin cuvinte și dovedită prin fapte.

Unitatea 4 – VIAȚA COMUNITĂȚII ȘI SĂRBĂTORILE CREȘTINE

- Sărbătorile creștine sunt zile deosebite dedicate lui Dumnezeu, Maicii Domnului, îngerilor, sfinților și unor evenimente din viața Bisericii.
- În zilele de sărbătoare, creștinii participă la sfintele slujbe.
- Pe parcursul anului, întâlnim sărbători religioase și civile.
- Dintre cele religioase, cele mai importante sunt Nașterea și Învierea Domnului.
- Alături de acestea, sărbătorim: Sfântul Apostol Andrei, Sfântul Nicolae, Botezul Domnului, Intrarea Domnului în Ierusalim, Înălțarea Domnului, Pogorârea Sfântului Duh.
- Dintre sărbătorile cele civile, amintim: Ziua Națională a României, Anul Nou, Ziua Internațională a Femeii, Ziua Eroilor, Ziua Internațională a Copilului.

EVALUARE FINALĂ – PORTOFOLIUL MEU, O CARTE DE VIZITĂ

La fiecare dintre lecțiile studiate, ai întâlnit rubrica *File de portofoliu*, cu sarcini diferite. Este momentul să prezinți colegilor portofoliul realizat de tine, pe parcursul anului școlar și să le descoperi pe ale acestora, la rândul tău.

În aprecierea portofoliilor **se va avea în vedere și se vor acorda stele (1–5), atât din partea voastră, cât și din partea profesorului**, pentru:

- existența tuturor filelor;
- ordonarea acestora pe lecții și unități de învățare;
- respectarea cerințelor;
- creativitate și originalitate în realizarea fiecărei teme;
- forma finală a portofoliului;
- prezentarea acestuia.

Se atribuie câte un premiu, fiecăruia dintre voi! Toți v-ați străduit și efortul merită apreciat.

CUPRINS:

❖ **Dumnezeu Se face cunoscut omului**

1. Dialog cu îngerul meu păzitor.
2. Fapte prin care demonstrez ascultarea față de părinți și un îndemn pentru prietenul meu.
3. Modalități prin care familia mea își manifestă credința în Dumnezeu – desen.
4. Îmi imaginez că sunt Iosif și mă adresez tinerilor din zilele noastre – scrisoare.
5. Informații culese de mine despre fluviul Nil, Muntele Sinai, Canaan, piramidele din Egipt.
6. Calități prin care s-au remarcat regii David și Solomon, pe care le admir la aceștia și pe care aș dori să le dobândesc.

❖ **Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului**

7. Vă prezint decalogul personal și jurnalul unei săptămâni din viața mea.
8. Cum ne mărturisim credința în Dumnezeu, astăzi – colaj.
9. Mă prezint tuturor, numele meu este... și, pentru fiecare literă a numelui meu, am găsit câte o însușire care mă caracterizează.
10. O rugăciune de cerere pentru mine și pentru familia mea, scrisă în conturul palmei.

❖ **Viața creștinului împreună cu semenii**

11. Arborele genealogic al familiei mele.
12. Prezentarea unui eveniment important sau a unei personalități din localitatea sau din județul meu – colaj.
13. Un *calendar* al faptelor bune făcute de mine în familie, timp de o săptămână; cum m-am simțit atunci când am ajutat și ce îmi propun în continuare.
14. Să împărtășim amintiri dragi (fotografii de la cununia părinților sau de la botezul meu) și să vorbim despre importanța acestor evenimente în viața creștinului.

❖ **Viața comunității și sărbătorile creștine**

15. Faceți cunoștință cu familia mea: numele și datele de naștere ale membrilor familiei, sărbătorile creștine din zilele respective, sfântul nostru ocrotitor.
16. Vestesc familiei mele bucuria Învierii Domnului – felicitare de Paști.

Manualul este prezentat în variantă tipărită și în variantă digitală.

Varianta digitală are un conținut similar celei tipărite.

În plus, cuprinde o serie de activități multimedia interactive de învățare (exerciții interactive, jocuri educaționale, animații, filme, simulări).

Nu învățăm pentru școală, ci pentru viață.

Seneca, filosof roman

Tradiție din 1989

 www.litera.ro

ISBN 978-606-33-9058-6

9 786063 390586